

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗ

Επιθεώρηση



ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΥΠΕΘΑ

“Ο ρόλος της Ελλάδος,
ως Παράγοντας Ειρήνης και Σταθερότητας
στην Ευρύτερη Περιοχή της ΝΑ Ευρώπης,
στο Πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ, της ΕΕ
και του Μεσογειακού Διαλόγου”

Το Κυπριακό Πρόβλημα
στα πλαίσια της Μεσογειακής Ασφάλειας



ΓΡΑΦΕΙΑ

ΚΤΙΡΙΟ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ
Γεωργικής Σχολής 29, ΤΚ 55134
Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 472603, FAX 2310 471710
e-mail: grammateia@adispo.auth.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ

Τμήμα Μελετών Ερευνών της ΑΔΙΣΠΟ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σμχος (Ι) Γεώργιος Κωτσίδης
Σμχος (Ε) Στέφανος Τσακίρης
Αντχος (Μ) Εμμανουήλ Τσουρδαλάκης ΠΝ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΕΝΤΥΠΟΥ

ΜΥ Ελευθερία Καρατσίν

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Αντγος ε.α. Γεώργιος Κοράκης
Στρατιωτικός Αναλυτής - Διεθνολόγος
Αθανάσιος Δρούγος
Ιστορικός - Διεθνολόγος Περικλής Νεάρχου
Ανχης (ΠΒ) Χριστόφορος Χριστοφόρου
Επίλαρχος Παύλος Παύλου
Επγός (Ι) Γεώργιος Λαγουδάκης
Τχης (ΠΖ) Ιορδάνης Κυρίλλου

ΔΙΑΝΟΜΗ

Υπουργεία, Γενικά Επιτελεία,
Στρατιωτικοί Σχηματισμοί, ΓΕΕΦ, ΣΕΘΑ,
Στρατιωτικές Σχολές,
Σπουδαστές ΑΔΙΣΠΟ,
ΑΕΙ, Ινστιτούτα και Ερευνητικά Ιδρύματα

Διανέμεται Δωρεάν

ΟΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στη Διακλαδική Επιθεώρηση δημοσιεύονται:

α. Επιστημονικές εργασίες και διαλέξεις των Σπουδαστών της Σχολής, ομιλίες της Ηγεσίας του ΥΕΘΑ, που αφορούν τις ΕΔ, Καθηγητών Πανεπιστημίων και γενικά Πνευματικών Προσωπικοτήτων, για θέματα Διακλαδικού ενδιαφέροντος, Στρατηγικής, Γεωπολιτικής και Διεθνών Σχέσεων.

β. Συμπεράσματα ή αποσπάσματα από σεμινάρια, ημερίδες και διημερίδες, που διοργανώνει η Σχολή.

γ. Εκπαιδευτικές και λοιπές δραστηριότητες της Σχολής.

Οι εργασίες πρέπει να περιλαμβάνουν πλήρη επιστημονική τεκμηρίωση - βιβλιογραφία, και να αναφέρουν πλήρως τα στοιχεία του συγγραφέα και να μην υπερβαίνουν τις 4000 λέξεις.

Δε δημοσιεύονται εργασίες που περιέχουν διαβαθμισμένες πληροφορίες, δεν τεκμηριώνεται το περιεχόμενό τους και έχουν αιχμές πολιτικής φύσεως ή μη ευπρεπείς εκφράσεις.

Δημοσίευση εργασίας δε σημαίνει αποδοχή απόψεων του συντάκτη της από την ΑΔΙΣΠΟ.

Οι βιβλιογραφικές σημειώσεις πρέπει να έχουν ενιαία αρίθμηση, να βρίσκονται στο τέλος του άρθρου και να δίνονται ως εξής: Ονοματεπώνυμο συγγραφέα, Τίτλος βιβλίου και υπότιτλος, Εκδοτικός οίκος, Έτος έκδοσης, Σελίδα.

Οι μελέτες στρατηγικού και γεωπολιτικού περιεχομένου πρέπει να συνοδεύονται και από σχετικούς χάρτες και σχεδιαγράμματα. Φωτογραφίες δημοσιεύονται μόνο εάν το περιεχόμενό τους κρίνεται αναγκαίο για την πληρέστερη κατατόπιση του αναγνώστη.

Η οποιαδήποτε συνεργασία πρέπει να παραδίδεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Δεν επιστρέφεται το υλικό, ανεξάρτητα αν δημοσιευθεί ή όχι.



πρόλογος



του Υπάρχου (Ι) Δημήτριου Βαμπούλα

Η γεωπολιτική και η γεωστρατηγική αξία της Ανατολικής Μεσογείου, ως σταυροδρόμι τριών ηπείρων (Ασία, Αφρική, Ευρώπη) και σύνδεσης τριών θαλασσών (Ερυθρά θάλασσα, Εύξεινος Πόντος, Μεσόγειος), είναι δεδομένη.

Στον αντίποδα, η Βαλκανική χερσόνησος αποτελεί ζώνη εξαιρετικής γεωστρατηγικής και γεωπολιτικής σημασίας, καθόσον ενώνει την Ευρώπη με την Ασία, δια των στενών του Βοσπόρου - Δαρδανελίων, ελέγχει τις γραμμές επικοινωνίας της Ευρώπης με τη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή. Επίσης, δίνει διέξοδο από τον Εύξεινο Πόντο προς τη Μεσόγειο, είναι πεδίο, μέσω του οποίου διέρχονται ή πρόκειται να διέλθουν αγωγοί μεταφοράς μορφών ενέργειας προς την Νότια και Κεντρική Ευρώπη και ενώνει εμπορικά, διαμέσου του ποταμού Δούναβη, τις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης με τη Μαύρη θάλασσα.

Παράλληλα, η γεωπολιτική πραγματικότητα στη ΝΑ Μεσόγειο, αναδεικνύει για μια εισέτι φορά τη γεωστρατηγική θέση της Ν. Κύπρου, η οποία ελέγχει το κρίσιμο σημείο εκείνο, στο οποίο, καταλήγουν οι πετρελαιοαγωγοί Μπακού - Τσεϊχάν, Μοσούλης και Κιρκούκ (λιμένας Αλεξανδρέττας), του Λιβάνου (Σιδώνα), των Συριακών παραλίων (Λατάκεια) και θα καταλήγουν οι εμπορευματικές διαδρομές μεταφοράς των πετρελαίων του Περσικού Κόλπου, μέσω της διώρυγας του Σουέζ.

Ο Μεσογειακός χώρος είχε, έχει και θα έχει άμεση σχέση με τα γεωπολιτικά συμφέροντα της χώρας μας. Η Ελλάδα, η οποία στο πλαίσιο των αρχών της "ισότητας" και της "συμπληρωματικότητας", αλλά και της δυναμικής, της ρευστότητας και του ευμετάβλητου αυτού περιβάλλοντος, αξιοποιώντας και τα πλεονεκτήματά της, ως μέλος του ΟΗΕ, της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, προωθεί και διαμορφώνει σταθερές φιλικές σχέσεις με τις χώρες που διαβρέχει η Μεσογειακή λεκάνη. Ακόμη, υποστηρίζει την ένταξη των Βαλκανικών χωρών στις ευρωπαϊκές δομές, αλλά και την παγίωση των σχέσεων καλής γειτονίας, καθώς και την ειρηνική επίλυση περιφερειακών συγκρούσεων και την αντιμετώπιση ανθρωπιστικών κρίσεων.

Οι παράγοντες που επιδρούν στην παγκόσμια ασφάλεια και διαμορφώνουν νέες απόψεις-τάσεις στη διεθνή διπλωματία και στρατηγική, συνδέονται άρρηκτα με τη Μεσογειακή σταθερότητα και ασφάλεια. Ο Μεσογειακός διάλογος και η συνεργασία με τις Αφρικανικές και Αραβικές κυρίως χώρες της περιοχής, βρίσκονται στις υψηλότερες θέσεις των θεμάτων της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

Η πληθώρα σύνθετων προβλημάτων στην περιοχή της Μεσογείου, που δρουν ως πηγές αστάθειας, σε συνδυασμό με την ανάγκη αντιμετώπισης προβλημάτων, όπως η διεθνής τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, πτυχές του οποίου αποτελούν η λαθρομετανάστευση και η εμπορία ανθρώπων, καθώς και ο περιορισμός της εξάπλωσης των όπλων μαζικής καταστροφής, προσδίδουν νέα δυναμική στο "Ρόλο της Ελλάδος, ως Παράγοντα Ειρήνης και Σταθερότητας".

Η χώρα μας, στο πλαίσιο της εξωτερικής της πολιτικής, έχει αναπτύξει σημαντικές πρωτοβουλίες, μέσω της αμυντικής της διπλωματίας, με αποτέλεσμα να κατέχει σημαντικό ρόλο στην περιοχή της Μεσογείου, της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων γενικότερα. Επιπρόσθετα, η Κυπριακή Δημοκρατία οφείλει να αποτελέσει τη γεωστρατηγική εγγύηση σταθερότητας για την περιοχή της, αντιμετωπίζοντας με νέο πνεύμα τη σημερινή γεωπολιτική κατάσταση. Τέλος, Ελλάδα και Κύπρος οφείλουν να σχεδιάσουν, στο νέο διεθνές και περιφερειακό σύστημα, με σωφροσύνη και ν' αναλάβουν τις πρωτοβουλίες εκείνες, μέσω των οποίων θα εξασφαλίσουν τις Εθνικές επιδιώξεις.

Η εκτέλεση Αεροναυτικών Ασκήσεων Έρευνας και Διάσωσης (Dolphin 2005, Dolphin 2006), αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, οι πρωτοβουλίες, όπως η πρόσφατη επιτυχής σύνοδος των Αρχηγών ΓΕΕΘΑ, στη Θεσσαλονίκη, η ενεργός συμμετοχή της Ελλάδος στο Μεσογειακό Διάλογο, αλλά και η διάνοιξη διαύλων επικοινωνίας και συνεργασίας με γειτονικές χώρες, όπως η διοργάνωση σεμιναρίων, ενισχύουν σημαντικά την περιφερειακή ασφάλεια και τη σταθερότητα στην περιοχή.

Η Ελλάδα, από την 1η Ιουλίου 2007, ως "χώρα πλαίσιο", στη δημιουργία Τακτικού Σχηματισμού (Battle group), με τη συμμετοχή της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και της Κύπρου, προάγει το περιφερειακό σύστημα ασφάλειας και ενισχύει τη θέση της στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης.

Η διατήρηση ισχυρών Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, συμβάλλει ουσιαστικά στην άσκηση αποτελεσματικής εξωτερικής πολιτικής και προλαμβάνει την αντιμετώπιση οποιασδήποτε απειλής, εξασφαλίζοντας ασφάλεια και σταθερότητα. Οι Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις καλούνται να προσαρμοσθούν στις προκλήσεις και στη νέα τάξη πραγμάτων με τη νέα δομή δυνάμεων, την εφαρμογή των αναθεωρημένων δογμάτων και την εκπαίδευση του προσωπικού. Το προσωπικό των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων καλείται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στα τεκταινόμενα και να αποτελέσει τον παράγοντα που δρα και λειτουργεί σε άμεση σχέση με τα κέντρα αποφάσεων.

Η ΑΔΙΣΠΟ, προσηλωμένη στην αποστολή της, δηλώνει παρούσα στο προσκλητήριο της λογικής και σωστής διαχείρισης των πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού, της αφομοίωσης της τεχνολογίας και της καλλιέργειας της φιλοσοφίας και των εμπειριών και ευελπιστεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των Ενόπλων Δυνάμεων και να συμβάλλει, στο μέτρο που της αναλογεί, στις προσδοκίες του Ελληνικού Λαού και της Ηγεσίας των Ενόπλων Δυνάμεων.

Τέλος, εύχομαι καλή σταδιοδρομία στους σπουδαστές της 4ης Εκπαιδευτικής Σειράς.

Καλό καλοκαίρι.

12

Άρθρα Έρευνας και Μελέτης

Πρόλογος

1



Διημερίδα ΥΠΕΘΑ

4

Πρόγραμμα Διημερίδας

5



Προσφώνηση
κ. ΥΠΕΘΑ Ευάγγελου
Βασιλείου Μειμαράκη
στη Διημερίδα

Συμπεράσματα Διημερίδας

10

Το Κυπριακό πρόβλημα στα πλαίσια της
Μεσογειακής Ασφάλειας
από τον **Αντγό εα Γεώργιο Κοράκη, Μέλος
ΕΛΕΣΜΕ**

12

Ο ρόλος του NATO στη Μεσογειακή
Ασφάλεια

από τον **Αθανάσιο Δρούγο
Στρατιωτικό Αναλυτή - Διεθνολόγο**

18



Η Κύπρος στο Μετενταξιακό Σκηνικό
από τον **Επίλαρχο Παύλο Παύλου**

41



Βαλκάνια και Ανατολική Μεσόγειος
Εθνική Στρατηγική - Συμφέροντα και οι
Επιδιώξεις των ΗΠΑ

από τον **Επγο Γεώργιο Λαγουδάκη**

51

Ο Γεωπολιτικός ρόλος της Κύπρου μετά την
Ένταξη στην ΕΕ, στο Νέο Διεθνές Σύστημα
από τον **Τχη Κύριλλο Ιορδάνη**

61

Κυπριακό Πρόβλημα. Ηθικές και Νομικές
Διαστάσεις. Νέα Προοπτική μετά την ένταξη
της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση
από τον **Ανχη ΠΒ Χριστόφορο
Χριστοφόρου**

32



Η θέση των **Νοτιοευρωπαϊκών χωρών** για την
Ασφάλεια της Μεσογείου

από τον **Περικλή Νεάρχου, Ιστορικό - Διεθνολόγο**

23

Δραστηριότητες **ΑΔΙΣΠΟ**

76

Διημερίδα
ΥΠΕΘΑ

76



Διάλεξη του
Παναγιωτάτου
Μητροπολίτου
Θεσσαλονίκης
κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ



Εκπαιδευτικό Ταξίδι στη Ρόδο, Κω, Λήμνο,
Λέσβο, Χίο, Σάμο και ΓΕΕΘΑ **80**



Διαλέξεις, Διοικητών Α', Β', Γ', Δ' Σωμάτων
Στρατού, στην ΑΔΙΣΠΟ **81**

Αλλαγή Διοικητού ΑΔΙΣΠΟ **76**

Επίσκεψη του Α/ΓΕΕΔ του Καμερούν
Υπτιγου Rene Claude Meka στην
ΑΔΙΣΠΟ **78**

Επίσκεψη του Γενικού Προξένου ΗΠΑ
ΗΟΥΤ Β. ΥΕΕ στην ΑΔΙΣΠΟ **79**

Επίσκεψη Υπτιχου (Ι) Δημήτριου
Βαμπούλα Διοικητού ΑΔΙΣΠΟ στη
Νομαρχία Θεσσαλονίκης **78**

Επίσκεψη του Νομάρχη Θεσ/νίκης
Παναγιώτη Ψωμιάδη, στην ΑΔΙΣΠΟ **78**

Διάλεξη Γενικού Γραμματέα
Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης
κ. Λουκά Ανανάκη **81**

Ημερίδα ΜΜΕ **79**

Ημερίδα **ΑΔΙΣΠΟ**



Διάλεξη Στρατιωτικού Αντιπροσώπου
της Ελλάδος στο ΝΑΤΟ, Απτιχου (Ι)
Ι. Μενάγια **81**



Διημερίδα του ΥΠΕΘΑ στην ΑΔΙΣΠΟ την 9η & 10η Μαΐου 2007



Πρόγραμμα Διημερίδας

Το ΥΠΕΘΑ, αποδεικνύοντας το έμπρακτο ενδιαφέρον του για την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης των σπουδαστών της ΑΔΙΣΠΟ, διοργάνωσε και πραγματοποίησε στην έδρα της ΑΔΙΣΠΟ, σε συνεργασία με το ΙΑΑ, την 9 & 10 Μαΐου 2007 διημερίδα με θέμα:

“Ο ρόλος της Ελλάδος, ως Παράγοντας Ειρήνης και Σταθερότητας στην Ευρύτερη Περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, στο Πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ, της ΕΕ και του Μεσογειακού Διαλόγου”

Στην υπόψη διημερίδα ομιλητές ήταν οι κ.κ.:

- Ηλίας Κουσκουβέλης, Πρύτανης του Πανεπιστημίου “Μακεδονία”.
- Ιωάννης Μάζης, Επιστημονικός Δντής του ΙΑΑ και Καθηγητής του “Ιονίου” Πανεπιστημίου.
- Αριστοτέλης Τσιαμπίρης, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου “Πειραιώς” και μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου ΙΑΑ.
- Δήμητρα Κούκουρα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ.
- Αθανάσιος Καραθανάσης, Καθηγητής του ΑΠΘ.
- Σπυρίδων Σφέτας, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου “Μακεδονία”.
- Υππγος Αναστάσιος Ρεκλείτης, Δντης ΔΔΣΠ/ΓΕΕΘΑ.
- Σχης (ΜΧ) Γεώργιος Κασιδόκωστας Δντής ΔΙΠΕΑ.



Σεβασμιότατε,
Κύριε Νομάρχη,
Κύριοι Πρυτάνεις,
Κύριοι Αρχηγοί,
Κύριοι Διοικητές,
Αγαπητοί σπουδαστές της ΑΔΙΣΠΟ και
Αξιότιμες κυρίες και κύριοι,

Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά, που βρίσκομαι ανάμεσά σας και μάλιστα επειδή μου δίδεται η ευκαιρία να απευθυνθώ σε στελέχη των ΕΔ, σπουδαστές στρατιωτικών σχολών, αλλά και σε φοιτητές, προκειμένου να εκφράσω κάποιες σκέψεις για το ρόλο της Ελλάδας ως Παράγοντα Ειρήνης και Σταθερότητας στην Ευρύτερη Περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, στο πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ, της ΕΕ και του Μεσογειακού Διαλόγου.

Η πρωτοβουλία διοργάνωσης της διημερίδας αυτής, από το ΥΠΕΘΑ και σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Αμυντικών Αναλύσεων, βασίστηκε στην ανάγκη για καλύτερη κατανόηση και πληρέστερη ανάλυση των δεδομένων του συστήματος των διεθνών σχέσεων και ειδικότερα της γεωπολιτικής θέσης της Ελλάδας. Και αυτό γιατί οι ασταθείς συνθήκες ασφαλείας παγκοσμίως επιβάλλουν την εγρήγορση και την προσήλωσή μας στη συνεχή επιδίωξη για βελτίωσή τους και αποτελεσματική αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτιών, αναδυόμενων κρίσεων.

Στο ξεκίνημα του 21ου αιώνα, την εποχή της παγκοσμιοποίησης, δεν είναι δυνατόν να επιτρέψουμε την οπισθοδρόμηση και να ανεχθούμε

διημερίδα ΥΠΕΘΑ

**Ομιλία Υπουργού Εθνικής Άμυνας
κ. Ευάγγελου Βασίλειου Μεϊμαράκη**

καταστάσεις που μπορούν εκ νέου, να αποτελέσουν τροχοπέδη στην πορεία μας για ένα ασφαλέστερο και καλύτερο μέλλον. Για το σκοπό αυτό πρωταγωνιστούμε σε ένα πραγματικά δύσκολο, αλλά αναγκαίο εγχείρημα, να μετατρέψουμε δηλαδή την ευρύτερη περιοχή μας σε μια γειτονιά ειρήνης, σταθερότητας και ανάπτυξης, εργαζόμενοι συστηματικά για την εδραίωση περιβάλλοντος εμπιστοσύνης, αλληλοκατανόησης και συνεργασίας, με στόχο την πρόοδο και την ευημερία των χωρών και των λαών της ΝΑ Ευρώπης.

Η Ελλάδα στηρίζει την πρωταρχική αρμοδιότητα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της διεθνούς ασφάλειας και ειρήνης. Τάσσεται σταθερά και ξεκάθαρα υπέρ της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών, καθώς και της συμβολής της διμερούς και πολυμερούς συνεργασίας, της ανάπτυξης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βεβαίως, στο κρίσιμο αυτό σημείο των διεθνών εξελίξεων, οι περιφερειακοί οργανισμοί ασφαλείας, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΝΑΤΟ και ο ΟΑΣΕ, είναι θεμελιώδους σημασίας για την ενίσχυση και συμπλήρωση του καθοριστικού ρόλου των Ηνωμένων Εθνών.

Η χώρα μας αποτελεί παλαιό μέλος τόσο του ΝΑΤΟ, όσο και της ΕΕ. Συμμετέχουμε ενεργά και με συνέπεια στις δράσεις και των δύο οργανισμών και επιθυμούμε την επίτευξη στενότερης δυνατής συνεργασίας μεταξύ τους, με σκοπό την προώθηση της διεθνούς ειρήνης.

Ο ρόλος της Ελλάδος ως Παράγοντας Ειρήνης και Σταθερότητας στην Ευρύτερη Περιοχή της ΝΑ Ευρώπης στο Πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ, της ΕΕ και του Μεσογειακού Διαλόγου.

Και στο σημείο αυτό θέλω να τονίσω, ότι το ΝΑΤΟ και η ΕΕ αλληλοσυμπληρώνονται.

Στον άμεσο περίγυρό μας, αυτόν της ΝΑ Ευρώπης, εξακολουθούν να υπάρχουν εστίες αποσταθεροποίησης, χωρίς όμως, ευτυχώς, να αντιμετωπίζουμε την ένταση των κρίσεων του παρελθόντος. Η λογική των συγκρούσεων και της άλογης αντιπαράθεσης έχει σε σημαντικό βαθμό υποβαθμιστεί και πιστεύω, ότι βρισκόμαστε μπροστά σε σημαντικές και ελπιδοφόρες για τους γειτονικούς λαούς εξελίξεις. Υπό το πρίσμα αυτό ευελπιστούμε η λύση στο μελλοντικό καθεστώς του Κοσόβου να είναι τέτοια, που να μη διασαλεύει την ευαίσθητη ισορροπία στη Βαλκανική.

Σταθερότητα και ασφάλεια είναι η βασική επιδίωξη της πολιτικής μας. Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει αναπτύξει πολλές πρωτοβουλίες, μέσω της αμυντικής της διπλωματίας, στο πλαίσιο της ευρύτερης εξωτερικής της πολιτικής, με

αποτέλεσμα να κατέχει σημαντικό ρόλο στην περιοχή των Βαλκανίων και της ΝΑ Ευρώπης γενικότερα. Υποστηρίζουμε τόσο την ένταξη των Βαλκανικών χωρών στις ευρωατλαντικές δομές, όσο και την ανάπτυξη της περιφερειακής συνεργασίας, την παγίωση σχέσεων καλής γειτονίας και την ειρηνική επίλυση εκκρεμών ζητημάτων στην περιοχή, όπως το θέμα της ονομασίας της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ). Αφιερώνουμε μεγάλο μέρος της πολιτικο-διπλωματικής μας δραστηριότητας στη στήριξη των προσπάθειών των Βαλκανικών κρατών να ικανοποιήσουν τα αναγκαία κριτήρια και απαιτήσεις, σύμφωνα με αυστηρές και αντικειμενικές προϋποθέσεις.

Η κυβέρνησή μας προωθεί και συμμετέχει εποικοδομητικά στη Διαδικασία Συνεργασίας Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Πιστεύουμε, πως η μέγιστη δυνατή ανάπτυξη ενδο-περιφερειακών δεσμών και



δράσεων, θα δώσει πρακτικές απαντήσεις στα διάφορα οριζόντια προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή και θα βοηθήσει όλες τις εμπλεκόμενες χώρες να εστιάσουν στα πολυάριθμα και σημαντικά στοιχεία που τις ενώνουν, παρά σε όσα τις χωρίζουν.

Με τη συνεργασία των Υπουργείων Άμυνας και Εξωτερικών των χωρών της ΝΑ Ευρώπης, με μία σειρά πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων στον στρατιωτικο-τεχνικό τομέα, αλλά και σε τομείς όπως η αντίδραση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, δημιουργούμε ένα περιφερειακό σύστημα ασφάλειας που καθημερινώς το ενισχύουμε και στο οποίο η Ελλάδα δραματίζει ουσιαστικό ρόλο.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η δημιουργία ενός Τακτικού Σχηματισμού Μάχης (Battlegroup), ο οποίος πρόκειται να καταστεί επιχειρησιακός από 1ης Ιουλίου 2007, με την Ελλάδα ως "χώρα πλαίσιο" και τη συμμετοχή της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και της Κύπρου. Όπως αντιλαμβάνεσθε, είναι η πρώτη φορά που η Κύπρος συμμετέχει επιχειρησιακά σε στρατιωτικό εγχείρημα της ΕΠΑΑ.

Ελπιδοφόρα και ενθαρρυντικά μηνύματα για την πολύπλευρη συνεργασία και αλληλοκατανόηση στην περιοχή σηματοδότησε και η πρόσφατη επιτυχής σύνοδος των Αρχηγών ΓΕΕΘΑ, στη Θεσσαλονίκη, που πραγματοποιήθηκε μετά από πρωτοβουλία της Ελληνικής πλευράς και ιδιαίτερα του κ. Α/ΓΕΕΘΑ Ναυάρχου Χρηοφώτη.

Η χώρα μας συμμετέχει, εξάλλου, ενεργά στο Μεσογειακό Διάλογο, που έχει ξεκινήσει από το 1994, σκοπός του οποίου είναι να συμβάλλει στην περιφερειακή ασφάλεια και τη σταθερότητα, μέσω της έμπρακτης συνεργασίας, της διαλειτουργικότητας, της ανταλλαγής

πληροφόρησης, της αμυντικής μεταρρύθμισης, της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, της αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και μέσα από την εκπαίδευση και την επιστήμη.

Για τη διάνοιξη νέων διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των χωρών του Μεσογειακού Διαλόγου, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας και ειδικότερα το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας έχουν διοργανώσει σεμινάρια και Αεροναυτικές Ασκήσεις έρευνας και διάσωσης, αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας ("Dolphin 2005" και "Dolphin 2006"), με τη συμμετοχή των χωρών του Μεσογειακού Διαλόγου.



Κυρίες και Κύριοι,
Θα ήθελα τώρα να αναφερθώ στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Στην κατεύθυνση δημιουργίας περιβάλλοντος ασφάλειας και εποικοδομητικής συνεργασίας στη ΝΑ Ευρώπη, συνεχίζουμε να εργαζόμαστε για τη βελτίωση των σχέσεων μας με τη γείτονα.

Η οικοδόμηση και αμοιβαία τήρηση μέτρων εμπιστοσύνης είναι ένα εργαλείο προς την σωστή κατεύθυνση.

Είναι αναγκαίο να θέσουμε με ειλικρίνεια ισχυρές βάσεις για τη δημιουργία διαύλων επικοινωνίας με γνώμονα τη δημιουργία κλίματος μηδενικής έντασης στην περιοχή (Zero tension). Σε αυτή την κατεύθυνση εγγράφονται η προώθηση διμερούς συνεργασίας σε τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος και η στήριξη της ευρωπαϊκής προοπτικής της Τουρκίας, με ενόηση την πλήρη συμμόρφωσή της στα προαπαιτούμενα, που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλα τα υποψήφια μέλη.

Η περαιτέρω ανάπτυξη των ευρωτουρκικών και ειδικότερα των ελληνοτουρκικών σχέσεων, εξαρτάται, κατά

κύριο λόγο, από τη συμπεριφορά της γείτονος χώρας. Πρέπει ασφαλώς να τερματιστεί η πρακτική παράβασης των κανόνων εναέριας κυκλοφορίας του FIR Αθηνών και των παραβιάσεων του Εθνικού Εναέριου Χώρου και των Χωρικών Υδάτων της Ελλάδας. Τέτοιες ενέργειες δημιουργούν σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια των πτήσεων στο Αιγαίο και αποβαίνουν επικίνδυνες για την ασφάλεια στην περιοχή. Η ένταση στο Αιγαίο δεν ωφελεί κανέναν και αυτό πρέπει να γίνει απολύτως κατανοητό. Μάλιστα, αποτελεί ανασχετικό παράγοντα στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Ιδιαίτερα η ευρωπαϊκή πορεία της γείτονος απαιτεί την πλήρη συμμόρφωσή της στις σχέσεις καλής γειτονίας. Μονομερείς διεκδικήσεις και αυθαίρετες ερμηνείες ή παραβίαση των κανόνων του διεθνούς δικαίου - όπως συνιστούν το *casus belli* ή η κατοχή ευρωπαϊκού εδάφους - αποτελούν ένα διεθνές παράδοξο και ασφαλώς δε συνάδουν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και με τις αρχές και τις αξίες που διέπουν τη διεθνή κοινότητα.

Κλείνοντας, είναι πολύ βασικό να αντιληφθούμε, ότι στο σημερινό αλληλεξαρτημένο κόσμο η ασφάλεια του ενός είναι και ασφάλεια του άλλου. Γι' αυτό και η πολιτική και οι δράσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας στον τομέα των Αμυντικών Σχέσεων, ως τμήματος των ευρύτερων κυβερνητικών μας επιλογών, στρέφονται ακριβώς στην πρόληψη των συγκρούσεων και στην εξομάλυνση των διακρατικών σχέσεων, μειώνοντας τις εντάσεις και συμβάλλοντας στην αμοιβαία κατανόηση και την οικοδόμηση συνθηκών ειλικρίνειας και εμπιστοσύνης.

Η Ελλάδα - σε ένα διεθνές γεωπολιτικό και γεωστρατηγικό περιβάλλον, που χαρακτηρίζεται από απρόβλεπτες εξελίξεις και "ασύμμετρες" απειλές - τηρεί σταθερή και συνεπή πολιτική, έχοντας ως στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων και νέων προκλήσεων, καθώς και την προάσπιση της ασφάλειας της χώρας. Διατηρούμε ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις, ικανές να αντιμετωπίσουν με

επιτυχία οποιαδήποτε απειλή, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην άσκηση αποτελεσματικής εξωτερικής πολιτικής.

Ταυτόχρονα, έχουμε αναλάβει σημαντικό, πολύπλευρο ρόλο σε όλες τις διεθνείς προσπάθειες με γνώμονα την προώθηση της ειρήνης, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καθώς και την ειρηνική επίλυση περιφερειακών συγκρούσεων και με παράλληλη αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών κρίσεων.

Με τις σκέψεις αυτές, κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της διημερίδας, από την οποία είμαι βέβαιος ότι θα προκύψουν γόνιμοι προβληματισμοί και χρήσιμα συμπεράσματα.
Σας ευχαριστώ.



Με την ολοκλήρωση όλων των θεματικών παρουσιών από όλους τους ομιλητές και με την έντονη και ενεργό συμμετοχή όλων των σπουδαστών τις ΑΔΙΣΠΟ, διαπιστώθηκαν τα παρακάτω.

Η χώρα μας, στην παρούσα συγκυρία και μέσω του πολιτισμικού και διπλωματικού καταπιστεύματος, μπορεί να αποτελέσει παράγοντα προσφοράς και παραγωγής ασφάλειας στην περιοχή.

Επισημάνθηκε, πως η αρχαία Ελληνική παιδεία, πρόβαλε το πρότυπο του ανθρώπου που διακρίνεται για την αρετή του, σε αντίθεση προς το βάρβαρο, του οποίου κύριο χαρακτηριστικό είναι η κακία. Η παιδεία αυτή, είναι διδακτή και απευθύνεται σε όλους ανεξαιρέτως τους ανθρώπους.

Η Ελληνική παιδεία, αποτελεί τη θεραπαινίδα της θεολογίας. Γνωρίζεται ότι, η ιεραποστολή της ελληνόφωνης Εκκλησίας, με επίκεντρο την Κωνσταντινούπολη από τις αρχές του τέταρτου αιώνα και εξής, ακολούθησε και σεβάστηκε στο έπακρο, την πολιτιστική ιδιαιτερότητα των γειτονικών λαών, εκχριστιάνισε και μετέδωσε έναν λαμπρό πολιτισμό, με κέντρο τον άνθρωπο, η δε προσφορά της με κέντρο το θεάνθρωπο, αποτέλεσε την ισχυρότερη βάση της οικοδόμησης της φιλίας και της συνεργασίας τους δια μέσου των αιώνων.

Εκφράστηκε η επιθυμία της Ελλάδας, προωθώντας την είσοδο των δύο γειτονικών χωρών (Ρουμανίας, Βουλγαρίας), στην ΕΕ, να προστατευτούν οι δύο μειονότητες και να αναπτυχθούν σχέσεις φιλίας και συνεργασίας με αυτές τις χώρες.

Τονίστηκε η βοήθεια των διαφόρων συλλόγων Ελληνοβουλγαρικής φιλίας και Σαρακατσάνων, με σκοπό, να προωθηθεί η φιλία και η συνεργασία με την γείτονα χώρα. Το ίδιο δηλώθηκε πως ισχύει και για τη Ρουμανία και επισημάνθηκε, ότι η είσοδος των δύο αυτών χωρών, βοηθά την Ελλάδα να αναπτύξει σχέσεις φιλίας και συνεργασίας.

Δόθηκε έμφαση στην γεωπολιτική αξία της Ελλάδος, λόγω της θέσης που κατέχει στην ευρύτερη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης.

Η ύπαρξη πολλών μειονοτήτων, ήταν είναι και ενδεχομένως να συνεχίσουν να αποτελούν και στο μέλλον, πηγές έντασης και αντιπαράθεσης.

Η Ελλάδα, δεν απειλείται στρατιωτικά από καμία χώρα των Βορείων συνόρων της.

Το Γεωπολιτικό περιβάλλον της χώρας μας, είναι δυναμικά μεταβαλλόμενο, και χαρακτηρίζεται από:

α. Την αστάθεια και ρευστότητα στο βόρειο περίγυρό της. Στα βόρεια σύνορά, δεν αναμένεται βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα, εμφάνιση στρατιωτικής απειλής κατά της χώρας μας.

β. Τη συνεχιζόμενη τουρκική απειλή, στα ανατολικά της σύνορα.

Η Ελλάδα πρεσβεύει ότι τα όποια προβλήματα στις εστίες κρίσης, ειδικά στην περιοχή των Βαλκανίων, συμπεριλαμβανομένων των Σκοπίων και του Κοσσυφοπέδιου, μπορούν να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά, μέσα από την ευρωπαϊκή προοπτική και πορεία των χωρών της περιοχής και τη θετική συμβολή των Διεθνών Οργανισμών Ασφαλείας, σε αυτή την κατεύθυνση.

Στοχεύει:

α. Στην προάσπιση της εθνικής κυριαρχίας και των εθνικών συμφερόντων.

β. Στην προστασία του απανταχού Ελληνισμού.

γ. Στη διατήρηση της σταθερότητας της ειρήνης και της ασφάλειας στην ευρύτερη περιοχή και ιδιαίτερα στην ΝΑ Ευρώπη.

δ. Στην εξάλειψη των απειλών στην ευρύτερη περιοχή.

ε. Στην προαγωγή της διεθνούς συνεργασίας σε διεθνές και πολυμερές επίπεδο στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και με σεβασμό του διεθνούς δικαίου.

στ. Στην ανάδειξη του ρόλου της Ελλάδος στην ευρύτερη περιοχή, και τη

συμβολή της στη διατήρηση της σταθερότητας της ειρήνης και της ασφάλειας στην ευρύτερη περιοχή και ιδιαίτερα στην ΝΑ Ευρώπη.

Το στρατηγικό δόγμα της χώρας, είναι ΑΠΟΤΡΕΠΤΙΚΟ - ΑΜΥΝΤΙΚΟ, με κύριο αντικειμενικό σκοπό την αποτροπή της τουρκικής απειλής, αλλά και της άμεσης και επιτυχούς αντιμετώπισής της, εάν εκδηλωθεί, σε συνδυασμό με τη διατήρηση ικανότητας για ταυτόχρονη αντιμετώπιση ασύμμετρων απειλών και καταστάσεων αποσταθεροποίησης στα βόρεια σύνορά μας.

Η φιλειρηνική πολιτική της χώρας, η αποδοχή, του Διεθνούς Δικαίου, των Διεθνών Συνθηκών Συμβάσεων και Συμφωνιών, του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ και της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, της επιτρέπουν να λειτουργεί ως ο κύριος σταθεροποιητικός παράγοντας της περιοχής.

Η ανάπτυξη και διατήρηση επαρκούς στρατιωτικής ισχύος και αξιόπιστης αποτρεπτικής ικανότητας, η οποία σε συνδυασμό με την αποφασιστικότητα της πολιτικής και Στρατιωτικής Ηγεσίας, λειτουργούν ως αποτρεπτικός παράγοντας. Άξονας της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής είναι η ειρηνική συνύπαρξη των λαών, η στήριξη και ενίσχυση κάθε δυνατότητας συνεργασίας μεταξύ τους, θεμελιωμένη στο σεβασμό και στη τήρηση του Διεθνούς Δικαίου, των Διεθνών Συνθηκών και Συμβάσεων, των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων και στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Στο βαλκανικό χώρο, η Ελλάδα:

Υποστηρίζει και προωθεί, τη συνεργασία με όλες τις χώρες.

Προωθεί τη σταδιακή ενσωμάτωση των κρατών της Βαλκανικής στις Ατλαντικές δομές και στην ΕΕ.

Υποστηρίζει τις ενέργειες της διεθνούς κοινότητας, για την εφαρμογή των ειρηνευτικών συμφωνιών στην περιοχή.

Ενδιαφέρεται και προασπίζει, τα ανθρώπινα δικαιώματα της Ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία.

Στον χώρο της Ανατολικής Ευρώπης η Ελλάδα επιδιώκει την καλή συνεργασία με όλα τα κράτη της περιοχής και την ανάπτυξη διμερών αμυντικών συνεργασιών.

Η Ελλάδα αποτελεί όαση ασφάλειας, ειρήνης, σταθερότητας και δημοκρατίας σε ολόκληρη τη Βαλκανική χερσόνησο και παρέχει εγγύηση ασφάλειας με τις ισχυρές ΕΔ και το δημοκρατικό της πολίτευμα.

Έρευνες-Μελέτες

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Από τον **Αντγό εα Γεώργιο Κοράκη**,
Μέλος ΕΛΕΣΜΕ

Στη διαμόρφωση μιας νέας Στρατηγικής αντίληψης για την ασφάλεια της Μεσογείου δε μπορούν να μη συνυπολογιστούν οι κληρονομημένοι από την ιστορία πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί και πολιτισμικοί όροι, που διαμορφώνουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο κάθε ανάλογη πολιτική είναι αναγκασμένη να κινηθεί, καθώς επίσης και η προσπάθεια αντιμετώπισης των συνεπειών των πολυποίκιλων και δυσχερών προβλημάτων που επισώρευσε η πολυτάραχη και πολλές φορές τραγική μεσογειακή ιστορία του εικοστού αιώνα.

Μέσα στην προβληματική αυτή επισημαίνεται η σημασία της αποικιοκρατικής και μετά-αποικιοκρατικής περιόδου στη διαμόρφωση της ταυτότητας του Μεσογειακού κόσμου, με τις ανισότητες, τις κυριαρχίες, τους ανταγωνισμούς, τις εξαρτήσεις και τις αντιπαραθέσεις, όπως επίσης και το γεγονός ότι η Ευρομεσογειακή λεκάνη κληροδότησε στον εικοστό πρώτο αιώνα δύο ανεπίλυτα ακόμη προβλήματα και αναφερόμαστε στο Μεσανατολικό και το Κυπριακό που μετά από περισσότερα από 55 ολόκληρα χρόνια πολέμων, διενέξεων και αιματηρών συγκρούσεων απασχολούν και σήμερα τη Διεθνή Κοινότητα και επηρεάζουν τις διαμορφούμενες γεωπολιτικές συνθήκες και την ευόδωση των Ευρομεσογειακών σχεδιασμών ασφάλειας.

Στο σύντομο χρονικό διάστημα που έχω στη διάθεσή μου θα παρουσιάσω το Κυπριακό, στα πλαίσια της Μεσογειακής ασφάλειας.

1. Το Κυπριακό ζήτημα πέρασε από τρεις ιστορικές φάσεις και ως εκ τούτου η φύση του διαφοροποιήθηκε στο πέρασμα του χρόνου ανάλογα με τις συγκυρίες:

α. Μέχρι την ανεξαρτησία της Κύπρου (1960), ήταν ζήτημα αυτοδιάθεσης, στο πλαίσιο αποαποικιοποίησης από τη Μεγάλη Βρετανία.

β. Από την ανεξαρτησία (1960), μέχρι την Τουρκική εισβολή (1974), ήταν βασικά ζήτημα πολιτειακό δηλαδή πολιτειακής συνύπαρξης δύο Εθνικών κοινοτήτων σε μια ενιαία κρατική οντότητα.

γ. Από την Τουρκική εισβολή μέχρι σήμερα, είναι σύνθετο διεθνές ζήτημα:

(1) Παραβίασης της διεθνούς νομιμότητας και του χάρτη του ΟΗΕ.

(2) Εισβολής και κατοχής.

(3) Μαζικής παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

(4) Επανένωσης και πολιτειακής "συμβίωσης" δύο διαφορετικών Εθνικών κοινοτήτων σε μία ενιαία κρατική οντότητα.

2. Το κεντρικό πολιτειακό ζήτημα μαζί με την πληθώρα των επί μέρους προβλημάτων που δημιουργήσε η Τουρκική εισβολή και κατοχή του 37% του εδάφους της Κύπρου, συνθέτουν το σημερινό Κυπριακό πρόβλημα. Οι βασικές πτυχές του προβλήματος είναι:

α. Το πολιτειακό (Συνταγματικό)

ζήτημα: Η εισβολή και η κατοχή του Βορείου τμήματος της νήσου σε συνδυασμό με την παράνομη αυτοανακήρυξη "ανεξάρτητου" Τουρκοκυπριακού κράτους, προκάλεσε την πλήρη διάσπαση, το βίαιο διαχωρισμό και την αποξένωση των δυο κοινοτήτων.

β. Το εδαφικό ζήτημα: Η Τουρκία κατέλαβε και εξακολουθεί και σήμερα μετά από 32 χρόνια να κατέχει παράνομα το 37% του συνολικού εδάφους της Κύπρου.

γ. Η ασφάλεια: Έχει υποθηκευτεί η αξιοπιστία και η χρησιμότητα του εγγυητικού συστήματος ασφάλειας.

δ. Πρόσφυγες-Περιουσιακό ζήτημα: Το 40% του συνολικού Ε/Κ πληθυσμού εκδιώχθηκε από τις εστίες του και οι περιουσίες διανεμήθηκαν σε Τούρκους στρατιώτες και εποίκους, ενώ οι Τ/Κ περιουσίες στην ελεύθερη περιοχή δεν έχουν διανεμηθεί.

ε. Δημογραφική αλλοίωση-Τουρκικός εποίκισμός: Έχουν εγκατασταθεί περίπου 160000 Τούρκοι έποικοι, ενώ ο Τ/Κ πληθυσμός μειούται συνεχώς (από 120000 έχει μειωθεί στις 90000)

στ. Εγκλωβισμένοι: Οι περίπου 20000 Ε/Κ που επέλεξαν να παραμείνουν στις εστίες τους, στα κατεχόμενα, υπέστησαν διώξεις, με αποτέλεσμα, σήμερα να διαβιούν εγκλωβισμένοι στη Καρπασία περίπου 400 άτομα.

ζ. Οι αγνοούμενοι: Πρόκειται για τη τραγικότερη συνέπεια της εισβολής. Χιλιάδες οδηγήθηκαν σε Τουρκικά στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Κύπρο και σε φυλακές στην Τουρκία, ως αιχμάλωτοι πολέμου και έκτοτε οι περισσότεροι από αυτούς αγνοούνται.

η. Πολιτιστική καταστροφή: Γίνονται συστηματικές καταστροφές της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου, που μετρά 9000 χρόνια.

3. Ρόλος της Ελλάδος

Η Ελλάδα διατηρεί ειδικό και ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Κυπριακό, για τους παρακάτω λόγους:

α. Ο Ελληνισμός της Κύπρου αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του ευρύτερου Ελληνισμού.

β. Αποτελεί μια από τις εγγυήτριες δυνάμεις ασφάλειας της Κύπρου.

γ. Επηρεάζει την ασφάλεια και τη σταθερότητα της Ανατολικής Μεσογείου, που αποτελεί τον άμεσο γεωγραφικό περίγυρο.

δ. Επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις Ελληνο-Τουρκικές σχέσεις.

4. Προοπτικές διευθέτησης του Κυπριακού προβλήματος και οι βασικές θέσεις Ελλάδος-Κύπρου.

Δεν έχει ανακοινωθεί από τη διεθνή κοινότητα συγκεκριμένη πρόταση για μια νέα προσπάθεια επανέναρξης της διαπραγματευτικής διαδικασίας. Κοινός Στρατηγικός στόχος Ελλάδος-Κύπρου είναι η επίτευξη συμφωνημένης, συνολικής, δίκαιης, λειτουργικής και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού προβλήματος, με βάση τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, τις αρχές και αξίες της ΕΕ και τις προτάσεις του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ. Στρατηγικό στόχο αποτελεί και η επανέναρξη των συνομιλιών. Η επανένωση της Κύπρου και η λειτουργία, ως ενιαίου κράτους στα πλαίσια της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα συμβάλλει στη διασφάλιση της ειρήνης και σταθερότητας στη ΝΑ Μεσόγειο και θα διαμορφώσει συνθήκες ασφάλειας και ευημερίας για όλους τους πολίτες της στο πλαίσιο της ΕΕ.

5. Η Κύπρος μέλος της ΕΕ

α. Την 1η Μαΐου 2004, η Κύπρος

έγινε πλήρες μέλος της ΕΕ, που εξελίσσεται σε δυναμικό ρυθμιστή της διεθνούς σκηνής. Ως πλήρες μέλος η έννομη τάξη και το "κεκτημένο" της ΕΕ αποτελούν πλέον βασικό παράγοντα της επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος.

β. Η παρουσία της Κύπρου στην ΕΕ λειτουργεί ενισχυτικά υπέρ της Κύπρου και επιτυγχάνονται στόχοι, που πριν από την ένταξη εθεωρούντο ανέφικτοι.

γ. Στη βάση της Ευρωπαϊκής πραγματικότητας επικρατεί ένα πλαίσιο, όπου στις σχέσεις ΕΕ και Τουρκίας επανακαθορίζεται και η σχέση της Κύπρου με την Τουρκία, με διαφορετικούς συσχετισμούς δυνάμεων και με διαφορετική δυναμική για το μέλλον. Η Κύπρος σήμερα δεν είναι μόνη και ούτε κινείται κάτω από τη συνεχή πίεση της Τουρκίας. Η Κύπρος στο νέο περιβάλλον μπορεί να ενεργήσει πρωτοβουλιακά και όχι μόνο σε εχθρικό πεδίο, όπως ήταν πριν την ένταξη.

6. Στρατηγική αξία της Κύπρου

α. Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία της Στρατηγικής αξίας, είναι η γεωγραφία. Η θέση της Κύπρου είναι το σταυροδρόμι τριών Ηπείρων, το σημείο αλληλεπίδρασης πολιτισμών, ένα πέρασμα του δρόμου του εμπορίου, ένα κεντρικό σημείο στη διαδρομή του πετρελαίου. Δεν είναι μια θεωρητική βάση επιχειρήσεων χερσαίων Ναυτικών και Αεροπορικών δυνάμεων, αλλά είναι μια χώρα κλειδί μιας περίπλοκης περιοχής. Η θέση της στη Μεσόγειο έχει μια ειδική σημασία. Η ύπαρξη δυνατών συγκρούσεων συμφερόντων στη γύρω περιοχή προσδιορίζουν και τη Στρατηγική της οντότητα.

β. Η πολλαπλή σημασία της Κύπρου έχει καταδειχθεί μέσα από τη διαχρονική της πορεία με βαρύ πολλές φορές τίμημα για το τόπο και τους κατοίκους του.

γ. Άλλο σημαντικότατο Στρατη-

γικό στοιχείο είναι η συνοριακή ύπαρξη της Τουρκίας. Από μόνη της βέβαια αυτή η ύπαρξη δεν είναι καθοριστική όσο είναι η δυναμική που αναπτύσσει και προκαλεί. Η σημασία της Τουρκίας δεν προέρχεται από τη στάση της έναντι της Κύπρου, αλλά από το ρόλο που παίζει στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολής. Αν δεν υπήρχε αυτός ο ρόλος διαφορετική θα ήταν η στάση της έναντι της Κύπρου.

δ. Η Στρατηγική βέβαια γεννήθηκε για να ανατρέψει τη δύναμη της κυριαρχίας και είναι μείγμα γνώσης και σκέψης που δεν ανήκει σε κανέναν κατακτητή. Ακόμη και ένα μικρό κράτος-νησί, όπως είναι η Κύπρος μπορεί να έχει μια μεγάλη Στρατηγική. Αυτό εξαρτάται από το ίδιο το κράτος. Οι αδυναμίες, είναι αδυναμίες μόνο, όταν δεν τις γνωρίζουμε. Εμείς, πιστεύω ότι τις γνωρίζουμε και συνεπώς οι προϋποθέσεις για μια ευρύτερη Στρατηγική υπάρχουν.

7. Διαμόρφωση νέων Γεωστρατηγικών και Γεωπολιτικών δεδομένων στην περιοχή

Η δημιουργία του αγωγού μεταφοράς ενέργειας (πετρελαίου και φυσικού αερίου) Μπακού-Τσεϊχάν υπό τις ευλογίες και την ενεργό στήριξη των ΗΠΑ δε σηματοδοτεί απλά την αναβάθμιση της Τουρκίας, ως ενεργειακό κόμβο στην περιοχή, αλλά αποκαλύπτει ότι η Ανατολική Μεσόγειος, όπου γεωγραφικά ανήκει και η Κύπρος, αναγορεύεται σε περιοχή Τουρκικού ελέγχου. Φυσική συνέπεια είναι η επιδίωξη επιβολής μειωμένης κυριαρχίας σε χώρες της περιοχής και ιδιαίτερα στην Κύπρο. Η ανάγκη λήψης από ΕΕ, και βέβαια και από εμάς, εξισορροπητικών μέτρων για μια ορατή παρουσία μας στην περιοχή είναι επιβεβλημένη. Αυτή η παρουσία μας πρέπει να συνεχιστεί και μετά τη λύση του Κυπριακού προβλήματος, εάν θέλουμε η Κύπρος να επιβιώσει, ως κρατική οντότητα και ο Ελληνισμός να έχει διαχρονική παρουσία στην περιοχή.

8. Ευρωμεσογειακή συνεργασία και

ασφάλεια:

α. Η Κύπρος αξιοποιώντας τη διπλή της ιδιότητα, ως Μεσογειακή χώρα και ως κράτος μέλος της ΕΕ, μπορεί να προσφέρει στην εδραίωση της Μεσογειακής ασφάλειας με την ανάληψη προσθέτων ρόλων πολιτικών, επιστημονικών, πολιτισμικών κλπ. Αυτό, βέβαια προϋποθέτει ενεργό συμμετοχή σε οργανισμούς, συμβούλια και άλλες πρωτοβουλίες. Η παρεμπόδιση συμμετοχής της ή η ποσόστωση συμμετοχής με άσκηση βέτο από άλλη χώρα ακυρώνει αυτή τη δυνατότητα. Δυστυχώς, τέτοιες περιπτώσεις υπάρχουν πολλές.

β. Η διατήρηση με υπαιτιότητα της Τουρκίας της κατάστασης που διαμορφώθηκε στην Κύπρο, πριν από 32 χρόνια, δεν επιτρέπει την ανάπτυξη ισχυρών πολιτικο-οικονομικών σχέσεων της ΕΕ με τα κράτη της περιοχής. Σχέσεις που συμβάλλουν στην εδραίωση της ειρήνης και ασφάλειας.

γ. Για όσο χρόνο η Κύπρος θα είναι υπό την Τουρκική κατοχή δε μπορεί:

(1) Να αξιοποιήσει τη στρατηγική της θέση, προς όφελος της σταθερότητας και ειρήνευσης της περιοχής.

(2) Να συμβάλλει με τη συμμετοχή της στην ενδυνάμωση των υφισταμένων εταιρικών σχέσεων του NATO, που εξελίσσεται σε οργανισμό διατήρησης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

(3) Να προωθήσει την Ευρωπαϊκή πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας και γενικότερα πρωτοβουλίες συνεργασίας για Ευρωμεσογειακά θέματα, όπου η διατύπωση προβληματισμών και η γόνιμη ανταλλαγή ιδεών και απόψεων προάγει και την ασφάλεια.

(4) Η αξιοποίηση της Κύπρου, ως γεωστρατηγικού κόμβου, προϋποθέτει τη στοιχειώδη διαφύλαξη της

Κυριαρχίας του Κυπριακού κράτους και την ύπαρξή του, ως συντεταγμένης οντότητας ισχύος. Όσο το πρόβλημα παραμένει άλυτο:

(α) Διευκολύνεται ο Στρατηγικός στόχος της ΕΕ για προώθηση της ειρήνης, μέσω της ενδυνάμωσης του διαλόγου, με ιδιαίτερη αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις σχέσεις καλής γειτονίας.

(β) Δυσχεραίνεται η επέκταση της επιρροής της ΕΕ στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

(γ) Επηρεάζεται η εξο- μάλυνση των σχέσεων NATO-ΕΕ, που επιχειρούν στον τομέα της ασφάλειας, αφού ένα κράτος-μέλος του NATO (Τουρκία) επιμένει να μην έχει πρόσβαση στο σχεδιασμό των επιχειρήσεων της συμμαχίας ένα κράτος-μέλος της ΕΕ (Κύπρος).

9. Η Κύπρος ως γέφυρα της ΕΕ προς τη Μέση Ανατολή:

α. Η Κύπρος έχει άριστες σχέσεις με όλα τα κράτη της Μέσης Ανατολής και ως εκ τούτου μπορεί να αποτελέσει έναν πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό κρίκο ανάμεσα στην ΕΕ και στην τόσο σημαντική από γεωπολιτικής άποψης περιοχή.

β. Το 1975, άρχισε ένας αιματηρός εμφύλιος πόλεμος στο Λίβανο με έμμεση ανάμειξη του Ισραήλ και της Συρίας, με τρομακτικές συνέπειες. Τότε, όσοι από τους πρόσφυγες του Λιβάνου έφυγαν ως πρώτο σταθμό επέλεξαν την Κύπρο, όπου πολλοί έμειναν και δραστηριοποιήθηκαν εκεί μέχρι που δημιουργήθηκαν συνθήκες ασφαλούς επιστροφής. Στη σύρραξη αυτή επιβεβαιώθηκε η θετική συμβολή της Κύπρου στην τραγωδία του Λιβάνου.

γ. Το 1982, το Ισραήλ εισέβαλε στο Λίβανο και πολιορκήσε τη Βηρυτό, με αφορμή την απόπειρα δολοφονίας του Ισραηλινού πρέσβη στο Λονδίνο από

Παλαιστίνιους. Χιλιάδες Λιβανέζοι πρόσφυγες και τότε βρήκαν ασφαλές καταφύγιο στην Κύπρο. Τα γεγονότα του 1982, ανέδειξαν για άλλη μια φορά με πρακτικό και αδιαμφισβήτητο τρόπο τη Στρατηγική αξία της Κύπρου για τις ΗΠΑ, που ενεπλάκησαν στο Λίβανο μετά τη μεγάλη σφαγή των Παλαιστινίων στους προσφυγικούς καταυλισμούς Σιάπρα και Σιατίλλα. Η παρουσία Αμερικανών πεζοναυτών στο αεροδρόμιο της Βηρυτού εξόργισε τους ισλαμιστές, που καταλόγισαν μεγάλη ευθύνη στις ΗΠΑ με αποτέλεσμα με επίθεση αυτοκτονίας εναντίον τους, όπου 241 από αυτούς να χάσουν τη ζωή τους. Η ανθρωπιστική βοήθεια και τότε δόθηκε μέσω της Κύπρου, που άνοιξε διάπλατα τις πόρτες.

δ. Στον πρόσφατο πόλεμο των 34 ημερών στο Λίβανο και πάλι η Κύπρος όρθωσε το ανάστημά της δυσανάλογα με το μέγεθός της. Ανταποκρίθηκε στο πολιτικό και ανθρωπιστικό της ρόλο με τρόπο που προκάλεσε τα εύσημα πολλών άλλων χωρών, μεταξύ των οποίων και των ΗΠΑ. Εξήντα χιλιάδες πρόσφυγες φιλοξενήθηκαν προσωρινά στην Κύπρο, μεταξύ των οποίων και πολλοί Αμερικανοί οι οποίοι μάλιστα φιλοξενήθηκαν σε χώρο που οι ίδιοι επέλεξαν. Οι Κύπριοι εκτός του ότι είναι γνώστες του ίδιου ακριβώς δράματος του βίαιου εκτοπισμού, γνωρίζουν να διαχωρίζουν τους αθώους πολίτες από την ένοχη πολιτική των Κυβερνήσεων. Επίσης, σημαντικός ήταν και ο ρόλος της στην εγκατάσταση της Ευρωπαϊκής δύναμης, στο Λίβανο. Η όλη τραγωδία ανέδειξε το σημαντικό ρόλο της Κύπρου ως κρατική οντότητα στην ευρύτερη περιοχή, και ενίσχυσε την παρουσία της στο Ευρωπαϊκό σκηνικό. Αναδεικνύεται χώρα κλειδί για την περιοχή, που μαζί με την ιδιότητά της, ως κράτος μέλος της ΕΕ, μπορεί να συμβάλλει αποφασιστικά στην ασφάλεια της περιοχής. Αυτό ακριβώς, είναι εκείνο που ενοχλεί την Τουρκία, που επιδιώκει τη μειωμένη κυριαρχία της, ως κρατική οντότητα.

10. ΗΠΑ ως Μεσογειακός παίκτης

Οι ΗΠΑ χάρη στη τεχνολογία την πολιτική, στρατιωτική και επικοινωνιακή τους ισχύ είναι μια νέα "Μεσογειακή" δύναμη που μέσα από τη στρατιωτική τους παρουσία έχουν δημιουργήσει κρίσιμους για την οικονομική τους επέκταση διαύλους και ζώνες επιρροής. Απέναντι σε αυτήν τη Στρατηγική, η ΕΕ, επομένως και η Κύπρος, προβάλλουν, ένα σύστημα οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας με βάση το διάλογο, την ισοτιμία και το σεβασμό των Μεσογειακών εταίρων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η πολιτισμική και εκπαιδευτική διάσταση αναδεικνύονται σε καθοριστικές παραμέτρους της πολιτικής ενοποίησης και κατ' επέκταση της ασφάλειας. Η Κύπρος, όταν επιλύσει το πολιτικό της πρόβλημα, θα μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη στην οικονομική ανάπτυξη της αραβοαφρικανικής και αραβοασιατικής Μεσογειακής ζώνης, μέσω της παροχής και αξιοποίησης τεχνογνωσίας και μετασχηματισμού του παραγωγικού συστήματος των χωρών αυτών.

11. Συμπεράσματα - Προτάσεις

α. Το τέλος του ψυχρού πολέμου οδήγησε μεταξύ των άλλων στην ανάληψη προσπάθειών για τον επανακαθορισμό και την παραπέρα ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των κρατών της ΕΕ με τα γειτονικά κράτη, στη ΝΑ Μεσόγειο, με στόχο την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων σε επί μέρους τομείς, όπως εμπόριο, ενέργεια, μετανάστευση, τρομοκρατία, περιβάλλον κλπ. Βασικός πυλώνας συνεργασίας είναι και η ασφάλεια, που επισκιάζεται από τις δυσκολίες, που συναντά η προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος.

β. Η διαιώνιση της σημερινής κατάστασης του προβλήματος λειτουργεί αποσταθεροποιητικά και αφαιρεί μέρισμα ασφάλειας της περιοχής.

γ. Η Ελλάδα και η Κύπρος, οφείλουν να συνεχίσουν την κοινή πορεία, για λόγους που προαναφέρθηκαν. Η κοινή

πορεία πρέπει να στοχεύει:

(1) Στην ταχεία ενσωμάτωση της Κυπριακής Δημοκρατίας σε όλες τις Ευρωπαϊκές δομές.

(2) Στην ενίσχυση της Αμυντικής Συνεργασίας Ελλάδος-Κύπρου, στο πλαίσιο του ενιαίου αμυντικού δόγματος, με έμφαση κυρίως την Ευρωπαϊκή διάσταση του σχεδιασμού και πιο συγκεκριμένα, η αμυντική σύζευξη Ελλάδος-Κύπρου να εκφράζει και να ενισχύει την Ευρωπαϊκή παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο. Με δεδομένο ότι η αμυντική διάσταση της ΕΕ βρίσκεται ακόμη σε πολύ χαμηλό επίπεδο και το πιθανότερο είναι να παραμείνει για αρκετό ακόμη χρόνο χαμηλά, η προβολή της Ευρωπαϊκής πτυχής της αμυντικής συνεργασίας, διευκολύνεται από τις περιστάσεις.

(3) Τη στρατηγική σύζευξη της Κύπρου με το NATO και την ενσωμάτωση της σύζευξης σε όλες τις Ατλαντικές δομές, όχι με την έννοια η Κύπρος να είναι μια στρατιωτική Βάση στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά με την Ελληνική συνιστώσα, να αποτελεί μέρος της ευρύτερης αρχιτεκτονικής ασφάλειας, που οικοδομείται από την υπερδύναμη στην ευρύτερη περιοχή. Δεν παραγνωρίζονται οι αντιδράσεις από κράτη που επιθυμούν να διαδραματίζουν ρόλο περιφερειακών δυνάμεων. Εφόσον όμως υπάρξει ισχυρή πολιτική βούληση, με σωστούς σχεδιασμούς, εκμετάλλευση και αξιοποίηση συγκυριών, αλλά και με έξυπνη διπλωματία, είναι στόχος εφικτός. Η αντίληψη της υπερασφάλειας έχω τη γνώμη ότι, όχι μόνο μας έχει στερήσει τη δυνατότητα να ζητούμε ανταλλάγματα από ισχυρούς συμμάχους, αλλά το χειρότερο έχει εξελιχθεί σταδιακά σε κάποια μορφή φοβίας ενεργούς υπεράσπισης ζωτικών συμφερόντων και θα έλεγα ακόμη και κυριαρχικών μας δικαιωμάτων.

Όλα τα δεδομένα θα πρέπει να μας οδηγήσουν σε μια ολοκληρωμένη

Στρατηγική. Είναι καιρός, να αξιολογήσουμε εμείς τις πράξεις μας και τις παραλήψεις μας και να αναζητήσουμε την εκμετάλλευση των λεπτών ισορροπιών που αρχίζουν να διαταράσσονται. Οι συγκυρίες προκύπτουν και οι δυνατότητες υπάρχουν.



Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΝΑΤΟ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Από τον **Αθανάσιο Δρούγο**

Στρατιωτικό Αναλυτή - Διεθνολόγο

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α. Το ΝΑΤΟ στον 21ο αιώνα, έχει αποκτήσει ιδιαίτερη εμβέλεια και σπουδαιότητα σε περιοχές που βρίσκονται περιφερειακά του Ευρω-ατλαντικού χώρου. Η Ατλαντική Συμμαχία την τρέχουσα χρονική περίοδο, βρίσκεται με στρατιωτικές της δυνάμεις σε τρεις ηπείρους (Ευρώπη - Ασία - Αφρική), ενώ μέσω των νέων και διευρυμένων επαφών με Ιαπωνία, Νοτ. Κορέα, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία και πιθανότατα στο μέλλον με κράτη της Αφρικής και Νότιας Αμερικής δείχνει να παγκοσμιοποιείται. Η παρουσία του ΝΑΤΟ, μέσω διμερών, πολυμερών και άλλων επαφών και στρατιωτικών ασκήσεων, αποτελεί τομή στο σύγχρονο γίνεσθαι, ενώ η Συμμαχία εμφανίζεται παρούσα και εμπλεκόμενη από το 2001 στην αντιμετώπιση ασύμμετρων απειλών, όπως η Ισλαμική τρομοκρατία (ακραίες μορφές Σαλαφισμού - Ουαχαμπίσμού), η οριζόντια διασπορά των Όπλων Μαζικής Καταστροφής (ΟΜΚ / CBRN), το οργανωμένο έγκλημα (σε πολλές επιμέρους κατηγορίες), η διακίνηση πληθυσμών (λαθρομετανάστευση), η περίπτωση εκδήλωσης τρομοκρατικών ενεργειών στη θάλασσα (MARITIME TERRORISM), η διαχείριση των υδάτινων πόρων (ειδικότερα στις κρίσιμες περιοχές της Β. Αφρικής - Σαχέλ - Μ. Ανατολή), καθώς και στην αντιμετώπιση απειλών για την ενεργειακή ασφάλεια (μάλιστα μετά το 2001 οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ απέκτησαν προσβάσεις στον πρώην Σοβιετικό νότο). Η φύση των νέων απειλών στη μετά 9/11 εποχή, η παγκοσμιοποίηση των επικοινωνιών - μεταφορών και συστημάτων, καθώς και η αλληλεξάρτηση των περιοχών οδήγησαν το ΝΑΤΟ σε μία πολιτικο-στρατιωτική μετάπτωση και σε μία εξελισσόμενη TRANSFORMATION σε όλους τους τομείς.

β. Λόγω του ότι η έμφαση σε μείζονα ζητήματα διεθνούς ασφάλειας μετατοπίστηκε τα τελευταία χρόνια στις ευρύτερες περιοχές του Μαγκρέμπ, της Μέσης Ανατολής και της Κεντρικής Ασίας - Αφγανιστάν, το ΝΑΤΟ, από το 1994, προχώρησε σε ειδικότερα ανοίγματα με πρώτο τον Μεσογειακό Διάλογο, με την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Ιορδανία, την Τυνησία, την Αλγερία, το Μαρόκο και τη Μαυριτανία. Παράλληλα, με το ΝΑΤΟ και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση των κρατών-μελών της Συμμαχίας προχώρησε σε επαφές με βουλευτές και Ινστιτούτα από τις παραπάνω χώρες με έμφαση στους τομείς της διαφάνειας, της στρατιωτικής συνεργασίας, της αντιμετώπισης ασύμμετρων απειλών, καθώς και φυσικών καταστροφών, ενώ πραγματοποιήθηκαν διεθνείς διασκέψεις με ευρύτατη AGENDA θεμάτων, σχεδόν σε όλες τις χώρες της Μεσογείου. Επιπλέον, κατά καιρούς προσκλήθηκαν ως παρατηρητές εκπρόσωποι από τη Μάλτα, την Κύπρο και την Παλαιστινιακή Αρχή, ενώ δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στην αλληλοκατανόηση των εμπλεκόμενων μερών, στο διάλογο των κοινωνιών, αλλά και σε ζητήματα NON-MILITARY φύσης.

γ. Το ΝΑΤΟ στη διευρυμένη περιοχή από το Μαρακές, του Μαρόκου, μέχρι το HINDU KUSH του Αφγανιστάν, προέβη στις παρακάτω ενέργειες:

(1) Ενδυνάμωση και εξειδίκευση του Μεσογειακού Διαλόγου, με κατεύθυνση προς PARTNERSHIP, με τα ανωτέρω κράτη.

(2) Από τη Σύνοδο Κορυφής της Πράγας, το 2002, η Συμμαχία έχει προωθήσει τη συνεργασία σε θέματα πληροφοριών - καταπολέμησης της τρομοκρατίας, στη θαλάσσια ασφάλεια, καθώς και σε ζητήματα διακίνησης υλικών και Όπλων Μαζικής Καταστροφής.

(3) Από τις πρώτες ημέρες μετά τα τραγικά γεγονότα της 9/11

το NATO, μέσω πολυεθνικής Ναυτικής Δύναμης, διεξάγει νηοψίες από το Γιβραλτάρ, μέχρι τις ανατολικές ακτές της Μεσογείου, στα πλαίσια της επιχείρησης ACTIVE ENDEAVOUR. Παράλληλα, μέσω της επιχείρησης, εφαρμόζονται και πολλές επιμέρους επιλογές της γνωστής Αμερικανικής πρωτοβουλίας (από το 2003) PROLIFERATION SECURITY INITIATIVE (PSI) για MARITIME INTERDICTION.

(4) Το NATO από τα τέλη του 2004 (με απόφαση της Συνόδου Κορυφής), στην Κωνσταντινούπολη, έχει προωθήσει τις επαφές με τα κράτη του Συμβουλίου του Κόλπου (GULF COOPERATION COUNCIL), ήτοι το Κουβέιτ, το Κατάρ, το Μπαχρέιν, τα ΗΑΕ, τη Σαουδική Αραβία και το Σουλτανάτο του Ομάν. Ήδη έχουν πραγματοποιηθεί επισκέψεις του ΓΓ/NATO, καθώς και διεθνή συμπόσια.

(5) Το NATO, από τα τέλη του καλοκαιριού, του 2006, έχει αναλάβει την ευθύνη ολοκλήρου της Αφγανικής εδαφικής επικράτειας στα πλαίσια των επιχειρήσεων της ISAF, ενώ η γνωστή επιχείρηση ENDURING FREEDOM των ΗΠΑ και διεθνούς συνασπισμού κατά των τρομοκρατών έχει περιορισθεί εκτασιακά. Νατοϊκές δυνάμεις εκπαιδεύουν τον Αφγανικό στρατό και τη νέα Αφγανική αστυνομία. Δυνάμεις του NATO μάχονται κατά νέο-TALIBAN και στοιχείων της AL QAEDA στις ασταθείς νότιες επαρχίες URUZCAN - ZABUL - KADAHAR - NIMROZ - HELMAND.

(6) Νατοϊκοί αξιωματικοί από το 2005 βρίσκονται στο Ιράκ, στα πλαίσια εκπαίδευσης του νέου Ιρακινού Στρατού, για την αντιμετώπιση του Σουνιτικού αντάρτικου και των τρομοκρατών της AL QAEDA. Η τάση είναι προς σύσταση "Ιρακινής TRADOC", ενώ στη Ρουσταμίγια συστάθηκε με Νατοϊκή βοήθεια και συνδρομή η νέα στρατιωτικο-εκπαιδευτική βάση του Ιράκ. Στο Ιράκ και στη διαμόρφωση του νέου στρατού δίδεται έμφαση στην πολυσυλλεκτικότητα, στον

επαγγελματισμό και στην ανασυγκρότηση των δυνάμεων. Στη χώρα παραμένουν περίπου 250 Νατοϊκοί αξιωματικοί, στα πλαίσια της NATO TRAINING MISSION, ενώ σε εφαρμογή της απόφασης 1546 του ΣΑ/ΟΗΕ και οι 26 χώρες της Συμμαχίας συνδράμουν στην εκπαίδευση Ιρακινών αξιωματικών εντός και εκτός της χώρας. Το Νατοϊκό TRADOC στην AL-RUSTAMIYAH, από το φθινόπωρο του 2005, έχει διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην εκπαίδευση 1.000 Ιρακινών αξιωματικών, ενώ το νέο Εθνικό Στρατιωτικό Κολέγιο αναβαθμίζει ακόμα περισσότερο την επιμόρφωση των στελεχών. Εξειδικευμένα στελέχη των Ιρακινών Ενόπλων Δυνάμεων έχουν εκπαιδευτεί στο Νατοϊκό JOINT WARFARE CENTER στο STAVANGER της Νορβηγίας, στη NADEFCOL - Ρώμη, καθώς και στο NATO SCHOOL στη Βαυαρία. Η Γαλλία και η Γερμανία εκπαιδεύουν στρατιωτικό προσωπικό στο Κατάρ και στα ΗΑΕ, ενώ η Ισπανία εκπαιδεύει Ιρακινούς στον τομέα της αποναρκοθέτησης. Η Ελλάδα και η Βουλγαρία πρόσφατα συνέδραμαν στην εκπαίδευση Ιρακινών στο NATIONAL MILITARY UNIVERSITY της Βουλγαρίας. Κράτη-μέλη του NATO, όπως η Ρουμανία και η Δανία (και άλλες χώρες) εφοδιάζουν με στρατιωτικό εξοπλισμό το Ιράκ.

(7) Πρόσφατα, στα πλαίσια της άσκησης της άσκησης της ΝΑΤΟΪΚΗΣ NRF, πραγματοποιήθηκαν στρατιωτικά γυμνάσια της Συμμαχίας στα νησιά του Πράσινου Ακρωτηρίου στη Δυτική Αφρική με ιδιαίτερη επιτυχία. Η NRF, ως Δύναμη Άμεσης Αντίδρασης είναι καθοριστικής σημασίας για τη νέα Δομή Δυνάμεων της Συμμαχίας.

(8) Στην Αφρική, η εμπλοκή και παρουσία του NATO επικεντρώνεται στο DARFUR του Δυτικού Σουδάν, όπου το Αραβικό καθεστώς του Χαρτούμ χρησιμοποιεί απίστευτη βία, εναντίον του Αφρικανικού πληθυσμού που έχει προσεγγίσει γενοκτονικές τάσεις. Η κυβέρνηση του Σουδάν υποστηρίζει Αραβικές πολιτοφυλακές (JANJAWED), οι οποίες χρησιμοποιούν πρωτοφανή βία, με

μαζικές δολοφονίες, βιασμούς γυναικών κά, σε βάρος του Αφρικανικού πληθυσμού. Η Αφρικανική Ένωση (ΑΥ) διατηρεί μία οριακή δύναμη στην περιοχή, η οποία δεν μπορεί να προστατεύσει τον τοπικό πληθυσμό. Απαιτείται να αναπτυχθεί ισχυρή πολυεθνική δύναμη και με συγκεκριμένους κανόνες εμπλοκών (ROE) από τον ΟΗΕ, για την ανάπτυξη της οποίας διαφωνεί το στρατιωτικό καθεστώς στο Χαρτούμ. Αν και η δύναμη των Αφρικανικών Δυνάμεων έχει αυξηθεί (αριθμητικά), εν τούτοις η κατάσταση έχει χειροτερεύσει σε πολλά σημεία της Σουδανικής επικράτειας. Το καθεστώς του Χαρτούμ κατ' εξακολούθηση παραβιάζει την απόφαση 1706 του ΣΑ/ΟΗΕ, της 31-8-2006, βάσει της οποίας θα έπρεπε να ενισχυθεί η Αφρικανική Δύναμη με εμπλουτισμό από δυνάμεις του ΟΗΕ.

(9) Στις 26 Απριλίου 2005, η ΑΥ ζήτησε τη συνδρομή του ΝΑΤΟ στο να αναπτυχθεί η Αφρικανική Δύναμη στο DAFUR (κυρίως παροχή διοικητικής μέριμνας, μεταφορές, πληροφορίες, εκπαίδευση). Νατοϊκά μεταγωγικά αεροσκάφη (αλλά και από την ΕΕ), μετέφεραν δυνάμεις και προσωπικό από τη Νιγηρία, τη Ρουάντα, τη Σενεγάλη και την Γκάμπια DAFUR, ενώ το SHAPE συνέδραμε στη δημιουργία ενός ειδικού κέντρου για τις εναέριες αποστολές στο Αφρικανικό Πανεπιστήμιο της ADDIS ABABA, στην Αιθιοπία. Αντίστοιχες ενέργειες έχουν γίνει και από την ΕΕ (σε ξεχωριστή βάση, από το SALCC στο EINDHOVEN της Ολλανδίας). Πάντως, το οποιοδήποτε πλαίσιο συνεργασίας ΝΑΤΟ - ΕΕ στο μείζον ζήτημα της ανθρωπιστικής καταστροφής του DAFUR είναι καθοριστικής σημασίας.

(10) Η NATO RESPONSE FORCE (NRF), μέσω της DEPLOYABLE JOINT TASK FORCE (DJTF), γνωστή και ως NATO DISASTER RELIEF TEAM (NDRT), αναπτύχθηκε στα τέλη Οκτωβρίου του 2005, στο Πακιστάν, για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, λόγω του σεισμού. Υπήρξε εμπλοκή αρκετών Νατοϊκών CELLS και COMPONENTS, και το έργο των Νατοϊκών δυνάμεων ήταν σημαντικό στον

ανθρωπιστικό και ιατρικό τομέα. Είναι πασιφανές ότι "το ΝΑΤΟ κινείται πλέον πολύ πέραν του Ευρω-ατλαντικού χώρου και περιφερειακά της Μεσογείου". Εξακολουθεί να διατηρεί δυνάμεις στα πλαίσια της KFOR, στο Κόσσοβο, μικρή δύναμη στη Βοσνία, ενώ "στοιχεία" του ΝΑΤΟ παραμένουν στη FYROM, η οποία από κοινού με την Κροατία και την Αλβανία, είναι από τις προσεχείς υποψήφιες για ένταξη στη Συμμαχία.

δ. Στα πλαίσια του MEDITERRANEAN DIALOGUE του ΝΑΤΟ με τις χώρες της Μεσογείου - Μ. Ανατολής, συνεργάζεται στα εξής:

(1) Ανταλλαγή απόψεων για θέματα δόγματος.

(2) Συνεργασία σε θέματα INTELLIGENCE.

(3) Συνεργασία σε θέματα MULTINATIONALITY.

(4) Συνεργασία σε θέματα αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.

(5) Συνεργασία σε θέματα ασύμμετρων απειλών και καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

(6) Προώθηση ενδο-Μεσογειακού διαλόγου σε επιμέρους ζητήματα.

(7) Ανταλλαγή απόψεων σε θέματα εκπαίδευσης, τακτικής και ανθρωπιστικών επιχειρήσεων.

(8) Συνεργασία στην αντιμετώπιση περιστατικών θαλάσσιας τρομοκρατίας.

(9) Συζήτηση για θέματα διαχείρισης υδάτινων πόρων, δημογραφικών τάσεων, λαθρομετανάστευσης κá.

(10) Συνεργασία στην

προώθηση του INTERNET στις Αραβικές χώρες.

(11) Συνεργασία στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, εμπλουτισμένης με ΡΠΒΧ υλικά και όπλα.

(12) Ανταλλαγή απόψεων περί LESSONS LEARNED από πρόσφατες επιχειρήσεις.

(13) Συνεργασία σε ζητήματα που άπτονται του χώρου της ενεργειακής ασφάλειας.

(14) Κοινές στρατιωτικές ασκήσεις σε όλα τα επίπεδα.

2. ΟΙ ΑΠΕΙΛΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

α. Στη μετά 9/11 εποχή, οι κύριες αλλά και ειδικότερες απειλές για την ασφάλεια της περιοχής, από το Μαρόκο μέχρι το Αφγανιστάν, είναι:

(1) Το Ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα, καθώς και τα αντίστοιχα πυραυλικά και βιολογικά προγράμματα της Τεχεράνης.

(2) Η αστάθεια στο Ιράκ και οι εκδηλωθείσες "τάσεις" για εμφύλιο πόλεμο. Η παρουσία στοιχείων της AL QAEDA δημιουργεί επιπρόσθετα προβλήματα για τις Συμμαχικές Δυνάμεις.

(3) Η "νέα φάση" των επιθέσεων των TALIBAN στο Αφγανιστάν και η εισαγωγή μεθόδων από το Ιράκ εκεί, (πχ επιθέσεις καμικάζι κá).

(4) Η δραστηριότητα της Συρίας στην Ανατολική Μεσόγειο (ιδιαίτερα στο Λίβανο).

(5) Η τρομοκρατική δράση της AL QAEDA, της Ισλαμικής JIHAD, της HAMAS, αλλά κυρίως της Χεζμπολάχ, η οποία εμφανίσθηκε αρκετά δυναμικά στον πρόσφατο πόλεμο με το Ισραήλ (Καλοκαίρι

2006).

(6) Οι δημογραφικές τάσεις στην περιοχή και τα μείζονα λαθρομεταναστευτικά ζητήματα.

(7) Οι εντάσεις που πιθανότατα να προέλθουν από συνοριακά επεισόδια.

(8) Τα ζητήματα που αφορούν τη διαχείριση υδάτινων πόρων (WATER RESOURCES).

(9) Η πιθανή ανατροπή σειράς φιλοδυτικών καθεστώτων (πχ Αιγύπτου - Αλγερίας - Ιορδανίας - Εμιράτων - Σαουδικής Αραβίας - Πακιστάν).

(10) Η διασπορά πυραυλικών συστημάτων στην ευρύτερη περιοχή.

(11) Η Πιθανή δημιουργία "νέων Αφγανιστάν" σε συγκεκριμένες περιοχές, απ' όπου θα τροφοδοτείται η διεθνής τρομοκρατίας (π.χ. η Σομαλία σήμερα).

(12) Το χημικό και βιολογικό οπλοστάσιο της Δαμασκού.

(13) Η υποτροπή των προσπαθειών επίλυσης του μείζονος ζητήματος των Παλαιστινίων. Παράλληλα, ιδιαίτερη προσπάθεια πρέπει να εκδηλωθεί για την επίλυση χρόνιων ζητημάτων, όπως του Κυπριακού, των Κούρδων, αλλά και διαφόρων άλλων πληθυσμιακών ομάδων.

3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

α. Διεύρυνση των "πλαισίων κατανόησης" των Δυτικών κρατών και του Μουσουλμανικού κόσμου.

β. Σταδιακή προώθηση του Διαλόγου με τη Λιβύη και σε μετέπειτα φάση με το Λίβανο και την Παλαιστινιακή Αρχή.

γ. Ειδική Συνεργασία του

Κέντρου για τα ΟΜΚ του ΝΑΤΟ με τις αρμόδιες αρχές των κρατών του Μεσογειακού Διαλόγου. Παρακολούθηση και αντιμετώπιση του προπαγανδιστικού περιεχομένου των ακραίων Ισλαμικών τάσεων στο Διαδίκτυο.

δ. Διατήρηση ισχυρών αεροναυτικών δυνάμεων από κράτη του ΝΑΤΟ, στην περιοχή του Περσικού Κόλπου.

ε. Ενίσχυση των Νατοϊκών δυνάμεων, στο Αφγανιστάν και ειδικότερα στις Νότιες και Νοτιανατολικές περιοχές της χώρας.

στ. Εκπαιδευτική Συνεργασία (και σε νέους τομείς), ανάμεσα στις Στρατιωτικές Ακαδημίες και Κέντρα των δύο πλευρών.

ζ. Ανάλυση των LESSONS LEARNED από τις πρόσφατες επιχειρήσεις στο Λίβανο.

η. Ανταλλαγή απόψεων για επιμέρους ζητήματα, που αφορούν τους όρους "ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ" και "ΝΕΑ" ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ.

θ. Να μην αποχωρήσουν για τα επόμενα δύο χρόνια οι Αμερικανικές και άλλες δυνάμεις από το Ιράκ.

ι. Συνεργασία ΝΑΤΟ - GCC σε ζητήματα αντιπυραυλικής άμυνας.

ια. Έμφαση σε ζητήματα ανασυγκρότησης των Ιρακινών και Αφγανικών στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων.

ιβ. Προώθηση της σταθερότητας στο Αφγανιστάν μέσω PROVINCIAL RECONSTRUCTION TEAMS (PRTs).

ιγ. Ενδυνάμωση του Κοινοβουλευτικού Διαλόγου ανάμεσα στο ΝΑΤΟ και τα Κοινοβούλια των κρατών της περιοχής.

ιδ. Παρακολούθηση των περιπτώσεων μετακίνησης των πληθυσμών στον Αραβικό κόσμο προς τα διάφορα αστικά κέντρα (επιμέρους οικονομικές - δημογραφικές - εργασιακές τάσεις).

ιε. Συνεργασία σε θέματα που αφορούν τις Ειδικές Δυνάμεις (πχ μέσω του Κέντρου στην Ιορδανία).

ιζ. Προώθηση της ιδέας για τη Σύσταση ενός Νατοϊκού Κέντρου στην περιοχή, για την εκπαίδευση στελεχών των Αραβικών Ενόπλων Δυνάμεων.

ιη. Ετοιμότητα για την ενημέρωση εχθρικής προς το ΝΑΤΟ προπαγάνδας από συγκεκριμένα Αραβικά ΜΜΕ.

ιθ. Πραγματοποίηση κοινών ασκήσεων για ζητήματα Έρευνας και Διάσωσης (SAR) και Πολιτικού Σχεδιασμού Εκτάκτου Ανάγκης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η άσκηση διάσωσης πληρωμάτων υποβρυχίων που έγινε το 2005 (SORBET ROYAL) με τη συμμετοχή του Ισραήλ, αλλά και Ρωσίας - Ουκρανίας.

κ. Αναφορικά με την Ελλάδα, να προωθηθεί ακόμα περισσότερο η εμπλοκή - συμμετοχή του ΠΚΕΕΥΕ στην ευρύτερη περιοχή, καθώς και πάντοτε να επιδιώκεται η συμμετοχή αξιωματικών απ' αυτές τις χώρες στο γνωστό και ιδιαίτερα σημαντικό συμπόσιο του ΓΕΕΘΑ "ΑΘΗΝΑ", αλλά και σε ασκήσεις τύπου DOLPHIN.



Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΝΟΤΙΟΕΥΡΩ- ΠΑΪΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

**Από τον Περικλή Νεάρχου,
Ιστορικό - Διεθνολόγο**

1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Η Μεσόγειος είναι συνυφασμένη με τη γέννηση των χωρών των μεγάλων Ευρωπαϊκών πολιτισμών, ειδικότερα του Ελληνικού πολιτισμού, που η συμβολή του υπήρξε καθοριστική στη διαμόρφωση του σύγχρονου κόσμου, του ορθού λόγου, των επιστημών και των ανθρωπιστικών αξιών.

Η Μεσόγειος υπήρξε επίσης χώρος επαφής και επικοινωνίας με τους μεγάλους αρχαίους πολιτισμούς της Ανατολής.

Παίρνοντας ως αφετηρία την κλασική αρχαιότητα, που η επιρροή της υπήρξε άμεση στη διαμόρφωση και του Ευρωπαϊκού πνεύματος, μπορούμε να σημειώσουμε τα παρακάτω, ως μεγάλους σταθμούς και τομές στην ιστορία, αλλά και την γεωπολιτική της Μεσογείου:

α. Το πυκνό δίκτυο των Ελληνικών αποικιών και στις δύο όχθες της Μεσογείου, δυτικά μέχρι τις Ηράκλειες Στήλες και Ανατολικά μέχρι την προέκτασή της στον Εύξεινο Πόντο, έκανε τη Μεσόγειο μία θάλασσα με έντονη την Ελληνική παρουσία σ' όλο το μήκος και το πλάτος της.

β. Η Ρωμαϊκή κυριαρχία άλλαξε τους πολιτικούς συσχετισμούς και τις πολιτικές δομές. Διατήρησε όμως τις βασικές πληθυσμιακές και πολιτικές δομές. Η Ρώμη εγγκολπώθηκε, σε μεγάλο βαθμό, την Ελληνική παιδεία και την Ελληνική γλώσσα, παρά τις σημαντικές διαρροές που υπήρχαν μεταξύ της Ρωμαϊκής και της Αρχαίας Ελληνικής κλασικής εποχής.

γ. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η μεγάλη επέκταση της Ρωμαϊκής

αυτοκρατορίας και η συνεχής αντιπαράθεσή της με άλλους ξένους λαούς, ξένους προς την Ελληνική και Ρωμαϊκή παιδεία, ενίσχυσε τα κοινά στοιχεία ταυτότητας. Έως της δυναστείας των Αντωνίων, αλλά και πολύ πιο πριν, ήταν ήδη γεγονός η κοινή Ελληνο-Ρωμαϊκή ιδέα της αυτοκρατορίας. Σύμβολο της πραγματικότητας αυτής έγινε ο μεγάλος αυτοκράτωρ Αδριανός, στις αρχές του 2ου αιώνα μΧ.

δ. Η Μεσόγειος της εποχής του Αδριανού, αλλά και ενωρίτερα, ήταν μια Μεσόγειος πολιτιστικά ενοποιημένη από τη μια, έως την άλλη άκρη της.

ε. Ακόμη και μετά την επικράτηση του χριστιανισμού, τον 4ο και 5ο αιώνα μΧ, η ενότητα της Μεσογείου διαταρασσόταν μόνο από τις βαρβαρικές επιδρομές, που ήταν ήδη σε εξέλιξη. Το 476 κατέληξαν στην κατάλυση του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους.

στ. Είναι χαρακτηριστική όμως η φιλοδοξία και η προσπάθεια του αυτοκράτορος Ιουστινιανού, τον 6ο αιώνα μΧ, να ανασυνθέσει αυτή τη θρυμματισμένη ενότητα, με τις μεγάλες εκστρατείες του για την ανακατάληψη της Ιταλίας και τη θριαμβευτική κατάλυση του κράτους των Βανδάλων, στη Βόρεια Αφρική, από τον στρατηγό του, τον μεγάλο Βελισάριο.

ζ. Οι εφήμερες επιτυχίες του Ιουστινιανού στη Δύση έδειξαν πόσο είχαν αλλάξει τα πράγματα, πόσο μεγάλος ήταν τότε ο ρόλος των νέων βαρβαρικών λαών, που είχαν εγκατασταθεί μονίμως στη Δύση και είχαν δημιουργήσει μία νέα πραγματικότητα.

η. Η Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία μετεξελίχθηκε, μ' ένα θαυμαστό τρόπο, σε Βυζάντιο, χάρις στη νέα θρησκεία. Ο χριστιανισμός είχε ταυτισθεί με τον Ελληνισμό. Στα Ελληνικά είχαν γράψει τα τρία από τα τέσσερα Ευαγγέλια και οι Πράξεις των Αποστόλων. Έλληνες κατά το πλείστον, ήταν οι πρώτοι

μεγάλοι θεολόγοι του Χριστιανισμού. Η Ελληνική φιλοσοφία, σκέψη και γλώσσα έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση και διατύπωση των δογμάτων του χριστιανισμού. Ακόμη και στη Ρώμη, οι Πάπες των πρώτων Χριστιανικών αιώνων ήταν Έλληνες ή μιλούσαν Ελληνικά. Τα Ευαγγέλια μεταφράστηκαν και Λατινικά τον 4ο αιώνα πχ.

θ. Ο 5ος αιώνας μΧ ήταν κρίσιμος για την επιβίωση της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, και αντιμετώπιζε, επίσης, την πλημμυρίδα των βαρβαρικών επιδρομών. Δύο γεγονότα έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο στην επιβίωση της Αυτοκρατορίας.

Πρώτον, η ανάπτυξη του λεγομένου αντιβαρβαρικού κινήματος στην Κωνσταντινούπολη. Αυτό, οδήγησε, μετά από δύσκολες και αιματηρές πολεμικές συρράξεις, στην εκδίωξη ή περιθωριοποίηση των Γότθων βαρβάρων, που είχαν διεισδύσει και πλημμυρίσει την αυτοκρατορία.

Δεύτερον, η δραστήρια οχύρωση της Κωνσταντινουπόλεως με τα λεγόμενα Θεοδοσιανά τείχη, που θεωρούνταν απόρρητα. Αυτά με μεταγενέστερες προσθήκες και συμπληρώσεις, διαφύλαξαν έως αιώνες την Κωνσταντινούπολη, μέχρι την πρώτη άλωσή της από τους σταυροφόρους της Δ' σταυροφορίας, το 1204.

Πίσω από το δραστήριο αυτό πρόγραμμα οχυρώσεως και ανασυγκροτήσεως του κράτους, ήταν ο Έπαρχος της Κωνσταντινουπόλεως Κύρος, ευνοούμενος της αυτοκράτειρας Αθηναΐδος, η οποία μετονομάστηκε, μετά τη βάπτιση της, σε Ευδοκία, σύζυγος του αυτοκράτορος Θεοδοσίου του Μικρού.

Η Αθηναΐς ήταν από τις τελευταίες αναλαμπές του Αρχαίου Ελληνικού πνεύματος. Καταγόταν από την Αθήνα και ήταν κόρη του φιλοσόφου και μαθηματικού Λέοντος.

Στο πρόσωπό της συνέθεσε το μεγάλο Αρχαίο Ελληνικό πνεύμα με τη νέα πίστη, που έγινε η κινητήρια ιδεολογική δύναμη της αυτοκρατορίας, ως νέα

οικουμενική αυτοκρατορική ιδέα.

ι. Ο Απτίλας ήρθε πρώτα κάτω από τα τείχη της Κωνσταντινουπόλεως. Μπορούσε να λεηλατήσει τις Βυζαντινές επαρχίες και αυτό έκανε, για να αρπάξει λάφυρα και να αποσπάσει λύτρα σε χρυσό. Γνώριζε όμως ότι δε μπορούσε να καταλάβει την Κωνσταντινούπολη. Ήταν φυσικό να στραφεί προς δυσμάς, όπου οι προοπτικές φαίνονται πιο ελκυστικές.

ια. Η ανάδυση του Ισλάμ στην Ανατολή τον 7ο αιώνα μΧ και το αποκορύφωμα της ισχύος του τον 8ο και 9ο αιώνα μΧ, οδήγησε σε μια νέα κατάσταση στη Μεσόγειο. Ο βυζαντινός στόλος έφυγε από την Αλεξάνδρεια και τις Συριακές ακτές. Η βυζαντινή Ανατολή χάθηκε για την αυτοκρατορία. Τελευταία αναλαμπή ήταν ο 11ος αιώνας μΧ, όταν η Βυζαντινή αντεπίθεση που άρχισε το 10ο αιώνα, έφερε νικηφόρα τα Βυζαντινά στρατεύματα, μέχρι την Αντιόχεια και σταθεροποίησε τη Βυζαντινή κυριαρχία στην κάτω Ιταλία και Σικελία.

ιβ. Η διχοτόμηση αυτή της Μεσογείου μεταξύ Χριστιανισμού και Ισλάμ, με πρωταγωνιστή από τη Χριστιανική πλευρά το Βυζάντιο, έγινε αργότερα τριχοτόμηση, όταν άρχισαν σταδιακά να ενισχύουν την επιρροή τους τα βαρβαρικά κράτη στη Δύση, να αναπτύσσονται θεαματικά οι Ιταλικές πόλεις, να ασκούν στην πράξη σημαντική κοσμική εξουσία οι Πάπες και να εντείνεται η διάσπαση της Χριστιανικής Εκκλησίας σε Ανατολική Βυζαντινή - Ορθόδοξη και σε Δυτική Καθολική, υπό τον Πάπα.

ιγ. Το Σχίσμα των Εκκλησιών, το 1054, οριοθετεί συμβολικά αυτή τη διάσπαση. Ο 11ος αιώνας είναι επίσης ο αιώνας των πρώτων σταυροφοριών που σηματοδοτούν το νέο σκηνικό τριών διαφορετικών κόσμων, που ανταγωνίζονται και συγκρούονται στη Μεσόγειο. Ο Βυζαντινός Ελληνορθόδοξος κόσμος, ο Αραβο-Ισλαμικός και στην συνέχεια Τουρκο-

Ισλαμικός κόσμος και ο Δυτικός Λατινικός, Καθολικός κόσμος.

ιδ. Ο ανταγωνισμός αυτός έχει ως κύριο άξονα, για μια ολόκληρη εποχή, τις σταυροφορίες. Αυτές κατέληξαν στη δημιουργία εφήμερων Δυτικών φεουδαρχικών ηγεμονιών στην Ανατολή και στην άλωση δυστυχώς, το 1204, της Κωνσταντινουπόλεως. Η άλωση αυτή συντάρaxε συθέμελα το Βυζαντινό κόσμο. Η ανάσταση της αυτοκρατορίας, εξήντα περίπου χρόνια μετά, δεν αποκατέστησε την παλιά ισχύ. Το βυζάντιο έγινε σκιά του εαυτού του. Είχε προφανώς και άλλους λόγους παρακμής. Το πλήγμα όμως που δέχθηκε από την Δ' σταυροφορία υποθήκευσε καίρια το μέλλον του.

2. Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

α. Τομή στη ιστορία της Μεσογείου, στη σύγχρονη εποχή, είναι, ασφαλώς, η ανακάλυψη του Νέου Κόσμου, το 1492. Αυτή άνοιξε νέους ορίζοντες στο διεθνές εμπόριο και στην παγκόσμια γεωπολιτική. Η Μεσόγειος άρχισε να γίνεται, λιγότερο το επίκεντρο του κόσμου, το σημείο συναντήσεως και επικοινωνίας τριών ηπείρων και να χάνει μεγάλο μέρος της σημασίας της στο εμπόριο μεταξύ Ανατολής και Δύσεως.

β. Μέσα όμως σ' ένα κόσμο που παρέμενε σταθερά Ευρωπαϊκό-κεντρικός η Μεσόγειος διατήρησε μεγάλο μέρος της σημασίας της και αποτελούσε πεδίο ανταγωνισμού μεταξύ των μεγάλων Ευρωπαϊκών δυνάμεων.

γ. Το άνοιγμα της διώρυγας του Σουέζ, το 19ο αιώνα, αναβάθμισε δραματικά το ρόλο της Μεσογείου. Η θαλασσοκράτεια Βρετανική αυτοκρατορία επιδίωξε και κατόρθωσε να θέσει υπό τον έλεγχό της σταθερά ερείσματα στη Μεσόγειο, για την υποστήριξη της κυριαρχίας της σ' αυτήν.

δ. Η Μεσόγειος, πέρα από τη σημασία της για το διεθνές εμπόριο και τη συντομότερη επικοινωνία της Βρετανικής μητροπόλεως με τις Ινδίες και τις άλλες κτήσεις της στον Ινδικό ωκεανό, ήταν επίσης πολύτιμη στους συσχετισμούς και στις ισορροπίες δυνάμεων, σε σχέση με την Ευρώπη και τους Ευρωπαϊκούς ανταγωνισμούς. Από την άποψη αυτή, καθοριστικής σημασίας, μέχρι την απειλητική άνοδο της Γερμανικής ισχύος, παρέμεινε, για μια πολύ μεγάλη περίοδο, ο Βρετανο-Ρωσικός ανταγωνισμός. Ο ανταγωνισμός αυτός αποτέλεσε πολύ σημαντική παράμετρο του λεγόμενου Ανατολικού ζητήματος.

ε. Στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, η Μεσόγειος διαδραμάτισε, πολύ σημαντικό στρατηγικό ρόλο για την πλευροκόπηση των κεντρικών δυνάμεων από τα Βαλκάνια. Υπήρξε επίσης αποφασιστικής σημασίας κατάλυση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Η τελευταία για πρώτη φορά, λόγω της Αγγλο-Ρωσικής συνεννοήσεως, ενώπιον της κοινής Γερμανικής απειλής, άλλαξε συμμαχίες. Συμπαράτάχθηκε με τον αντίπαλο της θαλασσοκράτεια Αγγλίας, τη Γερμανία.

στ. Η Μεσόγειος, χωρίς να είναι κύριο θέατρο του πολέμου έπαιξε σημαντικό ρόλο και στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ανεδείχθη όμως ιδιαίτερα στη συνέχεια, σ' ένα από τα κύρια πεδία αντιπαράθεσης κατά τον ψυχρό πόλεμο. Μετά την παρένθεση του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και την Αγγλο-Ρωσική συμμαχία, τα πράγματα ξαναγύρισαν στο γνωστό πρότυπο του Αγγλο-Ρωσικού ανταγωνισμού, μόνο που τη θέση της Δυτικής ισχύος κατέλαβε η νέα μεγάλη Δύναμη που ανεδείχθη μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι ΗΠΑ. Η τριπλή συμμαχία κατά του Χίτλερ (Μ. Βρετανία, ΗΠΑ, Ρωσία), δεν άντεξε την πίεση των μεταπολεμικών αντιθέσεων. Αυτές προσέλαβαν τη μορφή ανταγωνισμού μεταξύ δύο ιδεολογικών πολιτικών και στρατιωτικών συνασπισμών.

3. Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΨΥΧΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Η μεταψυχροπολεμική εποχή άλλαξε πολύ σημαντικά το σκηνικό και στη Μεσόγειο. Τα κύρια ερωτήματα που τίθενται σε σχέση μ' αυτήν είναι τα παρακάτω:

α. Πώς διαμορφώνονται στην περιοχή της, ιδιαίτερα στην Ανατολική Μεσόγειο, οι γεωπολιτικές και στρατηγικές επιδιώξεις και ισορροπίες;

β. Τί επιπτώσεις έχει η συνέχιση και αναπροσαρμογή του ΝΑΤΟ και η διεύρυνση της ΕΕ;

γ. Τί σημαίνουν οι αλλαγές και ανακατατάξεις στα Βαλκάνια;

δ. Πώς επηρεάζονται, μέσα στο νέο πλαίσιο, οι Ελληνο-Τουρκικές διαφορές, από την Κύπρο ως τη Θράκη;

Σε σχέση με το πρώτο ερώτημα, μπορούμε συνοπτικά να παρατηρήσουμε τα εξής:

α. Η Μεσόγειος, ιδιαίτερα η Ανατολική, περιλαμβάνεται σε μια ενεργητική πολιτική της Αμερικανικής υπερδυνάμεως, που εξήλθε νικήτρια από τον ψυχρό πόλεμο, για γεωπολιτικές αναδιарθρωσεις στην περιφέρεια της σημερινής Ρωσίας. Οι επιδιωκόμενες αναδιарθρωσεις αρχίζουν από τα Βαλτικά κράτη στο βορρά, συνεχίζονται στην Ανατολική Ευρώπη και φτάνουν στα Βαλκάνια, τη Μέση Ανατολή, τον Καύκασο και την Κεντρική Ασία.

β. Η μεγαλεπήβολη και σαφώς υπερφίαλη αυτή πολιτική επιδιώκει να αλλάξει, σε σταθερή βάση τα γεωπολιτικά και στρατηγικά δεδομένα στην περιφέρεια της Ρωσίας ώστε αυτή να μην έχει προοπτική επιστροφής στην παλαιότερη ισχύ της. Να καταστεί δηλαδή αμετάτρεπτη η απώλεια ελέγχου ή η δραματική μείωση της επιρροής της, είτε σε περιοχές όπως η Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια,

παραδοσιακές περιοχές Ρωσικής επιρροής, είτε σε πρώην Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ενώσεως στον Καύκασο και την Κεντρική Ασία.

γ. Στη δεύτερη περίπτωση, τα θέματα του γεωπολιτικού ελέγχου συμπλέκεται με τον έλεγχο των πηγών και των αγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου, με δεδομένο το γεγονός ότι οι περιοχές αυτές αντιπροσωπεύουν τεράστια αποθέματα και διασυνδέονται γεωγραφικά και γεωπολιτικά με τα μεγάλα ενεργειακά αποθέματα της Μέσης Ανατολής.

δ. Η πολιτική αυτή προκαλεί, σαφώς έντονους γεωπολιτικούς ανταγωνισμούς, που εκδηλώνονται με ιδιαίτερη οξύτητα σε Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ενώσεως, όπως η Ουκρανία και η Γεωργία, αλλά και σε άλλες πρώην Δημοκρατίες ή αυτόνομες περιοχές της Σοβιετικής Ενώσεως στον Καύκασο και στην Κεντρική Ασία.

ε. Η Ευρασιατική, όπως ονομάζεται, Αμερικανική αυτή πολιτική επιδιώκει ταυτοχρόνως να οριοθετήσει τις προοπτικές γεωπολιτικής αυτονομίας της ΕΕ και να διασφαλίσει ότι η ΕΕ δε θα καταστεί αυτόνομος διεθνής πόλος ισχύος, αλλά θα παραμείνει περιφερειακός στρατηγικός εταίρος των ΗΠΑ, σύμμαχος στην προώθηση της Ευρωπαϊκής γεωπολιτικής.

στ. Κοινό πλαίσιο της Ατλαντικής αυτής σχέσεως, παραμένει το διευρυμένο και αναπροσαρμοσμένο. Σε ότι αφορά το χαρακτήρα του, τις αποστολές του και το πνεύμα, επιδιώκεται από την Αμερικανική πλευρά η στενή σχέση και συμπίεση ΝΑΤΟ και ΕΕ.

ζ. Παραλλαγή της ίδιας πολιτικής, της γεωπολιτικής δηλαδή αναδιарθρωσεως της περιοχής, σε συνδυασμό με την καταπολέμηση της Ισλαμικής, επιδιώχθηκε και προς την κατεύθυνση της Μέσης Ανατολής,

προεβλήθη ειδικότερα η δημιουργία, με δυναμικά μέσα μιας Νέας Μέσης Ανατολής και η ενεργός επέκταση του ΝΑΤΟ σ' αυτήν, αλλά και σ' ολόκληρη τη νότια όχθη της Μεσογείου, ως πλαισίου συλλογικής ασφαλείας.

η. Η κατάσταση στο Ιράκ, οριοθετεί την πολιτική και τις φιλοδοξίες προς αυτήν την κατεύθυνση. Ακόμη και στο Αφγανιστάν, όπου οι σχέσεις του καθεστώτος των Ταλιμπάν με τρομοκρατικές οργανώσεις ήταν πραγματικές και ομολογημένες, η κατάσταση για τις δυνάμεις του ΝΑΤΟ, που έχουν σταλεί εκεί, δεν είναι καθόλου εύκολη. Είναι προφανές, ότι θέματα του είδους αυτού δε μπορούν να αντιμετωπισθούν με στρατιωτικά μόνο μέσα. Με την παράλληλη προβολή πολιτικών στόχων, που δεν αντιπροσωπεύουν τους λαούς των χωρών αυτών και τα άμεσα προβλήματά τους και υπολαμβάνονται, αντιθέτως, είτε ως απειλή για την ανεξαρτησία και την εθνική ελευθερία τους, είτε ως έλλειψη σεβασμού της πίστωσης, της ταυτότητας και την αξιοπρέπειας τους.

4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΑΤΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΕ

Σε ότι αφορά το δεύτερο ερώτημα, τις επιπτώσεις δηλαδή από τη συνέχιση και την αναπροσαρμογή του ΝΑΤΟ και τη διεύρυνση της ΕΕ, σημειώνουμε τα παρακάτω:

α. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη χώρα μας η ένταξη στο ΝΑΤΟ, όσο και στην ΕΕ, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας και η σχεδιαζόμενη ένταξη των Σκοπίων και άλλων χωρών των Δυτικών Βαλκανίων.

β. Η επέκταση του ΝΑΤΟ στην περιοχή αυτή είναι συνέχεια της επεμβάσεώς του και αποκοπεί στη δημιουργία μιας νέας γεωπολιτικής καταστάσεως στα Βαλκάνια.

γ. Από την άποψη αυτή, ο

γεωπολιτικός διάδρομος από την Αδριατική, έως της Μαύρη θάλασσα, παρουσιάζει για τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ ιδιαίτερη σημασία. Η συμμετοχή επίσης στο ΝΑΤΟ χωρών του Ευξείνου πόντου, εκτός της Τουρκίας, όπως η Βουλγαρία και η Ρουμανία και ενδεχομένως σε προοπτική, της Μολδαβίας και της Γεωργίας, όπως επιδιώκεται, θα απέφερε καταλυτική γεωπολιτική σε βάρος της Ρωσίας. Η Ρωσία δε μένει γι' αυτό απαθής απέναντι σε μια τέτοια προοπτική, καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να εμποδίσει αυτήν την εξέλιξη, σε ότι αφορά τουλάχιστον την Ουκρανία και τη Γεωργία, που η ένταξή τους θα καθιστούσε ασφυκτική την παρουσία της ΕΕ στον ίδιο τον Εύξεινο Πόντο.

δ. Η επέκταση ενός συλλογικού συστήματος ασφαλείας, όπως το ΝΑΤΟ, στα Βόρεια Ελληνικά σύνορα, φαίνεται κατ' αρχήν ότι δεν επηρεάζει αρνητικά τα Ελληνικά συμφέροντα. Εάν λάβει όμως κανείς υπόψιν τη γεωπολιτική λογική που τη διέπει, η οποία είναι ανταγωνιστική προς τη Ρωσία, πρέπει να είναι πιο επιφυλακτικός. Η Ελλάδα δεν έχει κανένα λόγο ανταγωνισμού προς τη Ρωσία τη στιγμή μάλιστα που παρέχεται από τις ΗΠΑ μια προνομιακή θέση στην Τουρκία, στην περιστολή και περιχαράκωση της Ρωσικής επιρροής, από τα Βαλκάνια και τον Εύξεινο Πόντο, ως τον Καύκασο και την Κεντρική Ασία.

ε. Τη στιγμή επίσης που η σκόπιμη ταύτιση και σύγχυση μεταξύ ΝΑΤΟ και ΕΕ καταλήγει σε υποστήριξη των Ευρωπαϊκών φιλοδοξιών της Άγκυρας και παρασύρει την ΕΕ σε συμπλήρωση με τις ΗΠΑ σε μια Ευρασιατική στρατηγική, που δεν είναι προφανές ότι εξυπηρετεί τα Ευρωπαϊκά και ειδικότερα τα Ελληνικά συμφέροντα.

στ. Σε κάθε περίπτωση η Ελλάδα δεν μπορεί να έχει αποφασιστικό ρόλο για την επέκταση του ΝΑΤΟ στα Βαλκάνια. Μπορεί μόνο να έχει αποφασιστικό ρόλο για τα ειδικότερα εθνικά της συμφέροντα. Πρέπει συγκεκριμένα, να διασφαλίσει ότι το

πλαίσιο του NATO δε θα αξιοποιηθεί από άλλες χώρες - υποψήφια μέλη, κατά το πρότυπο της Τουρκίας, για την προαγωγή διεκδικητικών επιδιώξεων σε βάρος της Ελλάδος. Αυτό ισχύει ειδικότερα για την περίπτωση των Σκοπίων.

ζ. Η Ελλάδα δεν πρέπει ποτέ να δώσει τη συγκατάθεσή της για την ένταξη των Σκοπίων με το όνομα Μακεδονία. Το ίδιο ισχύει για την ΕΕ. Ο ισχυρισμός ότι οι άλλες χώρες αναγνωρίζουν ήδη ως Μακεδονία τα Σκόπια, δεν αποτελεί επιχείρημα για την Ελλάδα, γιατί στο θέμα του ονόματος και ό,τι αυτό σημαίνει δε θίγεται καμιά άλλη χώρα εκτός από την Ελλάδα.

η. Ο κατακερματισμός των Βαλκανίων, η εκκρεμότητα που υπάρχει στο Κοσσυφοπέδιο, η εύθραυστη κατάσταση στη Βοσνία, η απομόνωση στην οποία βρίσκεται ακόμη η Σερβία, αποκομμένη μετά την ανεξαρτησία του άλλοτε φιλικού Μαυροβουνίου από τη θάλασσα, είναι στοιχεία που δε συμβάλλουν στη παγίωση μιας σταθερότητας.

θ. Η ενοποίηση από υπερεθνικούς θεσμούς, όπως είναι η ΕΕ και το NATO, αντιπροσωπεύει ένα πλαίσιο σταθερότητας. Σε ότι όμως αφορά ειδικά το NATO, η σταθερότητα αυτή εμπεριέχει अपαράδεκτες απώλειες ή συμβιβασμούς για ορισμένες χώρες, οι οποίες δεν είναι καθόλου πρόθυμες να καταβάλλουν ένα τέτοιο τίμημα. Το κυριότερο παράδειγμα είναι βεβαίως η Σερβία και το Κοσσυφοπέδιο. Δεν είναι όμως το μόνο.

ι. Προκαλεί επίσης προβληματισμό και περίσκεψη η προβολή για την περιοχή αυτή, ειδικότερα ως μοντέλου της "πολυπολιτισμικής" κοινωνίας, η υπέρβαση των εθνικών και θρησκευτικών διαφορών. Στην πραγματικότητα, προβάλλεται η ιδέα αυτή ως προοπτική και δυναμική υπερβάσεως του εθνικού κράτους, σε συνδυασμό με τη λογική και τις επιδιώξεις της παγκοσμιοποίησης. Τα Βαλκάνια με την κληρονομιά της Οθωμανικής

αυτοκρατορίας, υπολαμβάνονται ως προνομιακό πεδίο δοκιμής τέτοιων ιδεών και μοντέλων.

ια. Η ιδέα της "πολυπολιτισμικότητας" χρησιμοποιείται ως ιδεολογικό εργαλείο για την υπονόμευση του συστήματος των εθνικών κρατών και για τη γεωπολιτική αναδιάρθρωση των Βαλκανίων, στο πνεύμα των όσων αναφέρθηκαν προηγουμένως.

ιβ. Προκύπτει συνεπώς το ερώτημα του κατά πόσον η Ελλάδα επηρεάζεται άμεσα η περιλαμβάνεται εμμέσως σε τέτοιους σχεδιασμούς. Είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα, γιατί η ρητορική της "πολυπολιτισμικότητας", σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποίηση, αποτελεί και στην Ελλάδα ιδεολογικό λόγο και συνδέεται άμεσα με το φαινόμενο της λαθρομετανάστευσης, που μέσα σε 15 περίπου χρόνια έφερε την Ελλάδα πρώτη στην Ευρώπη σε "μετανάστες", στην πραγματικότητα λαθρομετανάστες.

ιγ. Η γεωγραφική θέση της Ελλάδος την εκθέτει ιδιαίτερα επικίνδυνα στη λαθρομετανάστευση, που έχει πάρει διαστάσεις χωρίς προηγούμενο με την πολιτική της παγκοσμιοποίησης.

ιδ. Η αντιμετώπιση του θέματος αυτού μ' έναν κακώς νοούμενο "φιλελευθερισμό" ή με αδράνεια και σιωπηρή ανοχή, ενέχει τεράστιους κινδύνους για την εθνική και κοινωνική συνοχή της χώρας και για την εθνική της ταυτότητα και εθνική επιβίωση.

ιε. Η Ελλάδα, η οποία λόγω της θέσεως της, έπρεπε λογικά να πρωτοπορεί σε εθνικές και Ευρωπαϊκές πολιτικές για την ανακοπή και τον έλεγχο της λαθρομεταναστεύσεως, φαίνεται να βαδίζει προς την αντίθετη κατεύθυνση. Σημειώνεται σχετικά ότι με δικής της πρωτοβουλία, ενεκρίθη, το 2003, επί Ελληνικής Προεδρίας ως κοινοτική Οδηγία η λεγόμενη "επανένωση οικογενειών" (Οδηγίες 109/2003). Η νόμιμη

δηλαδή είσοδος στη χώρα και των μελών της οικογενείας κάθε μετανάστη που θα έχει συμπληρώσει πέντε χρόνια παραμονής.

ιστ. Την οδηγία αυτή έσπευσε η Ελλάδα να ενσωματώσει στο εθνικό της δίκαιο ενώ ακόμη παραμένει ανεξέλεγκτη η λαθρομετανάστευση και συνεχίζεται η εισροή λαθρομεταναστών με τη βοήθεια δουλεμπορικών δικτύων. Σημειώνεται επίσης, ότι η Οδηγία αυτή ενσωματώθηκε μέχρι τώρα στο εθνικό δίκαιο μόνο 5 χωρών - μελών.

5. ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Το ερώτημα αυτό έχει κατά μεγάλο μέρος απαντηθεί από όσα αναπτύχθηκαν προηγουμένως. Αρκεί να σημειώσουμε επιπλέον τα εξής:

α. Τα Βαλκάνια, είναι ένας χώρος στον οποίο επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός προτύπου συνεργασίας σε θέματα ασφάλειας μεταξύ ΕΕ και ΝΑΤΟ. Στη λογική της κοινής πορείας και της επιδιωκόμενης κοινής Ατλαντικής στάσεως, ιδιαίτερα απέναντι στη Ρωσία, γίνεται αποδεκτός από τις ΗΠΑ ο ενισχυμένος ρόλος της ΕΕ και σε θέματα ασφαλείας, καθώς μετά τον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας αντιμετωπίζονται τα υπάρχοντα προβλήματα περισσότερο, ως πολιτικά παρά ως στρατιωτικά. Η ΕΕ παρέχει, επίσης, στους λαούς Δυτικών Βαλκανίων μια πιο ελκυστική προοπτική, σε σύγκριση με το ΝΑΤΟ, εφόσον τίθεται το θέμα της εντάξεώς τους στην ΕΕ, ως προοπτική ανάπτυξεως και ευημερίας.

β. Τα Βαλκάνια, έχουν από τη γεωγραφική τους θέση προοπτική εντάξεως στην ΕΕ, μετά από ένα μακρύ δρόμο προετοιμασίας. Η ένταξη στην ΕΕ θα καταστήσει, κατά ένα τρόπο ανεπίστρεπτη τη γεωπολιτική αλλαγή που έχει συντελεσθεί, μετά τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία.

γ. Η αναβάθμιση του Μουσουλμανικού Αλβανικού και Τουρκικού παράγοντα στα Βαλκάνια, αποτελεί οργανικό στοιχείο της γεωπολιτικής αναδιαρθρώσεως και νέας τάξεως στα Βαλκάνια.

6. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΙ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Η επιδιωκόμενη επιβολή μιας νέας γεωπολιτικής τάξεως στα Βαλκάνια, η οποία σε μεγάλο μέρος έχει συντελεσθεί, επηρεάζει άμεσα τις Ελληνο-Τουρκικές σχέσεις και διαφορές. Ειδικότερα:

α. Η Άγκυρα κατόρθωσε και μέσα στο μεταψυχροπολεμικό τοπίο να κατακτήσει μια πολύ σημαντική θέση και να διατηρήσει τη στρατηγική σημασία της για τη Δύση, παρά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ενώσεως.

β. Συνέδεσε τη νέα στρατηγική σημασία της με βασικό άξονα, βεβαίως, τη γεωγραφική της θέση: Πρώτον, με τη διαμόρφωση των νέων ισορροπιών στην περιφέρεια της πρώην Σοβιετικής Ενώσεως και δεύτερον, με την άνοδο της αστάθειας και της τρομοκρατίας στον Ισλαμικό κόσμο.

γ. Η Αμερικανική γεωπολιτική, με πρώτο άξονα τους γεωπολιτικούς ανταγωνισμούς στην Ανατολική Ευρώπη, τον Καύκασο και την Κεντρική Ασία και δεύτερον τη διαμόρφωση μιας νέας Ατλαντικής αλληλεγγύης με την Ευρώπη, που θα εντάσσει τη δεύτερη στο πλαίσιο της Αμερικανικής ηγεμονίας, ως περιφερειακό εταίρο, χωρίς προοπτική γεωπολιτικής αυτονομίας, υποστηρίζει την επιστροφή της Τουρκίας στα Βαλκάνια και την ένταξή της στην ΕΕ, ως πολύ σημαντικό στοιχείο της πολιτικής και στρατηγικής αυτής.

δ. Υπό την πίεση των Αμερικανικών "παραινέσεων", η Ελλάδα ανέτρεψε το 1996 την πάγια στρατηγική της

απέναντι στην Τουρκία, πάνω στο κρισιμότερο θέμα της εντάξεώς της στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, αποδέχθηκε να μην προτάσσει τα Ελληνο-τουρκικά θέματα που αποτελούσαν ανυπέρβλητο εμπόδιο για την απόδοση στην Τουρκία της ιδιότητας του υποψηφίου μέλους για την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων και ν' αναπτύξει ενεργό ρόλο υπέρ της Τουρκικής εντάξεως. Προεβλήθη ως σκεπτικό, η αξιοποίηση της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας, με όρους και προϋποθέσεις, ώστε η πρόοδος της πορείας της να καταλήξει σε θετική, υποτίθεται, λύση των Ελληνο-τουρκικών προβλημάτων και να παγιωθεί, πάνω στη βάση αυτή, μια σταθερή Ελληνο-τουρκική φιλία.

ε. Η επιστροφή της Τουρκίας στην Ευρώπη ως θεσμικής Ευρωπαϊκής δυνάμεως, μέλους της ΕΕ, θα πολλαπλασίαζε θετικά το γεωπολιτικό βάρος και την πολιτική ισχύ της και θα ανέτρεπε κυριολεκτικά τα γεωπολιτικά δεδομένα σε βάρος της Ελλάδος.

στ. Η ένταξη της Τουρκίας θα έχει καταλυτικές επίσης συνέπειες σε ό,τι αφορά την προοπτική της ΕΕ, πάνω στην οποία έχει επενδύσει η Ελλάδα. Θα συνέβαλλε επίσης σε μια ιστορική αλλαγή της ίδιας της Ευρωπαϊκής ταυτότητας.

ζ. Η Ελλάδα θα έπαυε να είναι Ευρωπαϊκό σύνορο. Χώρα σύνορο της Ευρώπης, θα γινόταν η Τουρκία. Η τελευταία, θα είχε επίσης ως στήριγμα την ΕΕ για να προωθήσει τη διεξόδυσή της στον Τουρκόφωνο κόσμο της Κεντρικής Ασίας, όπου απέτυχε να σημειώσει μεγάλες επιτυχίες με τα δικά της εθνικά μέσα.

η. Η δημογραφική ανισορροπία μεταξύ Ευρώπης και Τουρκίας, αλλά και Ελλάδος και Τουρκίας, θα μπορούσε να οδηγήσει, σε σύντομο διάστημα, σε πλήρη αλλαγή των δημογραφικών δεδομένων. Οποιοδήποτε νομικοί περιορισμοί στην ελεύθερη διακίνηση προσώπων εντός της ΕΕ δε θα αντέξουν στο χρόνο και στην

πίση. Βλέπει κανείς τι έγινε η Ελλάδα μέσα σε λίγα χρόνια από λαθρομετανάστες που προέρχονται όχι μόνο από γειτονικές, αλλά και από πολύ μακρινές χώρες (Κίνα, Μπαγκλαντές, Πακιστάν, Σομαλία, Μαύρη Αφρική).

θ. Τα δέκα χρόνια που έχουν μεσολαβήσει δεν έχουν δείξει οποιαδήποτε ουσιαστική πρόοδο στις "διαφορές" Ελλάδας - Τουρκίας. Η Άγκυρα επωφελείται μονομερώς και διατηρεί την ίδια αδιαλλαξία.

ι. Η Ελλάδα πρέπει να εμμένει ουσιαστικά σε όρους και προϋποθέσεις. Σε διαφορετική περίπτωση, διατρέχει τον κίνδυνο να περιέλθει σε κατάσταση διπλωματικής ομηρίας.

ια. Η αμυντική ετοιμότητα και μια ορισμένη ισορροπία δυνάμεων, επαρκής για μια πολιτική αποτροπής, είναι εκ των ουκ άνευ για τη χώρα. Η γεωπολιτική κατάσταση παραμένει ακόμη ρευστή. Η Τουρκία, ανεξάρτητα από την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής της πορείας, επιδιώκει σταθερά θέση υπεροχής και επιβολής ντε φάκτο λύσεων, τόσο στην Κύπρο, όσο και στο Αιγαίο. Επιδίωξή της στην Κύπρο, είναι η αναγνώριση του ψευδοκράτους. Ως προνομιακή διπλωματική φόρμουλα γι' αυτό, προβάλλεται το λεγόμενο "απευθείας εμπόριο" για την "άρση της οικονομικής απομονώσεως", που έχουν ήδη εν επιβάλλει στους Τουρκοκυπρίους οι Ελληνοκύπριοι. Στο Αιγαίο, διατηρείται το *casus belli* και επιδιώκεται η αεροναυτική υπεροχή για την υπαγόρευση "λύσεων" από θέσεως ισχύος.

ιβ. Η Ελλάδα, έχει ισχυρά διπλωματικά πλεονεκτήματα και δικαιώματα στην ΕΕ. Πρέπει να τα αξιοποιήσει για να στηρίξει τις γραμμές εθνικής ασφάλειας που είναι επιβεβλημένες. Πρέπει επίσης να ενισχύσει τις προσπάθειές της για την άσκηση μεγαλύτερης επιρροής στην πολιτική των ΗΠΑ στα Ελληνο-τουρκικά και όχι μόνον. Πρέπει επίσης να δώσει ιδιαίτερη προσοχή, για ευνόητους στρατηγικούς λόγους, στις σχέσεις της με δύο σημαντικές

χώρες, τη Ρωσία και τη Γαλλία. Οι σχέσεις με τις χώρες αυτές, που έχουν ειδικό διπλωματικό και στρατηγικό βάρος, έχουν για την Ελλάδα στρατηγική σημασία.



ΕΡΕΥΝΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ. ΝΟΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ. ΝΕΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ.

Από τον **Αντισυνταγματάρχη (ΠΒ)**
Χριστοφόρου Χριστόφορο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Α" - Οι κρίσιμοι πολιτειακοί σταθμοί στην πορεία του κυπριακού προβλήματος

Το 1571, Οθωμανικά στρατεύματα κατακτούν την Κύπρο και οι Τούρκοι διαδέχονται τους Βενετούς. Στα πλαίσια διάλυσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, η μεγάλη γεωστρατηγική αξία της νήσου, αναγνωρίστηκε από τη Μ. Βρετανία, στην οποία και παραδόθηκε την 14-7-1878.

Το 1914, με την έναρξη του Α' ΠΠ, η Μ. Βρετανία προσαρτά μονομερώς το νησί, ενώ, το 1925, το νησί ανακηρύσσεται αποικία του Βρετανικού Στέμματος.

Το 1950, ο Μακάριος, ο Γ' εκλέγεται Αρχιεπίσκοπος. Δημοψήφισμα των Ελληνοκυπρίων δείχνει 96% υπέρ της Ένωσης με την Ελλάδα.

Το 1954, η Ελλάδα προσφεύγει στα Ηνωμένα Έθνη για να ζητήσει την άσκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης στην Κύπρο και το 1955, εντείνονται οι προσπάθειες των Ελληνοκυπρίων με τον ένοπλο απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ. Το 1956, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος εξορίζεται στις Σεϋχέλλες για να επιστρέψει το 1959.

Το Πρωτόκολλο της Ζυρίχης, του 1959 και οι Συμφωνίες του Λονδίνου, του 1960, οδηγούν στην ίδρυση της ανεξάρτητης Κυπριακής Δημοκρατίας, το 1960, με πρώτο Πρόεδρο τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και Αντιπρόεδρο τον Φ. Κιουτσούκ.

Αντί όμως να έχουμε μια διακήρυξη, από την αποικιακή διοίκηση, της ανεξαρτησίας της νήσου, έχουμε την

υπογραφή τριών συμφωνιών από τη Μ. Βρετανία, την Ελλάδα, την Τουρκία και τους εκπροσώπους των δύο κοινοτήτων.

Το σύνταγμα του 1960, όριζε προεδρικό πολίτευμα με Ελληνοκύπριο πρόεδρο και Τουρκοκύπριο αντιπρόεδρο, εκλεγμένους από τις αντίστοιχες κοινότητες, για πέντε χρόνια. Για τη νομοθετική εξουσία του κράτους, προέβλεπε τη δημιουργία ενιαίας Βουλής των Αντιπροσώπων με συμμετοχή κατά 70% Ελληνοκυπρίων και 30% Τουρκοκυπρίων.

Επίσης, υπογράφηκαν τρία έγγραφα αποφασιστικής σημασίας. Η Συνθήκη Εγκαθίδρυσης μεταξύ Κύπρου και Βρετανίας, που προέβλεπε την μεταβίβαση της κυριαρχίας εξαιρουμένων των Βρετανικών Βάσεων, η Συνθήκη Εγγυήσεως, την οποία υπέγραψαν η Βρετανία η Ελλάδα και η Τουρκία, αφενός και η Κύπρος, αφετέρου και η Συνθήκη συμμαχίας Κύπρου/Ελλάδας/Τουρκίας, που όριζε τη σύσταση τριμερούς επιτελείου και την παρουσία στρατιωτικής δύναμης 950 Ελλήνων και 650 Τούρκων ανδρών.

Στις πρώτες εκλογές του νέου κράτους, το Δεκέμβριο του 1959, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος εκλέχθηκε πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και ο Δρ. Φαζίλ Κουτσιούκ αντιπρόεδρος.

Το Σύνταγμα τέθηκε σε εφαρμογή, τη 16 Αυγούστου 1960. Η Κύπρος έγινε μέλος του ΟΗΕ, την 20 Σεπτεμβρίου 1960 και πέντε μήνες αργότερα, μέλος της Κοινοπολιτείας.

Με αφορμή την προσπάθεια του Αρχιεπίσκοπου Μακαρίου να ζητήσει από τον ΟΗΕ την τροποποίηση 13 σημείων του συντάγματος, λόγω άρνησης των Τουρκοκυπρίων βουλευτών να ψηφίσουν δασμολογικό νομοσχέδιο, οι Τουρκοκύπριοι αποχωρούν από την Βουλή και τη δημόσια υπηρεσία. Ξεσπούν ταραχές μεταξύ των δύο κοινοτήτων και το 1964 η Τουρκία βομβαρδίζει ελληνικά χωριά και απειλεί με εισβολή, η οποία τελικά παρεμποδίστηκε από τον πρόεδρο των ΗΠΑ Λ. Τζόνσον. Η απειλή της εισβολής επαναλήφθηκε το 1967, η οποία αποσοβήθηκε μετά από ενέργειες του ΟΗΕ.

Οι συνομιλίες μεταξύ των αντιπροσώπων των δύο κοινοτήτων, παρότι άκαρπες, συνεχίστηκαν μέχρι το 1974, όποτε και διεκόπησαν οριστικά, λόγω του πραξικοπήματος της χούντας τη 15 Ιουλίου 1974, όποτε βρήκε η Τουρκία την "αφορμή" που της "έδιδε" η πρόνοια του άρθρου IV της Συνθήκης Εγγυήσεως για να εισβάλλει, την 20 Ιουλίου 1974, στο νησί.

Τα αποτελέσματα της εισβολής ήταν χιλιάδες άμαχοι και μη νεκροί, εκατοντάδες εκτελεσμένοι εν ψυχρώ, λεηλασίες, καταστροφές, βιασμοί, 200,000 πρόσφυγες, κατοχή του 40% του κυπριακού εδάφους και παρουσία μέχρι και σήμερα 40 και πλέον χιλιάδων ανδρών του στρατού κατοχής.

Το Νοέμβριο του 1983, η Τουρκοκυπριακή πλευρά προχώρησε ένα βήμα παραπέρα ιδρύοντας την ούτω καλούμενη "Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου", η οποία καταδικάστηκε και μέχρι σήμερα δεν έχει αναγνωρισθεί από κανένα κράτος παγκοσμίως, εξαιρουμένης βεβαίως της Τουρκίας.

Το 1975, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ συγκάλεσε τις πρώτες διακοινοτικές συνομιλίες, μετά την εισβολή, στη Βιέννη, όπου διαπιστώθηκε η μεγάλη διαφορά απόψεων. Τον Ιανουάριο του 1977 Μακάριος και Ντενκτάς συναντήθηκαν με την παρουσία του ΓΓ του ΟΗΕ, Κουρτ Βαλντχάιμ, και κατέληξαν σε συμφωνία για λύση στη βάση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας. Η συμφωνία αυτή επαναβεβαιώθηκε μετά το θάνατο του Μακαρίου, σε συνάντηση μεταξύ του τότε προέδρου Κυπριανού και του Ντενκτάς. Από τότε, μέχρι και το 1998, και πάντοτε υπό την αιγίδα του ΓΓ του ΟΗΕ, οι δύο πλευρές προέβαιναν κατά καιρούς σε συνομιλίες για επίλυση του προβλήματος. Η τουρκική όμως αδιαλλαξία δεν επέφερε κανένα θετικό αποτέλεσμα σε κανένα από τα σχέδια που υποβλήθηκαν, από τον ΟΗΕ. Από το 1998 μέχρι το 2004, υπό την αιγίδα του

νυν ΓΓ του ΟΗΕ, Κόφι Ανάν διεξήχθησαν συνομιλίες, που είχαν ως αποτέλεσμα την υποβολή κατά σειρά των σχεδίων Ανάν Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, ΙV, φθάνοντας το 2004 στην υποβολή του σχεδίου Ανάν V. Το σχέδιο αυτό απορρίφθηκε, κατά το δημοψήφισμα που διενεργήθηκε, από το 70% της ελληνοκυπριακής κοινότητας. Τον ίδιο χρόνο η Κυπριακή Δημοκρατία φτάνει στο σημαντικότερο σταθμό της νεότερης ιστορίας της, μετά την ανεξαρτησία της, με την ένταξη της στην ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Β" - Ηθικές και Νομικές Διαστάσεις του Κυπριακού Προβλήματος

Η διεθνής κοινότητα έχει καταδικάσει την κατάσταση που δημιουργήθηκε στην Κύπρο από το 1974 και μετά. Οι σχετικές δηλώσεις και διακηρύξεις από διεθνείς οργανισμούς, κράτη, ομάδες χωρών κλπ, έχουν υπογραμμίσει ότι, η εισβολή και η κατοχή είναι απαράδεκτες από



νομική, ηθική και πολιτική άποψη.

1. Νομικές Διαστάσεις

Για να εξηγήσει κανείς, γιατί η συμπεριφορά της Τουρκίας είναι παράνομη, αρκεί να αποδείξει ότι οι Τούρκοι παραβίασαν κάποιους από τους ρητούς κανόνες του διεθνούς δικαίου. Οι κανόνες

αυτοί αναφέρονται στην απαγόρευση της στρατιωτικής επέμβασης, προβλέπουν σαφείς και συγκεκριμένες εξαιρέσεις στον κανόνα και περιλαμβάνουν τους κανόνες που αφορούν τη μακρόχρονη και παράνομη κατοχή:

α. 1974, “Ένοπλη Σύρραξη” μεταξύ Κύπρου και Τουρκίας.

Η Τουρκική Εισβολή και οι ένοπλες συγκρούσεις του 1974 αποτελούν αναμφίβολα “ένοπλη σύρραξη”, μάλιστα μεγάλης κλίμακας. Στην ένοπλη αυτή σύρραξη του 1974 εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, και οι διατάξεις της 4ης Σύμβασης της Γενεύης. Συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης αυτής είναι τόσο η Τουρκία, από τη 10 Φεβρουαρίου 1954, όσο και η Κύπρος από τη 23 Μαΐου 1962.

β. Η Παρανομία της Εισβολής.

Ανεξάρτητα από το πρόβλημα της εξ υπαρχής ακυρότητας της Συνθήκης Εγγύησης, και επειδή η τουρκική πλευρά στηρίζεται αποκλειστικά στο άρθρο IV της Συνθήκης αυτής, για να δικαιολογήσει τη στρατιωτική της δράση, εναντίον της Κύπρου, το 1974, θα πρέπει να εξεταστεί η νομιμότητα αυτής της επέμβασης.

Είναι σήμερα καθολικά παραδεκτό πως κανένα κράτος-μέλος του ΟΗΕ δε μπορεί να χρησιμοποιήσει βία εναντίον άλλου κράτους-μέλους ή εναντίον κράτους μη μέλους, ούτε να προβεί σε απειλή χρήσης τέτοιας στρατιωτικής βίας. Τέτοια συμπεριφορά θεωρείται εντελώς παράνομη, εκτός αν δικαιολογείται για λόγους αυτοάμυνας ή συλλογικής αυτοάμυνας, όπως προβλέπεται από το άρθρο 51 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Σύμφωνα με το άρθρο II, της Συνθήκης Εγγύησης, οι Εγγυήτριες Δυνάμεις “εγγυώνται την ανεξαρτησίαν, εδαφικήν ακεραιότητα και ασφάλειαν της Δημοκρατίας της Κύπρου, ως και την δημιουργηθείσαν διά των θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματος αυτής κατάστασιν” και να εμποδίζουν και την ένωσή της με άλλο κράτος ή το διαμελισμό της.

Υπήρξε εκτεταμένη συζήτηση διεθνώς, σχετικά με τη νομιμότητα του άρθρου IV της Συνθήκης Εγγύησης. Πρέπει να σημειωθεί πως η βιβλιογραφία πάνω στο θέμα φαίνεται να συμφωνεί γενικά πως κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες η οποιαδήποτε διεθνής συμφωνία, πριν ή μετά την υπογραφή του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, πρέπει απαραίτητα να συμμορφώνεται, ή, εν πάση περιπτώσει, η εγκυρότητά της να εξαρτάται από τη συμμόρφωση αυτή προς τις πρόνοιές του. Ειδικά, αναφέρεται πάντοτε η βασική κατευθυντήρια διάταξη του άρθρου 103 του Χάρτη, που προβλέπει ότι:

“Σε περίπτωση οποιασδήποτε σύγκρουσης μεταξύ των υποχρεώσεων των Κρατών - Μελών των Ηνωμένων Εθνών σύμφωνα με τον παρόντα Χάρτη και των υποχρεώσεων τους σύμφωνα με οποιαδήποτε άλλη διεθνή συμφωνία, τότε υπερισχύουν οι υποχρεώσεις τους σύμφωνα με τον παρόντα χάρτη”.

Η στρατιωτική επιχείρηση της Τουρκίας εξελίχθηκε σε δύο φάσεις. Κατά την πρώτη, μεταξύ 20 και 23 Ιουλίου 1974, οι τουρκικές δυνάμεις κατέλαβαν περιοχή περίπου 2% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Από 23 Ιουλίου μέχρι 13 Αυγούστου διεξάγονται συνομιλίες για εξομάλυνση της κατάστασης. Έτσι, ενώ κατά γενική ομολογία η συνταγματική ομαλότητα επανήλθε στην Κυπριακή Δημοκρατία, με την ανάληψη της εξουσίας από τον τότε πρόεδρο της βουλής Γλαύκο Κληρίδη, όπως προέβλεπε και η Συνθήκη Εγγύησης, τη 14 Αυγούστου 1974, οι στρατιωτικές επιχειρήσεις των τουρκικών δυνάμεων συνεχίστηκαν, με αποτέλεσμα να θέσει υπό τον έλεγχό της το 36.4% της εδαφικής επικράτειας της Κύπρου.

γ. Το Επιχείρημα της “Ανθρωπιστικής Επέμβασης”

Προβλήθηκε πολλές φορές, και εξακολουθεί να αποτελεί επιχείρημα της Τουρκίας, πως η εισβολή του 1974 ήταν “ανθρωπιστική επέμβαση”, δηλ. απέβλεπε στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Τουρκοκυπρίων και κατά

συνέπεια δικαιολογούταν από το θετικό διεθνές δίκαιο.

Ακόμη και σύμφωνα με εκείνους που θεωρούν την ανθρωπιστική επέμβαση με βάση ορισμένα αυστηρά κριτήρια ως νόμιμη, η τουρκική εισβολή στην Κύπρο δε φαίνεται να δικαιολογείται με κανένα τρόπο.

δ. Παράνομη Στρατιωτική Κατοχή, από το 1974 ως Σήμερα.

Κατέστη η Τουρκία Κατοχική Δύναμη του Βόρειου Τμήματος της Κύπρου; Η απάντηση στο ερώτημα είναι καταφατική. Όταν στρατιωτικές δυνάμεις ενός κράτους αποκτούν τον έλεγχο εδάφους άλλου κράτους, κατά τη διάρκεια "ένοπλης σύρραξης" μεταξύ τους, εκείνο το έδαφος κανονικά θεωρείται ως "υπό κατοχή" και οι κανόνες του διεθνούς δικαίου στρατιωτικής κατοχής εφαρμόζονται.

Το ευχύτερο επιχείρημα για την περιγραφή της τουρκικής κατοχής, ως παράνομης, είναι, πως, όπως προαναφέρθηκε, μετά την αποτυχία του πραξικοπήματος και την επάνοδο στο προηγούμενο καθεστώς, δεν υπήρχε πλέον (έστω και αν υπήρχε αρχικά, πράγμα που αναλύθηκε και απορρίφθηκε πιο πάνω) οποιαδήποτε νομική βάση για τη συνέχιση της τουρκικής παρουσίας, για κανέναν από τους πιο πάνω λόγους.

Ιδιαίτερη βαρύτητα για τα θέματα που συζητούνται στο κεφάλαιο αυτό έχουν και τα ψηφίσματα των οργάνων των Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου Ασφαλείας και της Γενικής Συνέλευσης, σε τρία σημεία:

(1) Επιβεβαιώνουν την παρανομία της εισβολής,

(2) Επιβεβαιώνουν την παρανομία της συνεχιζόμενης παρουσίας της κατοχικής δύναμης σε έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας, και

(3) Επιβεβαιώνουν τη συνέχιση της κυριαρχίας της Δημοκρατίας στα εδάφη αυτά και ταυτόχρονα τη νομιμότητα του Κράτους και της Κυβέρνησής της.

Παρόλο που δεν υπάρχει ευθεία φρασεολογία καταδίκης της εισβολής και

της κατοχής στις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο, όπως πχ στα ψηφίσματα 660(1990), 661(1990) και 662(1990), που αναφέρονται στην εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ (για λόγους πολιτικούς και όχι νομικούς), από την μελέτη τους συνάγονται αβίαστα καθαρά συμπεράσματα.

Στο σύγγραμμα Oppenheim / Lauterpacht παρατηρείται πως η "κατοχή τερματίζεται όταν ο κάτοχος αποσύρεται από μια εδαφική περιοχή ή εκδιώκεται από αυτή". Ένα παράδειγμα τέτοιας αποχώρησης κατοχικών δυνάμεων είναι η αποχώρηση των συμμαχικών κατοχικών δυνάμεων, την 24 Οκτωβρίου 1955, από την Αυστρία, με βάση τις σχετικές συνθήκες. Ακόμα μπορούμε να αναφερθούμε στην αποχώρηση των Συριακών δυνάμεων, την 26 Απριλίου 2005, από το Λίβανο.

ε. Εποικισμός

"Διαμόρφωσα", λέγει ο Ισπανός βουλευτής Κουκώ, "το προκαταρκτικό συμπέρασμα, από τις συνομιλίες μας με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, πως η εγκατάσταση τούρκων εποίκων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου είναι αδιαφιλονίκητο γεγονός, μολονότι υπάρχει αμφισβήτηση, όσον αφορά τους αριθμούς. Οι έποικοι, αναφέρθηκαν από όλους με όσους συνομίλησα". Άλλες ανεξάρτητες πηγές, όπως η Έκθεση Kershaw, του Αγγλικού Κοινοβουλίου, αναφέρει πως πηγές της Βρετανικής Κυβέρνησης υπολόγιζαν, το 1986-1987, τον αριθμό των Τούρκων εποίκων στην Κύπρο στις 35.000, σε ένα συνολικό πληθυσμό στην κατεχόμενη περιοχή των 150.000 ατόμων, χωρίς να συμπεριλαμβάνει φυσικά και τον αριθμό των τουρκικών στρατευμάτων στο κατεχόμενο τμήμα. Η προσεκτική ανάγνωση της Έκθεσης Κουκώ, που προαναφέρθηκε, και η εξέταση των μαρτυριών που παραθέτει, δείχνει πως ο αριθμός των εποίκων μπορεί να ξεπερνά σήμερα στις 80.000.

Το μέγεθος του προβλήματος είναι κραυγαλέο και οι επιπτώσεις του σε σχέση με την αναζήτηση λύσης του Κυπριακού προβλήματος, ιδιαίτερα σημαντικές. Το φαινόμενο του εποικισμού

συναρτάται με τα προηγούμενα κεφάλαια σε σχέση με την παρανομία της στρατιωτικής επέμβασης, που είναι και η βάση της εξέτασης που θα ακολουθήσει, αλλά και με την αδυναμία να θεωρηθεί η "ΤΔΒΚ" ως μονάδα αυτοδιάθεσης. Η παρουσία των εποίκων είναι ένας επιπρόσθετος λόγος αποκλεισμού τέτοιας "αυτοδιάθεσης", επειδή ακριβώς καταστρατηγεί κατάφωρα την έννοια του "λαού" και της νόμιμης σχέσης του με το έδαφος που ελέγχει.

Οι βασικές αρχές του δικαίου των ένοπλων συρράξεων καθορίζουν πως η κατοχική δύναμη δεν αποκτά τίτλο στην κατεχόμενη περιοχή και υποχρεώνεται να αποφεύγει πράξεις που αποβλέπουν στη δημιουργία μειζόνων αλλαγών, δημογραφικών ή περιουσιακών, στην περιοχή αυτή ή άλλων πράξεων που είναι πιθανό έστω να έχουν αυτό το αποτέλεσμα. Η πολιτική της εγκατάστασης μεγάλου αριθμού εποίκων, άμαχου πληθυσμού της κατοχικής δύναμης, στην κατεχόμενη περιοχή, κατάδηλα σκοπεύει να έχει τέτοιο αποτέλεσμα, δηλ. μακροπρόθεσμες αλλαγές. Ουσιαστικά, δημιουργεί ριζικές μεταμορφώσεις της δημογραφικής δομής της κατεχόμενης περιοχής και τετελεσμένα στο έδαφος, τα οποία ουσιαστικά επηρεάζουν την προοπτική οποιασδήποτε ειρηνικής διευθέτησης. Η εικόνα αυτή παρουσιάζεται δυστυχώς στην Κύπρο και αν ληφθεί υπόψη η κριτική που ασκήθηκε στο Ισραήλ, τα ίδια μέτρα και σταθμά πρέπει να ισχύσουν και για την Τουρκία.

Η παραβίαση του άρθρου 49 (6), της 4ης Σύμβασης της Γενεύης, είναι έγκλημα πολέμου, όπως και κάθε παραβίαση άλλης διάταξής της. Το άρθρο 146 της ίδιας Σύμβασης περιλαμβάνει την υποχρέωση πρόσαψης κατηγοριών για τέτοιες παραβιάσεις. Ενώ στο άρθρο 147, που περιέχει τον κατάλογο των "σοβαρών παραβιάσεων" της Σύμβασης, δεν περιλαμβάνόταν ο εποικισμός, η παράλειψη αυτή φαίνεται να διορθώθηκε με το Πρώτο Πρωτόκολλο της ίδιας Σύμβασης.

2. Ηθικές διαστάσεις
Μέχρι τώρα ασχοληθήκαμε με τις

νομικές διαστάσεις του κυπριακού προβλήματος. Τώρα πρέπει να στραφούμε στις ηθικές διαστάσεις, που η σημασία τους δεν είναι λιγότερο σημαντική. Διότι, εκτός από τις εσωτερικές αναλύσεις των λεπτομερειών που συνθέτουν τα ηθικά διλήμματα, με τα οποία ασχολούνται οι φιλόσοφοι, τα ηθικά αισθήματα του κόσμου εκφράζονται πάντοτε με εγκωμιαστικές ή καταδικαστικές κρίσεις για τη διεθνή συμπεριφορά των κρατών. Το κυπριακό πρόβλημα στηρίζει πλήρως αυτόν τον ισχυρισμό.

"Σε διαδοχικές διασκέψεις και σε ένα μεγάλο αριθμό συνθηκών, συμβάσεων, διακηρύξεων, καταστατικών χαρτών, επίσημων συμφωνιών και άλλων επίσημων νομικών εγγράφων, τα κράτη, μέσω των επισήμων εκπροσώπων τους, έχουν ορίσει τις αρχές που πρέπει να διέπουν τη συμπεριφορά τους και έχουν προσδιορίσει τα πρότυπα με τα οποία θα πρέπει να κρίνεται η κρατική συμπεριφορά". Σύμφωνα με την Dorothy Jones, οι εννέα αυτές θεμελιώδεις αρχές είναι: η κυριαρχική ισότητα των κρατών, η εδαφική ακεραιότητα και η πολιτική ανεξαρτησία των κρατών, ίσα δικαιώματα και αυτοδιάθεση των λαών, μη επέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις των κρατών, ειρηνική διευθέτηση των διαφορών μεταξύ κρατών, αποκλεισμός από τις διακρατικές σχέσεις της απειλής ή της χρήσης βίας, συνεργασία με τα άλλα κράτη, εκπλήρωση διεθνών υποχρεώσεων και τέλος σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των βασικών ελευθεριών.

Η παγκοσμιότητα αυτών των αρχών αποδεικνύεται από το γεγονός ότι έχουν υιοθετηθεί σε αναρίθμητα διεθνή επίσημα έγγραφα, σε διακηρύξεις, συμβάσεις και συνθήκες, έως και στον ίδιο τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

- a. Θεωρία του δίκαιου πολέμου και τουρκική εισβολή

Η κατοχή της Κύπρου είναι αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής του 1974. Αν η εισβολή είναι ηθικά απαράδεκτη, τότε έπεται ότι και η κατοχή, είναι ηθικά απαράδεκτη. Το ηθικό ερώτημα, τότε,

παίρνει τη μορφή: Σεβάστηκαν οι Τούρκοι τους κανόνες του δικαίου σε περίπτωση πολέμου και του δικαίου στον πόλεμο;

Τα δύο ερωτήματα του δικαίου σε περίπτωση πολέμου και του δικαίου στον πόλεμο κατέληξαν στον προσδιορισμό ενός συνόλου κριτηρίων που πρέπει να ικανοποιούνται, πρώτον για να εμπλακεί δίκαια ένα κράτος σε πόλεμο και δεύτερο για να διεξαγάγει δίκαια τον πόλεμο. Πριν μια δεκαετία, περίπου, οι Καθολικοί Επίσκοποι των Ηνωμένων Πολιτειών παρουσίασαν μια περιληπτική διατύπωση των κριτηρίων αυτών. Σύμφωνα, λοιπόν, με το κείμενό τους, πρέπει να ικανοποιούνται επτά εκ των ων ουκ άνευ προϋποθέσεις για να είναι δίκαιη η προσφυγή ενός κράτους σε πόλεμο. Αυτά είναι η δίκαιη αιτία πολέμου, η αρμόδια αρχή, η συγκριτική δικαιοσύνη, οι δίκαιες προθέσεις η εξάντληση όλων των άλλων διαθέσιμων δυνατοτήτων πριν από την προσφυγή στα όπλα, η πιθανότητα επιτυχίας και η αναλογικότητα.

Με δεδομένες αυτές τις εννοιολογικές αποσαφηνίσεις, οι δύο τουρκικές εισβολές του 1974 (ο Αττίλας Ι και ο Αττίλας ΙΙ) παραβίασαν ωμά πολλούς κανόνες της παράδοσης του δικαίου πολέμου. Αποδεικνύεται, από τα παραπάνω για τη νομική διάσταση, ότι η Άγκυρα δεν είχε μια "δίκαιη αιτία". Η πρώτη εισβολή δεν πραγματοποιήθηκε για να αποτραπεί ένας "πραγματικός και βέβαιος κίνδυνος" για τους Τουρκοκυπρίους ούτε, βέβαια, διέτρεχε η ίδια η Τουρκία κάποιον άμεσο ή έστω μελλοντικό κίνδυνο και, επιπλέον, οι Τουρκοκύπριοι δεν είναι Τούρκοι υπήκοοι. Επομένως, η προϋπόθεση (δ) των δίκαιων προθέσεων, έχει επίσης παραβιαστεί. Επίσης, η έννοια της "συγκριτικής δικαιοσύνης" δημιουργεί στην Τουρκία μια σειρά προβλημάτων. Το μόνο που είχε αξία για την Τουρκία ήταν να φθάσει στην Γραμμή Αττίλα, με άλλα λόγια η διχοτόμηση της νήσου.

β. Τα ανθρώπινα δικαιώματα

Η Τουρκία κρίθηκε ένοχη για παραβίαση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Κατηγορείται ότι

παραβίασε τα ακόλουθα άρθρα της σύμβασης: Το άρθρο 2, εξαιτίας της δολοφονίας αθώων πολιτών, "εγκλήματος που διαπράχθηκε σε εκτεταμένη κλίμακα". Το άρθρο 3, εξαιτίας του "βιασμού γυναικών κάθε ηλικίας, από 12 έως 71 ετών". Επίσης, το άρθρο 3, εξαιτίας της "απάνθρωπης μεταχείρισης των φυλακισμένων και υποδίκων". Το άρθρο 5, εξαιτίας της "στέρησης της ελευθερίας κρατουμένων και αγνοουμένων - μια παραβίαση που συνεχίζεται". Το άρθρο 8, εξαιτίας του "εκτοπισμού ανθρώπων από τις εστίες τους, δημιουργώντας πάνω από 170.000 Ελληνοκυπρίους πρόσφυγες, ενώ εξακολουθεί να αρνείται την επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους - μια συνεχιζόμενη παραβίαση". Τέλος, το άρθρο 1 του πρώτου πρωτοκόλλου της Σύμβασης "με την αφαίρεση περιουσιών, με τις λεηλασίες και τις κλοπές σε μαζική κλίμακα".

γ. Η καταπίεση των Τουρκοκυπρίων

Εξαιτίας αντικειμενικών δυσχερειών, δεν υπάρχουν αρκετές αξιόπιστες πληροφορίες για τις σημερινές συνθήκες ζωής των Τουρκοκυπρίων. Πρώτον, θα πρέπει να ανακαλέσουμε στη μνήμη μας ότι στην "τουρκοκυπριακή κοινότητα" πρέπει να συνυπολογίζουμε τους παράνομους εποίκους ή, όπως τους ονομάζει η Τουρκία, "μετανάστες από την ενδοχώρα".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Γ" - Νέα προοπτική εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως

Η προσχώρηση της Κύπρου στην ΕΕ δημιουργεί νέα προοπτική για επίλυση του κυπριακού προβλήματος λαμβάνοντας υπόψη το Ευρωπαϊκό κεκτημένο. Η λύση θα πρέπει να είναι βιώσιμη, λειτουργική και να δίνει τη δυνατότητα στη Κύπρο να μπορεί να λειτουργήσει μέσα στην ΕΕ και σε ένα απαιτητικό και ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον.

Η βέλτιστη λύση θα είναι αυτή που θα προστατεύει την ασφάλεια και των δύο

κοινοτήτων, θα προωθεί την ευημερία όλων των πολιτών, και θα ικανοποιεί τις απαιτήσεις ενός σύγχρονου κράτους. Αυτές οι απαιτήσεις, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να περιλαμβάνουν ένα αποτελεσματικό κρατικό μηχανισμό που θα έχει τη δυνατότητα να ανταποκρίνεται γρήγορα στις εξελίξεις και τις προκλήσεις σε ένα απαιτητικό και ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον.

Το γεωπολιτικό περιβάλλον στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, έχει αλλάξει ριζικά, μετά από την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και, πιο πρόσφατα, ο πόλεμος του Ιράκ έχει επιφέρει μια ισχυρότερη παρουσία των ΗΠΑ στην περιοχή.

Εκτός από τις παραπάνω αλλαγές, μια σημαντική εξέλιξη είναι η προσχώρηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ. Αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων ότι, πολλές από τις πιυχές οποιασδήποτε λύσης, πρέπει να συμφωνούν με τους ευρωπαϊκούς κανόνες και τις αρχές. Το σχέδιο Ανάν, παραβιάζει πολλούς από αυτούς. Επίσης, διάφορες επίπονες παραχωρήσεις που έγιναν από την ελληνοκυπριακή ηγεσία στις διαπραγματεύσεις, καθόλη τη διάρκεια των ετών (χωρίς να πάρει τίποτα επί της ουσίας, ως αντάλλαγμα) και που είναι ενσωματωμένες στο σχέδιο Ανάν, δεν είναι αποδεκτές, όχι μόνο επειδή δεν είναι συμβατές με το κοινοτικό κεκτημένο, αλλά και επειδή η συντριπτική πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων τις έχει απορρίψει, ήδη στο δημοψήφισμα.

Στα πλαίσια του ιστορικού συμβιβασμού της ομοσπονδίας που εμβολιάζεται με τις ευρωπαϊκές αρχές και πρακτικές έχουν ακουστεί πολλές ιδέες. Θεωρείται όμως αποφασιστικής σπουδαιότητας, σε ένα νέο σχέδιο για λύση στο κυπριακό πρόβλημα, οι ιδέες και οι προτάσεις να συμβαδίζουν με τις ακόλουθες αρχές:

1. Η διατήρηση της Δημοκρατία της Κύπρου.

Η συνέχεια της Δημοκρατίας της Κύπρου πρέπει να προστατευθεί σε οποιαδήποτε λύση του κυπριακού

προβλήματος. Δεν είναι δυνατό ένα κράτος μέλος των ΗΕ και της ΕΕ να καταργηθεί και να τοποθετηθεί σε ίση θέση με την "ΤΔΒΚ", ένα τουρκικό προτεκτοράτο, και μετά από έμμεση αμοιβαία αναγνώριση, να δημιουργηθεί ένα νέο / κοινό κράτος.

2. Οι Συνθήκες Εγγύησης - Συμμαχίας και ο Κυπριακός στρατός.

Η Συνθήκη της Εγγύησης και η Συνθήκη της Συμμαχίας του 1960, πρέπει να καταργηθούν. Είναι παράλογο για μια χώρα μέλος της ΕΕ να έχει εγγυήτριες δυνάμεις, πόσο μάλλον, όταν μια από αυτές δεν είναι μέλος της ΕΕ.

3. Η σημασία της οικονομίας σε ένα σύγχρονο λειτουργικό κράτος.

Το πλαίσιο για τη λύση στο κυπριακό πρόβλημα πρέπει να ενσωματώσει τις αρχές για ορθή λειτουργία της οικονομίας, της κοινωνίας και των ιδρυμάτων ενός σύγχρονου κράτους, όπως αυτές προβλέπονται από τους κανόνες και τις συνθήκες της ΕΕ. Η δημιουργία μιας ενοποιημένης οικονομίας είναι εκ των ουκ άνευ. Η ανεμπόδιστη λειτουργία των βασικών κανόνων μιας ελεύθερης οικονομίας πρέπει να θεωρηθεί ως ουσιαστική, ακόμα κι αν δεν είναι από μόνη της επαρκής, προϋπόθεση για τη σύγκλιση του βιοτικού επιπέδου των δύο κοινοτήτων.

4. Διζωνικότητα, Δικαιοδικότητα και οι τρεις βασικές ελευθερίες.

Η φιλοσοφία της δικαιοδικότητας θα πρέπει να θεωρηθεί ως δεδομένο στοιχείο του πλαισίου για μια λύση. Ο ίσος αριθμός ελληνοκύπριων και τουρκοκύπριων βουλευτών στην Άνω Βουλή είναι μια αποδεκτή ρύθμιση που δηλώνει την πολιτική ισότητα των δύο κοινοτήτων.

Όσον αφορά το ζήτημα της διζωνικότητας, ενώ στην αρχή θα μπορούν να υπάρχουν δύο κράτη, βαθμιαία, εάν οι δύο κοινότητες, το επιθυμούν το σύστημα μπορεί να εξελιχθεί σε ένα πρότυπο που να περιλαμβάνει στοιχεία ενός ομοσπονδιακού, καθώς επίσης και ενός ενιαίου κράτους.

Όσον αφορά τις βασικές ελευθερίες της εγκατάστασης και της απόκτησης ιδιοκτησίας, δεν πρέπει να υπάρξει καμία μόνιμη παρέκκλιση στα δικαιώματα των Κυπρίων πολιτών.

5. Οι έποικοι

Το ζήτημα των εποίκων πρέπει να εξεταστεί κατά τρόπο αποφασιστικό, δεδομένου ότι είναι, εξ ορισμού, ένα πολιτικό ζήτημα. Οι σχετικές εκθέσεις από τις ανεξάρτητες οργανώσεις σχετικά με το ζήτημα της παράνομης εγκατάστασης/εποικισμού και της αλλαγής της δημογραφικής σύνθεσης του πληθυσμού της Κύπρου (πχ εκθέσεις Cusco και Laakso), πρέπει να ληφθούν υπόψη. Ως θέμα αρχής, η παράνομη εγκατάσταση/εποίκιση δεν είναι αποδεκτή.

6. Αρμοδιότητες της Κυβέρνησης, Ιεράρχηση των Νόμων και Διπλές Πλειοψηφίες.

Είναι σημαντικό η κεντρική κυβέρνηση να περιβάλλεται με όλες τις δυνάμεις που θα επιτρέψουν σε αυτήν να λειτουργεί αποτελεσματικά για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων όλων των Κυπρίων και για να ανταποκριθεί στις ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις της Κύπρου. Μεταξύ άλλων, στα θέματα στα οποία τα "ιδρυτικά" κράτη και η κεντρική κυβέρνηση έχουν ανταγωνιστικά συμφέροντα, προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην κεντρική αρχή, ειδικά σε σχέση με τα ζητήματα που αφορούν την ενότητα της χώρας.

7. Το ανώτατο δικαστήριο

Στο ανώτατο δικαστήριο, κύρια ευθύνη του οποίου θα είναι η ερμηνεία του συντάγματος, πρέπει να προεδρεύει το παλαιότερο μέλος του και πρέπει να αποτελείται από τέσσερις ελληνοκύπριους δικαστές, τέσσερις τουρκοκύπριους δικαστές και έναν δικαστή που θα επιλέγεται είτε από αρμενική, είτε από τη λατινική κοινότητα. Είναι δυνατό για το ανώτατο δικαστήριο να έχει, στα αρχικά στάδια, τη μορφή που προτείνεται στο σχέδιο Ανάν

(που περιλαμβάνει, δηλαδή ξένους δικαστές) και να τροποποιηθεί όπως προτείνεται παραπάνω, μετά από ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα.

8. Εκτελεστική εξουσία

Είναι σημαντικό, η λειτουργία της εκτελεστικής εξουσίας να είναι αποδοτικότερη και η εκλογή της δημοκρατικότερη. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, οι αντίστοιχες πτυχές του συντάγματος, του 1960, της Δημοκρατίας της Κύπρου με ορισμένες αναπροσαρμογές θα μπορούσαν να ισχύσουν, έτσι ώστε στους κοινούς οργανισμούς της εκτελεστικής εξουσίας η αναλογία ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων να καθορίζεται μόνιμα σε 66% - 33% ή 2:1. Ο αριθμός Υπουργείων θα μπορούσε να αυξηθεί από 10, όπως ορίζει στο σύνταγμα του 1960, σε 14-20 με θέσεις Αναπληρωτών Υπουργών που θα δημιουργηθούν, όπου κρίνεται απαραίτητο, με σκοπό την εξασφάλιση της αποδοτικότητας της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και, συνεπώς, της Κύπρου στην ΕΕ και σε διεθνές πλαίσιο.

9. Το εδαφικό ζήτημα

Η εδαφική πτυχή είναι σημαντική και έχει διάφορες διαστάσεις, γι' αυτό πρέπει να εξεταστεί ενδελεχώς. Το ποσοστό του εδάφους για το τουρκοκυπριακό κράτος, όπως καθορίσθηκε στο σχέδιο Ανάν (29.2%) είναι μάλλον μεγάλο. Εξετάζοντας την πρόταση της ελληνοκυπριακής πλευράς στην οποία παρέχεται μια διανομή 76%-24%, θα ήταν λογικό να οριστεί ποσοστό 27.5% για το τουρκοκυπριακό κράτος καθώς και μεγαλύτερο μήκος της ακτής στο ελληνοκύπριο κράτος. Μείωση του ποσοστού της τουρκοκυπριακής ζώνης θα επέτρεπε σε αυξανόμενο ποσοστό Ελληνοκυπρίων να επιστρέψει στα σπίτια του, στις περιοχές που τίθενται υπό την ελληνοκυπριακή διοίκηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Δ" - Συμπεράσματα

Το Κυπριακό πρόβλημα δε συνίσταται στη συνύπαρξη, στο έδαφος της

Κύπρου, διαφορετικών εθνοτήτων. Στην παγκόσμια κοινότητα ελάχιστα κράτη είναι μονοεθνικά και δεν έχουν να αντιμετωπίσουν το ζήτημα του συγκερασμού διαφορετικών φυλετικών, πολιτισμικών και κοινωνικών στοιχείων. Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων οι μειονότητες έχουν ενσωματωθεί ομαλά στο κράτος όπου διαβιούν. Εξάλλου, η ιστορία έχει δείξει ότι ελληνοκύπριοι και τουρκοκύπριοι μπορούν να συνυπάρχουν ειρηνικά, ότι δε μοιράζονται απαραίτητα αισθήματα μίσους και ότι είναι ικανοί να συγκροτούν μια ενιαία κοινότητα.

Το πρόβλημα της Κύπρου σχετίζεται άμεσα με την προσπάθεια μεγάλων και μικρών δυνάμεων να διατηρούν επεμβατικό λόγο στην κρατική λειτουργία. Διάρκως, στην πορεία του χρόνου, από το 1878 και μετά, η Τουρκία επιχειρεί να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο σε όσα συμβαίνουν στο νησί και να διατηρεί ανοικτό το ενδεχόμενο διχοτομήσεως, όχι απαραίτητα δια της διπλωματικής οδού.

Από το 1974 και μετά, το πρόβλημα διογκώθηκε. Η παραβίαση των κανόνων του ΟΗΕ και του διεθνούς δικαίου εν γένει υπήρξε και συνεχίζεται κατάφωρη. Αφού μελετήσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια τις ηθικές και νομικές διαστάσεις, αποδείξαμε ότι:

α. Τα γεγονότα του 1974, ήταν μια "ένοπλη σύρραξη" μεταξύ Κύπρου και Τουρκίας.

β. Καμιά περίπτωση "αυτο-άμυνας" δεν ίσχυε στην περίπτωση της στρατιωτικής εισβολής της Τουρκίας στην Κύπρο.

γ. Απλή παρατήρηση του φαινομένου της επέμβασης της Τουρκίας στην Κύπρο αποδεικνύει αβίαστα την προκλητική παραβίαση εκ μέρους της όλων ξεχωριστά των κριτηρίων περί "ανθρωπιστικής επέμβασης".

δ. Είναι παραδεκτό πως υπάρχει "κατοχή" στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, όπου ισχύουν κατ' αρχήν ακόμη οι πρόνοιες της 4ης Σύμβασης της Γενεύης και οι Κανονισμοί της Χάγης.

ε. Μέσα από μελέτη των

αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών, πως ούτε η εισβολή, ούτε η κατοχή βρίσκουν νόμιμο έρεισμα, απεναντίας έκδηλη είναι η καταδίκη τους.

στ. Η απλή πάροδος του χρόνου, δεν είναι από μόνη της αρκετή για να καταργήσει το καθεστώς παράνομης στρατιωτικής κατοχής. Τα τουρκικά στρατεύματα εξακολουθούν να εμποδίζουν "την άσκηση δικαιοδοσίας" της Κυπριακής Κυβέρνησης στο υπό κατοχή έδαφός της.

ζ. Αβίαστα, εξάγεται το συμπέρασμα από τη σύγκριση της πολιτικής του Ισραήλ με εκείνη της Τουρκίας και τη γενικότερη καταδίκη της πρώτης από τη διεθνή κοινότητα, πως ο εποικισμός στην Κύπρο, αντιβαίνει προς τις διατάξεις του άρθρου 49 (6), της 4ης Σύμβασης της Γενεύης και αποτελεί κατάφωρη παραβίασή τους.

η. Μελετώντας τον κατάλογο των παγκόσμιων αρχών, που κατάρτισε η Dorothy Jones, βλέπουμε ότι η Τουρκία, εισβάλλοντας στην Κύπρο και καταλαμβάνοντας το βόρειο τμήμα της, παραβίασε τις επτά από τις εννέα αρχές.

θ. Η Τουρκία δεν πληρούσε καμία εκ των προϋποθέσεων, που διατύπωσαν οι Καθολικοί Επίσκοποι των ΗΕ και που αφορούν τους λόγους για να είναι δίκαιη η προσφυγή ενός κράτους σε πόλεμο.

ι. Η τουρκική κατοχή, είναι υπεύθυνη για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η καταστροφή ελληνιστικών και χριστιανικών μνημείων και η προσπάθεια πλουτισμού με πώληση στο εξωτερικό αρχαιολογικών θησαυρών και εκκλησιαστικών και μοναστηριακών περιουσιακών στοιχείων ανεκτίμητης αξίας, καθώς και η απαγόρευση επιστροφής των ελληνοκυπρίων στις πατρογονικές τους εστίες.

ια. Τέλος, οι κατοχικές δυνάμεις κάνουν ό,τι μπορούν για να εμποδίσουν τη διεξαγωγή δίκαιων και έντιμων διαπραγματεύσεων για μια συνταγματική και εδαφική διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος.

Η ΚΥΠΡΟΣ ΣΤΟ ΜΕΤΕΝΤΑΞΙΑΚΟ ΣΚΗΝΙΚΟ

Από τον **Επίλαρχο Παύλου Παύλο**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η ενασχόληση με το πρόβλημα της Κύπρου δεν είναι εύκολο εγχείρημα. Το κυπριακό πρόβλημα για δεκαετίες βρίσκεται στο επίκεντρο του διεθνούς ενδιαφέροντος και χαρακτηρίζεται ως ένα από τα πιο δύσκολα προβλήματα.

2. Η τουρκική εισβολή στην Κύπρο, το 1974, με την κατοχή του 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, η ανακήρυξη του κατεχόμενου αυτού τμήματος ως "κράτους", το 1983, που έκτοτε μόνο από την Τουρκία αναγνωρίζεται, η απόρριψη του σχεδίου Ανάν από τους Ελληνοκύπριους, την 24 Απριλίου 2004 και η πανηγυρική και επίσημη ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), την 1η Μαΐου 2004, με αναστολή εφαρμογής του ευρωπαϊκού κεκτημένου στο κατεχόμενο τμήμα της, αποτελούν σήμερα την εικόνα του προβλήματος.

3. Από την 1η Μαΐου 2004, με την πλήρη ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, ένα νέο σκηνικό διαμορφώνεται. Το μετενταξιακό αυτό σκηνικό διαμορφώνει για την Κύπρο μια νέα δυναμική και νέα πλαίσια επίλυσης του κυπριακού προβλήματος.

4. Στην παρούσα εργασία δίνεται μια εικόνα της κυπριακής πραγματικότητας και της προοπτικής επίλυσης του κυπριακού προβλήματος μέσα στις μετενταξιακές συνθήκες και δεδομένα, που διαμορφώνονται για την Κύπρο από την 1η Μαΐου 2004, αναζητούνται διέξοδα και εκτίθενται προβληματισμοί για τις προοπτικές επίλυσης του χρονίζοντος προβλήματος της Κύπρου.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας

(παρά το σύντομο διάστημα ζωής της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ) είναι να εξετάσει τις προοπτικές επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος, αλλά και το πρωτόγνωρο για την Κύπρο θεσμικό πλαίσιο, στο οποίο καλείται να διαδραματίσει το ρόλο της ως ισότιμο εταιρικό μέλος της ΕΕ μετά την 1η Μαΐου 2004. Να προβάλει τις απόψεις της, διασφαλίζοντας τα συμφέροντά της, αλλά και προωθώντας τις θέσεις της αναφορικά με την εξέλιξη του ευρωπαϊκού γίγνεσθαι.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

1. Ο ρόλος της Κύπρου μετά την ένταξή της, ανεξάρτητα από την επίλυση του κυπριακού, καθώς και η συμμετοχή της σε όλους τους Διεθνείς Οργανισμούς.
2. Ο διαχωρισμός του σκηνικού από την πορεία ένταξης της Τουρκίας.
3. Η σύμπνοια θέσεων της Ελληνικής με την Κυπριακή Κυβέρνηση.
4. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ δεσμεύονται από τις υψηλές αρχές του Διεθνούς Δικαίου, από τους Καταστατικούς Χάρτες των διεθνών οργανισμών στους οποίους συμμετέχουν και από τις Διεθνείς Συμβάσεις, που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εγκλήματα πολέμου και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α - Η ΕΝΤΑΞΙΑΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ)

1. Η ιστορία των σχέσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας με την ΕΕ αρχίζει το 1962, με τις προσπάθειες που καταβάλλονται για υπογραφή Εμπορικής Συμφωνίας.
2. Ιστορικοί σταθμοί στην εξέλιξη αυτής της πορείας υπήρξαν:
 - α. Η Συμφωνία Σύνδεσης (1973).
 - β. Η Τελωνειακή Ένωση (1987).
 - γ. Η Υποβολή Αίτησης Ένταξης (1990).
 - δ. Η Γνωμοδότηση της Επιτροπής της ΕΟΚ (1993).
 - ε. Η Απόφαση του Ευρωπαϊκού

Συμβουλίου της Κέρκυρας (1994).

στ. Η Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (6 Μαρτίου 1995).

ζ. Η Έναρξη των Διαπραγματεύσεων Ένταξης (Μάρτιος 1998).

η. Η Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι (Δεκέμβριος 1999).

θ. Η Απόφαση της Κοπεγχάγης (Δεκέμβριος 2002).

ι. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Εγκρίνει την Ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (9 Απριλίου 2003).

ια. Η Υπογραφή στην Αθήνα της Συνθήκης Προσχώρησης (16 Απριλίου 2003).

οικονομίας και της πολιτικής.

γ. Γεωοικονομία: μελετά την αλληλεξάρτηση του φυσικού περιβάλλοντος και του πολιτισμικού οικοδομήματος με σκοπό την αύξηση της οικονομικής ισχύος της χώρας. Προσφέρει τη δυνατότητα εκμετάλλευσης των πόρων και των αγορών ενός γεωγραφικού χώρου προς όφελος των πολιτών της.

2. Η Αξία και η Σημασία της Κύπρου.

α. Η Κύπρος, αποτελεί γεωγραφικό σημείο συνάντησης 3 ηπείρων: της Αφρικής, της Ασίας και της Ευρώπης. Επιπλέον, βρίσκεται κοντά στο σημείο συνάντησης 2 θαλάσσιων αρτηριών: Ατλαντικού - Μεσόγειου - Ινδικού και Εύξεινου - Μεσογείου - Ινδικού. Βρίσκεται ακόμη στο μέσο μεγάλων πετρελαιοφόρων και πετρελαιοπαραγωγών περιοχών της γης, όπως είναι η Βόρειος Αφρική, η Μέση Ανατολή, ο Καύκασος και η Ρουμανία.

β. Η Κύπρος αποτελεί το νοτιοανατολικό σύνορο της Ευρώπης και η φυσική της εγγύτητα που έχει με τη Μέση Ανατολή, της προσδίδει ιδιαίτερη αξία γεωπολιτική, γεωστρατηγική και γεωοικονομική.

γ. "Αβύθιστο αεροπλανοφόρο" στη ΝΑ Μεσόγειο, έχει χαρακτηριστεί η Κύπρος. Αποτελεί θαυμάσια βάση για χερσαίες, ναυτικές και αεροπορικές δυνάμεις, για επιχειρήσεις προς όλες τις κατευθύνσεις. Καλύπτει το ΝΑ άκρο της ΕΕ και αποτελεί παράλληλα θαυμάσια ζώνη θαλάσσιων και εναέριων συγκοινωνιών. Παράλληλα συνιστά και σημαντική βάση ανεφοδιασμού ναυτικών και αεροπορικών δυνάμεων που ενεργούν στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και ενδιαμέσο σταθμό αερογέφυρας διακίνησης εφοδίων, μέσων και δυνάμεων προς όλες τις κατευθύνσεις.

3. Η Γεωπολιτική Σημασία της Κύπρου για την Τουρκία.

α. "...Εμείς, αφαιρώντας σας την Κύπρο, σας έχομε κόψει τον ένα βραχίονα, εσείς, καταβάλλοντας το στόλο μας, απλώς μας ξυρίσατε τα γένια και ο μεν κομμένος βραχίονας δεν πρόκειται να ξαναβλαστήσει,



ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β - Η ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ: ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ - ΓΕΩΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ.

1. Ορισμοί:

α. Γεωπολιτική: μελετά την αλληλεξάρτηση μεταξύ γεωγραφικού περιβάλλοντος και πολιτισμικού οικοδομήματος, με σκοπό τη διατήρηση ή και την αύξηση της ισχύος - οικονομικής ή/και στρατιωτικής ενός κράτους.

β. Γεωστρατηγική: μελετά τους πρακτικούς τρόπους υλοποίησης των δεδομένων που εντοπίζει η επιστήμη της γεωπολιτικής στους τομείς της άμυνας, της

το ξυρισμένο όμως γένι θα ξαναβγεί πιο γερό από πριν". Με αυτά τα λόγια απάντησε ο Οθωμανός Καπουδάν πασάς στους ηγεμόνες της δύσης, έναν χρόνο μετά την κατάληψη της Κύπρου, που βρισκόταν τότε υπό την κυριαρχία των Ενετών (1570). Ο Τούρκος Στγός Τσελίλ Γκιρκάν δήλωσε το 1980: "...Γνωρίζουμε καλά ποια είναι η στάση της Ελλάδος, όσον αφορά το Αιγαίο. Σε περίοδο κρίσης ή πολέμου θα περιμένουμε ότι η Αθήνα θα μας δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στα λιμάνια Κων/πολης και Σμύρνης. Υπό αυτές τις συνθήκες, τα 3 μεγάλα λιμάνια της νότιας Τουρκίας (Αλεξανδρέττα, Μερσίνα, Αττάλεια) αποκτούν ζωτική σημασία. Η Κύπρος θα μπορούσε πολύ εύκολα, αν ελεγχόταν από εχθρική δύναμη, να μπλοκάρει αυτά τα λιμάνια και έτσι η Τουρκία να κινδυνεύσει να αποκοπεί από τον κόσμο. Η Κύπρος, λοιπόν, θα πρέπει πάση θυσία να ελέγχεται από μια ευνοϊκή προς την Τουρκία δύναμη και η αρχή αυτή πρέπει να αποτελεί θεμέλιο της εθνικής ασφάλειας της χώρας...".

β. Σ' αυτό αποσκοπεί η Τουρκία με την παράνομη στρατιωτική παρουσία της στην Κύπρο και ο έλεγχος της αποτελεί απαραίτητο στοιχείο, ώστε να καταστεί η Τουρκία περιφερειακή δύναμη με αυξημένες τις δυνατότητές για διεκδικήσεις επί των ελληνικών νησίδων, της υφαλοκρηπίδας, της αιγιαλίτιδας ζώνης, του εναέριου χώρου καθώς και για προώθηση του στόχου της για ένταξή της, στην ΕΕ. Τον ίδιο στόχο εξυπηρετεί και η δημιουργία του "ψευδοκράτους" στην κατεχόμενη βόρεια Κύπρο.

4. Η γεωπολιτική σημασία της Κύπρου για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Παράγοντα.

α. Ο μεσογειακός χώρος αποτελεί για το Διεθνές Παράγοντα, αλλά κυρίως για την Ευρώπη, χώρο ζωτικής σημασίας από πλευράς οικονομικής, πολιτικής, στρατηγικής και πολιτιστικής. Ανάμεσα στις χώρες της Μεσογείου και τις χώρες της Ευρώπης, υπάρχει μια στενή και

πολυσύνθετη σχέση συμφερόντων, σχέση παγιωμένη από το χρόνο, τη γεωγραφία και τις γεωπολιτικές ισορροπίες. Παράλληλα, όμως, ο χώρος της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου και ο χώρος της Μέσης Ανατολής είναι και πηγή ανησυχίας και επηρεάζουν την ασφάλεια της ίδιας της ΕΕ, αλλά και τη διεθνή ειρήνη.

β. Η Βρετανική παρουσία στην Κύπρο και μετά την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ, το 2004 (ζήτησε και πέτυχε την εξαίρεση των Βάσεων), επιβεβαιώνει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο την ιδιαίτερη σημασία που προσέδιδε και προσδίδει, από το 1878, που πάτησε το πόδι της στο νησί, στη στρατηγική αξία της Κύπρου.

γ. Οι Βρετανοί, άριστοι γνώστες της γεωπολιτικής, προσάρτησαν το νησί στην επικράτειά τους το 1878, με τη Συνθήκη του Βερολίνου. Το Λονδίνο, χρειαζόταν μια ισχυρή ναυτική βάση για να εποπτεύει τις ρωσικές κινήσεις στον Καύκασο και την ανακοπή της προώθησής των, στον Περσικό Κόλπο. Την ίδια στρατηγική υιοθέτησαν και οι ΗΠΑ αργότερα, με σκοπό να περιορίσουν την τότε Σοβιετική Ένωση μέσα σ' ένα συγκεκριμένο γεωπολιτικό πλαίσιο. Σ' αυτή τη στρατηγική αγκιστρωμένος ο Αγγλοσαξωνικός παράγοντας δεν εννοούσε να εγκαταλείψει την Κύπρο ή να της παραχωρήσει απόφια ανεξαρτησία και ελευθερία μετά τον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-59. Η κατακράτηση εδάφους με τη μορφή των Βάσεων εξυπηρετούσε και εξυπηρετεί, τη βρετανική και αμερικανική στρατηγική στην ευρύτερη περιοχή. Οι Βάσεις, με την υποδομή που διαθέτουν, όπως στάθμευση αεροναυτικών δυνάμεων, ραντάρ έρευνας αέρος, μέσα τηλεπικοινωνιακά, μέσα ηλεκτρονικού πολέμου, δυνατότητα εγκατάστασης βάσης εκτόξευσης πυραύλων, δυνατότητα υποκλοπής δορυφορικών επικοινωνιών, επικοινωνιών εδάφους και Data Networks (αποτελούν μέρος του παγκόσμιου συστήματος Υποκλοπής Επικοινωνιών Echelon κτλ), δύνανται να ασκούν πλήρη έλεγχο στο θαλάσσιο άξονα ΣΟΥΕΖ-

1. Σπύρος Ονησιφόρου, Η Άνοδος και η Πτώση της Τουρκικής Αυτοκρατορίας (LORD KINROSS author of ATATURK, 1979), Λευκωσία 1988,σελ329

ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ, καθώς και τη διακίνηση πετρελαίου και εμπορίου από τη Μέση και την Άπω Ανατολή. Ελέγχουν τον εναέριο χώρο στην ευρύτερη περιοχή και τις στρατηγικές αεροπορικές μεταφορές από Ευρώπη προς Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική και αντίστροφα. Αποτελούν ορμητήριο υποστήριξης στρατιωτικών επιχειρήσεων προς τις πετρελαιοφόρες - πετρελαιοπαραγωγικές περιοχές της Μέσης Ανατολής αλλά και ασπίδα προστασίας του πλέον ευαίσθητου τμήματος των συνόρων της ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ - ΤΟ ΜΕΤΕΝΤΑΞΙΑΚΟ ΣΚΗΝΙΚΟ ΑΠΟ ΤΗΝ 1Η ΜΑΪΟΥ 2004.

1. Κυπριακό και Ευρωπαϊκό Σύνταγμα: υποχρεώσεις και δικαιώματα.

Το Κυπριακό Σύνταγμα του 1960, υπήρξε αποτέλεσμα των συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου και καθόρισε τη μορφή της νεοσυσταθείσας Κυπριακής Δημοκρατίας. Από την 1η Μαΐου 2004, ο Κύπριος πολίτης γίνεται επίσημα και Ευρωπαίος πολίτης με τα ανάλογα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις.

2. Το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο και το Κυπριακό.

Το "κεκτημένο" περιλαμβάνει όλες τις συνθήκες και τη νομοθεσία της ΕΕ, διακηρύξεις, δηλώσεις και ψηφίσματα, διεθνείς συμφωνίες επί ζητημάτων ΕΕ και τις αποφάσεις του Δικαστηρίου. Περιλαμβάνει επίσης τα μέτρα που λαμβάνουν από κοινού οι κυβερνήσεις των κρατών της ΕΕ στον τομέα της "Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων", καθώς επίσης και της ΚΕΠΠΑ. Κατά συνέπεια, "αποδοχή του κεκτημένου" σημαίνει αποδοχή της ΕΕ, όπως έχει. Τον Ιούλιο του 1990, η Κυπριακή Δημοκρατία υπέβαλε αίτηση για ένταξη στην ΕΕ. Η Γνώμη (avis) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί της αιτήσεως που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 1993, επιβεβαίωσε μεταξύ άλλων, τον ευρωπαϊκό χαρακτήρα και την καταλληλότητα της Κύπρου για υποψηφιότητα, καθώς και την ικανότητά της να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της, ως

μέλος και να υιοθετήσει το κοινοτικό κεκτημένο. Την 1η Μαΐου 2004, η προσχώρηση στην ΕΕ αφορά ολόκληρη την Κύπρο και η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου στο βόρειο τμήμα του νησιού έχει ανασταλεί προς το παρόν. Η αναστολή αυτή μπορεί να αρθεί μετά τη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

3. Η Κύπρος και η Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΕΠΑΑ).

α. Γέννηση, ανάπτυξη, δυνατότητες και αποστολές της Κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας: Η ιδέα ανάπτυξης μιας κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, υλοποιείται μετά τη γαλλοβρετανική συμφωνία του St. Malo το Δεκέμβρη του 1998. Αυτή η συμφωνία θεωρήθηκε ως η ιδρυτική διακήρυξη της ΚΕΠΑΑ, που αρχικά είχε την ονομασία Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΠΑΑ). Τον Ιούνιο του 1999, στην Κολωνία, αποφασίστηκε πως η ΕΕ πρέπει να παίξει το ρόλο που της αναλογεί στη διεθνή πολιτική σκηνή, για να μπορεί να αναλαμβάνει αποστολές σε όλο το φάσμα των καθηκόντων του Peers berg (ανθρωπιστικά καθήκοντα και καθήκοντα διάσωσης, ειρηνευτικές αποστολές και αποστολές μάχιμων δυνάμεων για διαχείριση κρίσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται αποστολές αποκατάστασης της ειρήνης), αποστολές σύμφωνες με τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ. Με τις συμφωνίες Berlin Plus, που ακολούθησαν, δίνεται η δυνατότητα στην ΕΕ να αναλαμβάνει αποστολές με τη χρήση των μέσων και των δυνατοτήτων του NATO (πχ αποστολή Concordia, 2003, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας) ή αυτόνομα (πχ αποστολή EUPM, 2003, Βοσνία - Ερζεγοβίνη).

β. Η Συμμετοχή της Κύπρου και η Εξαίρεση από την ΕΠΑΑ: Η Κύπρος, ως υποψήφιο κράτος-μέλος της ΕΕ, την 21 Νοεμβρίου του 2000, κλήθηκε και ανταποκρίθηκε θετικά στην πρόσκληση για προσφορά μέσων και δυνατοτήτων προς την ΕΠΑΑ, γεγονός που χαίρέτισε η Γαλλική προεδρία στα συμπεράσματά της. Έκτοτε

και ιδιαίτερα από την 1η Μαΐου 2004, συμμετέχει σε όλες τις διεργασίες για την οικοδόμηση των μέσων και των δυνατοτήτων της ΕΠΑΑ. Η Κύπρος διαθέτει για την ΕΠΑΑ ένα λόχο Γενικών Μεταφορών και Υγειονομικού, 30 αστυνομικούς εκ των οποίων οι 10 είναι σε άμεση ετοιμότητα, κατασκοπευτικά μη επανδρωμένα συστήματα UAVs, μέσα έρευνας και διάσωσης, συστήματα εναέριας και θαλάσσιας επιτήρησης, καθώς και διάφορες στρατιωτικές υποδομές ναυτικού και αεροπορίας, λιμάνια, αεροδρόμια και νοσοκομεία. Έκτοτε, η Κυπριακή Δημοκρατία, συμμετέχει σε δύο (2) αστυνομικές αποστολές. Το Δεκέμβριο του 2002 με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου η Κύπρος (και η Μάλτα) εξαιρέθηκε από τις αποστολές της ΕΠΑΑ, που κάνουν χρήση μέσων και δυνατοτήτων του NATO, στο πλαίσιο της συμφωνίας του Berlin Plus, καθώς δεν είναι μέλος του NATO ή του PFP, μετά από απαίτηση της Τουρκίας. Έτσι, στερείται του δικαιώματος να συμμετέχει και να ψηφίζει στα θεσμικά και λοιπά όργανα της ΕΕ, που αφορούν τη διεξαγωγή αποστολών της ΕΠΑΑ που θα κάνει χρήση των μέσων του NATO. Η συμφωνία που υπογράφηκε την 20.11.2005 μεταξύ της Ελλάδας, της Κύπρου, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας για κοινό πολιτικό και εθνικό συγκρότημα μάχης σε σχέση με την άμυνα, είναι ένα ιδιαίτερο σημαντικό γεγονός το οποίο εκτυλίσσεται στα πλαίσια της Ε.Ε., της ΚΕΠΑΑ για άμεση επέμβαση, όπου χρειαστεί.

4. Κύπρος - Τουρκία: Το Κυπριακό πρόβλημα στο νέο σκηνικό.

α. Από τη 16 Απριλίου του 2003, ένα νέο σκηνικό δημιουργείται για το κυπριακό πρόβλημα, με την υπογραφή της συνθήκης προσχώρησης των 10 νέων μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια νέα δυναμική δημιουργείται που σε συνάρτηση με τις προσδοκίες και τις επιδιώξεις της Τουρκίας για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οδηγεί στην υποβολή από το Γενικό Γραμματέα των ΗΕ του σχεδίου Ανάν. Το σχέδιο αυτό, ενώ γίνεται αποδεκτό από τους Τουρκοκύπριους

στο δημοψήφισμα της 24ης Απριλίου 2004, απορρίπτεται από το 76% των Ελληνοκυπρίων. Αυτή η απόρριψη του σχεδίου δε συνιστούσε, όπως επανειλημμένα τονίστηκε και από τον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, άρνηση λύσης του προβλήματος, αλλά του περιεχομένου του Σχεδίου. Την 1η Μαΐου 2004, η Κύπρος στο σύνολο της, ως Κυπριακή Δημοκρατία, γινόταν δεκτή ως πλήρες μέλος στην Ευρωπαϊκή οικογένεια. Το νέο σκηνικό για το κυπριακό πρόβλημα ολοκληρώνεται.

β. Η πορεία της Τουρκίας προς την Ευρώπη είναι συνδεδεμένη εκ των πραγμάτων με το κυπριακό πρόβλημα. Και ενώ επιζητεί διακαώς ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων και υπογράφει το πρωτόκολλο τελωνειακής ένωσης σε σχέση με τα δέκα νέα μέλη, δηλώνει πως δεν πρόκειται να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Γιουσέπ Μπορέλ, ότι η Τουρκία δεν μπορεί να ενταχθεί στους κόλπους της ΕΕ, χωρίς προηγουμένως να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία.

γ. Η εμμονή της Τουρκίας στη δήλωσή της, ότι δε θα αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία οδήγησε στην ευρωπαϊκή αντιδήλωση που εξουδετερώνει την τουρκική δήλωση για μη αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

δ. Μετά την εξασφάλιση από την Τουρκία ημερομηνίας έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων, ένα νέο σκηνικό εγκαινιάζεται. Στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας παραμένει το κλείσιμο των κεφαλαίων για την εναρμόνισή της με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Νέα κατάσταση δημιουργείται αφού η Κυπριακή Δημοκρατία έχει δικαίωμα βέτο στο κλείσιμο των κεφαλαίων. Ποια τακτική θα ακολουθήσει η Τουρκία στις προσπάθειες επίλυσης του κυπριακού, αφού η λύση του προβλήματος θα διευκολύνει τα μέγιστα την ενταξιακή της πορεία; Η Κυπριακή Δημοκρατία θα ασκήσει πλήρως τα δικαιώματά της, ως ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

ε. Το χρονικό σημείο του τέλους της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας δε διαφαίνεται. Δύσβατος ο δρόμος της, δύσκολη η πορεία της. Περιλαμβάνει μια σειρά από προβλεπόμενα στάδια και διαρκείς ελέγχους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο, στα οποία λόγο έχει και η Ελλάδα, αλλά και η Κυπριακή Δημοκρατία. Προβλέπει δομικές αλλαγές στο πολιτικό σύστημά της και μιλάμε για επαναστατικές διεργασίες, που όταν και εφόσον συμβούν, θα αλλάξει ριζικά και καθολικά το πολιτικό και κοινωνικό-οικονομικό σκηνικό της χώρας. Εμείς, ως Κύπριοι, δε θα εμποδίσουμε κάτι τέτοιο, εάν στο πλαίσιο αυτής της διαδρομής αποδείξει πως έχει αλλάξει την επιθετική της συμπεριφορά, πως έχει μάθει να σέβεται και να εφαρμόζει το διεθνές δίκαιο, έχει μάθει να σέβεται την κυριαρχία και το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των Κρατών και ιδιαίτερα της Κύπρου και της Ελλάδος. Αναμένουμε δε, ως πρώτο βήμα, την υλοποίηση των δεσμεύσεων, να εφαρμόσει το Πρωτόκολλο, Προσαρμογής στη Συμφωνία της Άγκυρας, σύμφωνα με το οποίο η Τουρκία οφείλει να ανοίξει τα λιμάνια και τα αεροδρόμιά της σε κυπριακά πλοία και αεροσκάφη και να προχωρήσει σε σταδιακή ομαλοποίηση των σχέσεων της με την Κύπρο.

5. Ωφελήματα της Κυπριακής Δημοκρατίας με την ένταξή της στην ΕΕ και αντίστροφα.

α. Η ένταξη της Κύπρου σε μια τεράστια ισχυρή οικογένεια είναι και ο μόνος δρόμος που μπορεί να δημιουργήσει προοπτικές οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας, αλλά και σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η κυπριακή οικονομία έχει υγιείς βάσεις, ενώ οι προοπτικές της χαρακτηρίζονται ως πολύ θετικές, τα συγκριτικά της δε πλεονεκτήματα, είναι το μικρό μέγεθός της, η ευελιξία της, η οργανωτική δομή της, το υψηλό επιπέδου επιστημονικό και εργατικό δυναμικό της και το επιχειρηματικό δαιμόνιο των Κυπρίων.

β. Η Κύπρος δεν περιμένει μόνο να πάρει από την ΕΕ, αλλά έχει και πολλά να προσφέρει, τόσο στον πολιτικό και

οικονομικό τομέα, όσο και στον τομέα της σύγκλισης των πολιτισμών. Αξιοποιώντας η Κύπρος τις σχέσεις της με τους γειτονικούς λαούς μπορεί να διαδραματίσει ρόλο γεφυροποιού και θετικής παρέμβασης στα πολιτικά προβλήματα που ταλανίζουν τη Μέση Ανατολή και ειδικά στο Παλαιστινιακό. Έχοντας υπόψη τα γεωγραφικά μας πλεονεκτήματα, στόχος μας είναι **η Κύπρος ως περιφερειακός επιχειρηματικός κόμβος** να προσελκύσει ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, που θα αποτελέσουν βάση για δραστηριότητες στη Μέση Ανατολή, τη Βόρεια Αφρική και ακόμη πιο μακριά.

γ. Η Κυπριακή Δημοκρατία ανέπτυξε όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της. Σήμερα, πολλές ξένες επιχειρήσεις της Ευρώπης, της Αμερικής και της Ασίας έχουν ως έδρα τους την Κύπρο για τις διεθνείς δραστηριότητές τους και αυτό επετεύχθη όταν η Κυπριακή Δημοκρατία έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο νομοθετικό πλαίσιο σε ξένες επενδύσεις, ώστε να συνάδει με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο και την ελευθεροποίησή του. Κατά συνέπεια, αυτή τη στιγμή, η Κύπρος πληρεί τις προϋποθέσεις ενός σύγχρονου και ευέλικτου επιχειρηματικού κέντρου στα ανατολικότερα Μεσογειακά σύνορα της ΕΕ, με την Μέση Ανατολή. Το νησί, επιδιώκει να αποτελέσει τον κεντρικό άξονα στο τρίγωνο ΕΕ - χώρες της Ανατολικής Ευρώπης - Μέση Ανατολή. Η στόχευση αυτή ενισχύεται από τις άριστες σχέσεις που διαθέτει η Κύπρος με χώρες - κλειδιά της κάθε περιοχής, όπως είναι η Ρωσία στην Ανατολική Ευρώπη και οι Αραβικές χώρες και το Ισραήλ στη Μέση Ανατολή.

δ. Η Κύπρος αποτελεί μια ελκυστική βάση για όσους επιδιώκουν να αποκτήσουν έδρα στην περιοχή: πολύ καλές κλιματολογικές συνθήκες, υψηλό ποιοτικό επίπεδο διαβίωσης και ιδιαίτερα ψηλά επίπεδα ασφάλειας. Επίσης, σύντομα η Κύπρος θα αποκτήσει το πρώτο της Τεχνολογικό Πάρκο που θα φιλοξενήσει Ερευνητικά Κέντρα διεθνούς ακτινοβολίας. Η ανάπτυξης της έρευνας, τομέας στον οποίο η Κύπρος υστερούσε έναντι των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, θα επιτρέψει

στο να στοχεύσουμε στη δημιουργία βιομηχανίας υψηλής τεχνολογίας.

ε. Ένας άλλος ευνοϊκός παράγοντας είναι η αντικατάσταση της κυπριακής λίρας με το ευρώ, με εφαρμογή από 1η Ιανουαρίου του 2008.

στ. Συμπερασματικά, καταλήγουμε ότι η ένταξη στην ΕΕ έχει αρχίσει να λειτουργεί σαν καταλύτης για τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των επιχειρήσεων. Δεν πρέπει να τρέφουμε ψευδαισθήσεις πως ο δρόμος μέσα στην ΕΕ θα είναι στρωμένος με ροδοπέταλα. Με τους σωστούς χειρισμούς, τη συνεργασία και την εργατικότητα τα όποια προβλήματα παρουσιάζονται, θα ξεπερνιούνται με επιτυχία. Αυτό, το οποίο θα αντιληφθούμε σύντομα όλοι μας είναι ότι η ένταξή μας στην ΕΕ έχει πολλαπλά πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Δ" - ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ.

1. Πώς προέκυψε το Κυπριακό πρόβλημα;

α. Η Κύπρος, μέχρι το 1871, βρισκόταν υπό την κυριαρχία των Ενετών. Το 1871, η Κύπρος κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς Τούρκους και προσαρτήθηκε ως επαρχία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Εν συνεχεία οι Οθωμανοί παρέδωσαν τη διοίκηση της Κύπρου στη Βρετανία, το 1878.

β. Το 1914, με το ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (ΠΠ), η Τουρκία βρέθηκε δίπλα στους Γερμανούς με αποτέλεσμα η Βρετανία να προσαρτήσει την Κύπρο. Το 1923, με τη Συνθήκη της Λωζάνης, η Τουρκία παραιτήθηκε από όλα τα δικαιώματά της, στην Κύπρο και το 1925, η Μεγαλόνησος, κηρύχθηκε αποικία του βρετανικού στέμματος.

γ. Κατά τη διάρκεια του Β΄ ΠΠ, η Κύπρος βρέθηκε στο πλευρό των Βρετανών. Κατόπιν τούτου, θεώρησαν ότι δικαιούνταν να εκπληρώσουν το όνειρό τους για ένωση και έθεσαν το αίτημά τους, αλλά για ακόμα

μία φορά απογοητεύτηκαν. Η σημασία της Κύπρου έγινε ακόμα πιο ζωτική μετά την πανωλεθρία των Βρετανών στο Σουέζ. Εάν η Κύπρος γινόταν τμήμα της Ελλάδας, η Βρετανία θα έχανε την επιρροή της στην περιοχή.

δ. Από το 1955 μέχρι το 1959 οι Ελληνοκύπριοι διεξήγαγαν απελευθερωτικό αγώνα ενάντια στη βρετανική αποικιοκρατία που οργανώθηκε από την ΕΟΚΑ. Η Βρετανία, συνεχίζοντας την πολιτική του "διαίρει και βασίλευε", χρησιμοποίησε τους Τ/Κ, που αποτελούσαν το 18% του πληθυσμού, ως όπλο ενάντια στον αγώνα της ΕΟΚΑ και σκόπιμα ανάμειξαν την Τουρκία, η οποία άρχισε μεθοδικά να προωθεί την ιδέα της διχοτόμησης. Μετά από αιματηρές συγκρούσεις και θυσίες των Ε/Κ, οι ΗΠΑ παρεμβαίνουν και τη 19 Φεβρουαρίου 1959, κατόπιν διάσκεψης στο Λονδίνο με συμμετοχή αντιπροσώπων της Ελλάδας, της Βρετανίας, της Τουρκίας και των δύο κοινοτήτων, υπεγράφη συμφωνία για τελική διευθέτηση του προβλήματος. Τη 16 Αυγούστου 1960, η Κύπρος ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος. Εκτός από τις Συμφωνίες Ζυρίχης - Λονδίνου υπεγράφησαν και οι Συνθήκες Εγγυήσεως, Συμμαχίας και Εγκαθίδρυσης. Οι Συνθήκες όριζαν:

(1) Συνθήκη Εγγυήσεως: Η Ελλάδα, η Βρετανία και η Τουρκία θα αποτελούσαν τις εγγυήτριες δυνάμεις της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητας και της ασφάλειας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(2) Συνθήκη Συμμαχίας: στάθμευση στην Κύπρο Ελληνικού και Τουρκικού αποσπάσματος.

(3) Συνθήκη Εγκαθίδρυσης: η Βρετανία θα διατηρούσε στο νησί κυρίαρχες βάσεις με απόλυτο έλεγχο σε αυτές.

ε. Το 1963, ο τότε πρόεδρος Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, προκειμένου να επιφέρει βελτιώσεις στη λειτουργία του κράτους, εισηγήθηκε δεκατρείς (13) τροποποιήσεις του Συντάγματος, οι οποίες απορρίφθηκαν αсуζητητί από την Τουρκία. Με πρόσχημα τις προτάσεις για

τροποποίηση του Συντάγματος, το Δεκέμβριο του ιδίου έτους, ξέσπασε βία η οποία δημιουργήθηκε από την Τ/Κ τρομοκρατική οργάνωση ΤΜΤ. Το Μάρτιο του 1964, για την αποκατάσταση της ειρήνης και της ομαλότητας, στάλθηκε στην Κύπρο, αρχικά για τρεις (3) μήνες, απόσπασμα της Ειρηνευτικής Δύναμης, το οποίο διατηρείται μέχρι σήμερα.

στ. Τον Ιούλιο του 1974, η Χούντα, η οποία αντιμαχόταν τον Πρόεδρο Μακάριο, οργάνωσε πραξικόπημα εναντίον του. Η Τουρκία χρησιμοποίησε την ιδιότητα της εγγυήτριας δύναμης, ως πρόσχημα, για να εισβάλει στο νησί. Η εισβολή τερματίστηκε με την κατάληψη από τους Τούρκους του 37% του εδάφους και γύρω στις 142.000 άνθρωποι εκδιώχθηκαν από τα σπίτια τους και έγιναν πρόσφυγες.

2. Οι Βασικές Πτυχές Του Κυπριακού Προβλήματος.

Το Κυπριακό, κατέστη ένα πρόβλημα πολύπλοκο και πολυδιάστατο με διαφορετικές πτυχές, οι οποίες επηρεάζουν άμεσα την επίλυσή του. Πρωτίστως, το Κυπριακό αποτελεί πρόβλημα εισβολής και κατοχής ενός μεγάλου μέρους μίας μικρής χώρας, από ένα ισχυρό στρατιωτικό γειτονικό κράτος. Κατά συνέπεια, είναι διεθνές πρόβλημα και η οποιαδήποτε λύση του θα έχει ευρύτερες επιπτώσεις. Αποτελεί επίσης ευρωπαϊκό πρόβλημα. Η ανεξαρτησία και η εδαφική ακεραιότητα της Κύπρου διέπεται από τη Συμφωνία Εγγυήσεως που υπέγραψαν η Ελλάδα, η Βρετανία και η Τουρκία. Η Ελλάδα, η Κύπρος και η Αγγλία είναι μέλη της ΕΕ, ενώ η Τουρκία έχει ήδη αρχίσει ενταξιακές συνομιλίες, παρόλο που κατέχει έδαφος κρατούς-μέλους της Ευρωπαϊκής οικογένειας. Ένας από τους βασικότερους

στόχους της παραδοσιακής αμερικανικής πολιτικής, ήταν και είναι, η διατήρηση της συνοχής της νοτιοανατολικής πτέρυγας του ΝΑΤΟ, την οποία βασικά αποτελούν η Ελλάδα και η Τουρκία και επειδή το Κυπριακό αποτελεί ουσιώδη πτυχή ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού και επηρεάζει τη σταθερότητα στην Ανατολική Μεσόγειο, αυτό είναι φυσικό να απασχολεί τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ.

3. Σημαντικές εξελίξεις: Σχέδιο Ανάν. Η

πορεία της Τουρκίας προς την Ευρώπη.

α. Μετά από μία περίοδο στασιμότητας, επαναρχίζουν οι συνομιλίες επίλυσης του Κυπριακού, την 4 Δεκεμβρίου του 2001, με πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ, που υποβάλλει σχέδιο συνολικής λύσης. Και

ενώ οι Τουρκοκύπριοι σε συλλαλητήριο επέκριναν τον Ντενκτάς για την αρνητική στάση του στις συνομιλίες της 26 Δεκεμβρίου 2002, το Φεβρουάριο του 2003, ο Γενικός Γραμματέας επισκέπτεται την Κύπρο και υποβάλλει στις δύο πλευρές το δεύτερο αναθεωρημένο σχέδιο λύσης. Η αποτυχία των συνομιλιών στην Κύπρο οδήγησε σε νέο γύρο, στην Ελβετία, στην παρουσία και των πρωθυπουργών Ελλάδας και Τουρκίας. Τελικά, υποβάλλεται από το ΓΓ το γνωστό ως "Σχέδιο Ανάν 5", με την προοπτική να τεθεί αυτό ενώπιον του λαού, σε ταυτόχρονα και χωριστά δημοψηφίσματα, την 24 Απριλίου 2004.

β. Την 7 Απριλίου 2004, ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Τάσος Παπαδόπουλος σε διάγγελμα του καλεί τον Κυπριακό Ελληνισμό να απορρίψει το σχέδιο του ΓΓ αφού, όπως εξηγούσε, αυτό περιείχε λειτουργικές δυσκολίες, περίπλοκες διαδικασίες και επικίνδυνες ασάφειες, που θα οδηγούσαν όχι στην επανένωση, αλλά στο μόνιμο διαχωρισμό



της Κύπρου και του λαού της. Η απόρριψη του σχεδίου, επεξηγούσε ο πρόεδρος, δεν αποτελεί απόρριψη της λύσης του κυπριακού προβλήματος, αλλά απόρριψη του συγκεκριμένου σχεδίου.

γ. Την 24 Απριλίου 2004, πραγματοποιούνται τα χωριστά Δημοψηφίσματα. Το 76% των Ελληνοκυπρίων απορρίπτει το σχέδιο ενώ το 65% των Τουρκοκυπρίων το αποδέχεται. Νέες καταστάσεις δημιουργούνται εξαιτίας της απόρριψης του Σχεδίου από την Ελληνοκυπριακή πλευρά. Τη 2 Ιουνίου 2004, ο ΓΓ στην έκθεση που υπέβαλε στο Συμβούλιο Ασφαλείας (ΣΑ) κάνει λόγο για μία ακόμα ευκαιρία που χάθηκε και καλούσε τα μέλη του ΣΑ να ενθαρρύνουν τη διεθνή κοινότητα να προχωρήσει σε απευθείας σχέσεις με τις παράνομες αρχές του ψευδοκράτους. Στις αρχές Ιουλίου 2004 ο Επίτροπος για τη Διεύρυνση κ. Φερχόιγκεν ανακοίνωνε πρόταση της Κομισιόν για οικονομική στήριξη των Τουρκοκυπρίων και τη διεξαγωγή απευθείας εμπορίου της Ε.Ε με τα κατεχόμενα. Η Κυπριακή Κυβέρνηση εξέφρασε τη διαφωνία της, τόσο για το περιεχόμενο της έκθεσης του ΓΓ, όσο και για την πρόταση της Κομισιόν.

δ. Παράλληλα, η Τουρκία παίρνει ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την ΕΕ, την 3 Οκτωβρίου 2005, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπογράψει μέχρι τότε το Πρωτόκολλο για Τελωνειακή Ένωση και με τα 10 νέα κράτη-μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Κυπριακή Δημοκρατία, με την πίστη πως οι ευρωπαϊκές φιλοδοξίες της Τουρκίας θα υποβοηθήσουν τις προοπτικές επίλυσης του κυπριακού προβλήματος, συγκατένευσε και δεν άσκησε το δικαίωμα του βέτο.

4. Οι προοπτικές επίλυσης του προβλήματος

α. Χαρακτηριστικές είναι οι θέσεις του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά την ομιλία του στην 60η Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών: "Αναβίωση των συνομιλιών

απαιτεί ενδελεχή προετοιμασία και ειλικρινή εκτίμηση, ούτως ώστε οι προοπτικές επιτυχίας να είναι τουλάχιστον αξιόπιστες. Αυτό, με τη σειρά του χρειάζεται επιβεβαίωση ότι οι τουρκοί πολιτικοί στόχοι έχουν τώρα αλλάξει και ότι η Τουρκία αποδέχτηκε το γεγονός ότι η επίλυση είναι συνώνυμη με την έννοια ενός μόνο και επανενωμένου κράτους. Εμείς, από την πλευρά μας, παραμένουμε δεσμευμένοι σε μία διζωνική, δικοινοτική και ομόσπονδη Κύπρο, σύμφωνα με αυτά που θεωρούμε ότι αποτελούν τους πυλώνες για την επιβίωση αυτού του μοντέλου επίλυσης τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου, τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, το διεθνές δίκαιο και το κοινοτικό κεκτημένο. Προσδοκούμε ότι αυτά θα διασφαλίσουν το δικαίωμα όλων των Κυπρίων να διαφυλάξουν τα βασικά τους συμφέροντα, ενώ ταυτόχρονα θα λαμβάνουν υπόψη τις πλέον βασικές ανησυχίες τους²".

β. Ο προσδιορισμός επίλυσης του Κυπριακού είναι εφικτός επειδή η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος του ΟΗΕ και της ΕΕ. Τόσο αυτή, όσο και τα υπόλοιπα κράτη δεσμεύονται από τις Υψηλές Αρχές του Διεθνούς Δικαίου, από τους Καταστατικούς χάρτες των διεθνών οργανισμών, στους οποίους συμμετέχουν και από τις διεθνείς συμβάσεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εγκλήματα πολέμου και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

γ. Η λύση θα πρέπει να προσφέρει ένα ειρηνικό και ευήμερο μέλλον για όλους τους κατοίκους του νησιού, νοούμενου ότι θα εφαρμοστούν οι πρωταρχικές αρχές του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου, που αφορούν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

δ. Η επίλυση του Κυπριακού προβλήματος πρέπει να εξευρεθεί υιοθετώντας και εφαρμόζοντας τις βασικές αρχές πάνω στις οποίες βασίζεται το Διεθνές Δίκαιο και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. Ομιλία Προέδρου Δημοκρατίας κ.Τάσου Παπαδόπουλου, Γραφείο τύπου και πληροφοριών, Λευκωσία, Σεπτέμβριος 2005

Αυτές είναι, συνοπτικά, η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών, η κυριαρχία, η ανεξαρτησία, η ισότητα των κρατών, η απαγόρευση της επίθεσης και η μη αναγνώριση των συνεπειών της, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της αρχής του κράτους δικαίου.

ε. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, καλείται να αδράξει αυτήν την ιστορική ευκαιρία και να αναλάβει την ειδική ευθύνη της να βοηθήσει ενεργά τη δρομολόγηση μιας διαδικασίας εκπόνησης Συντάγματος, η οποία θα επιτρέψει εν τέλει στην Κυπριακή Δημοκρατία, ως κράτος-μέλος, να επανακτήσει πλήρη κυριαρχία και ανεξαρτησία και να εγκαθιδρύσει ειρηνικά μια συνταγματική τάξη, σύμφωνα με τις Αρχές³ και Αξίες των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε - ΣΥΝΟΨΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.

1. Ο Ελληνισμός της Κύπρου, ο κυπριακός λαός στο σύνολό του, ζει και βιώνει την τραγωδία του διαχωρισμού της πατρίδας του, με όλα τα τραγικά συνεπακόλουθα, από το 1974. Κάθε αναδρομή στο παρελθόν, επικεντρώνεται στην τραγωδία των αγνοουμένων και των προσφύγων, αλλά και στις κατά καιρούς αποτυχημένες προσπάθειες επίλυσης του κυπριακού προβλήματος.

2. Το νέο σκηνικό, που άρχισε να διαμορφώνεται από την 1η Μαΐου 2004, όταν η Κύπρος έγινε επισήμως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναπτρώνει τις ελπίδες ότι μέσα στα νέα αυτά πλαίσια είναι δυνατό να αναζητηθεί η λύση εκείνη που θα επανενώσει την Κύπρο και τους κατοίκους της. Ο γενικός στόχος της Κύπρου και της Ελλάδας επιτεύχθηκε. Η Κύπρος αποτελεί ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως Ενιαία Κυπριακή Δημοκρατία, με αναβολή εφαρμογής του κοινοτικού κεκτημένου στο

κατεχόμενο τμήμα της.

3. Στο μετενταξιακό αυτό σκηνικό, οφείλει η Κύπρος, ως Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά και ως Κυπριακός Ελληνισμός, **να παίξει το σωστό ρόλο στα πλαίσια τόσο της Ευρώπης και του ευρωπαϊκού κεκτημένου, όσο και των Ηνωμένων Εθνών.** Με τη συμπαράσταση της Ελλάδας και του απανταχού Ελληνισμού, καλείται η Κύπρος **να μη αποστεί από αρχές και αξίες, να μην υπερβεί, κάνοντας οδυνηρές παραχωρήσεις, τις επικίνδυνες γραμμές.** Βέβαια, παραχωρήσεις για συμβιβασμό είναι απαραίτητες, **όχι όμως τέτοιες και τόσες που θα θέτουν σε κίνδυνο το μέλλον του Ελληνισμού στην Κύπρο.** Η συνεχής επίκληση των καθιερωμένων αρχών και αξιών, των αξιών και των αρχών του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δε μπορεί παρά να έχει θετική συμβολή στις προσπάθειες για επίλυση του κυπριακού προβλήματος και την επανένωση της Κύπρου.



3. Άρθρο του καθηγητή Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών Παναγιώτη Ήφαιστου, "Καθημερινή", Αθήνα Σεπτέμβριος 2005

**ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ
ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ -
ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΚΑΙ ΟΙ
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΩΝ ΗΠΑ**

Από τον **Επισμηναγό Λαγουδάκη Γεώργιο**

1. Η Βαλκανική χερσόνησος, αποτελεί ζώνη εξαιρετικής γεωπολιτικής - γεωστρατηγικής σημασίας διότι: ελέγχει τις γραμμές επικοινωνίας της Ευρώπης με τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, δίνει διέξοδο από τη Μαύρη Θάλασσα προς τη Μεσόγειο, ενώνει την Ευρώπη με την Ασία, μέσω των στενών των Δαρδανελίων και του Βοσπόρου και τέλος ενώνει εμπορικά στο βόρειο άκρο της, μέσω του ποταμού Δούναβη, τις χώρες της κεντρικής Ευρώπης με τη Μαύρη Θάλασσα. Η πρόσφατη κρίση στο Κοσσυφοπέδιο, που κατέληξε στην επέμβαση του NATO και στην αποχώρηση των σερβικών δυνάμεων, έχει αλλάξει άρδην τα γεωπολιτικά δεδομένα στην περιοχή. Με σύνθημα την εξασφάλιση της σταθερότητας, τα Βαλκάνια μεταμορφώθηκαν σε ζωτικό χώρο ασφάλειας για το διευρυμένο NATO και τις ΗΠΑ. Αυτό δε σημαίνει απαραίτητα ότι τα Βαλκάνια αποτελούν την οικονομική προτεραιότητα των ΗΠΑ για τον έλεγχο της Ευρασίας ή την επιτήρηση των ενεργειακών αξόνων. Η κρίση του Κοσσυφοπεδίου όμως, πέρα από τη Νατοϊκή επέμβαση, δεν παύει να αποτελεί μια περιφερειακή επίδειξη ισχύος, που αναδεικνύει την παγκόσμια μονοκρατορία της Αμερικής.

2. Η γεωπολιτική θέση και η γεωστρατηγική αξία της Ανατολικής Μεσογείου είναι προφανής, αν λάβουμε υπόψη το γεγονός ότι βρίσκεται στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων (Ευρώπη, Αφρική, Ασία) και συνδέονται μεταξύ τους τρεις θάλασσες (Μεσόγειος, Εύξεινος Πόντος, Ερυθρά Θάλασσα). Οι ΗΠΑ

ξεκίνησαν αρχικά το ενδιαφέρον τους για τη Μεσόγειο με το δόγμα Truman¹, όπως αυτό εφαρμόστηκε σε Ελλάδα και Τουρκία, και την ολοκλήρωσή του, το δόγμα Eisenhower, που αφορούσε στον εύθραυστο χώρο της Μέσης Ανατολής το 1957 και σε αντικατάσταση της παρουσίας της Μεγάλης Βρετανίας. Μετά τη λήξη του "Ψυχρού Πολέμου" ο ουσιαστικός πρωταγωνιστής στην περιοχή είναι οι ΗΠΑ και το NATO, το οποίο θεωρεί ότι η ασφάλεια της Ευρώπης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ασφάλεια της ΝΑ Μεσογείου. Η επίλυση των διαφορών στα Βαλκάνια, την Κύπρο και τη Μέση Ανατολή αποτελούν στόχους πρώτης προτεραιότητας της Βορειο-ατλαντικής Συμμαχίας.

3. Στο Κεφάλαιο "Α", δίνονται οι ορισμοί της Εθνικής Στρατηγικής και των Εθνικών Συμφερόντων, αναλύεται η Εθνική Στρατηγική των ΗΠΑ, μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου και εξετάζονται οι επιπτώσεις των γεγονότων της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Στο Κεφάλαιο "Β", προσδιορίζονται τα αίτια της παρουσίας των ΗΠΑ στα Βαλκάνια και αποτιμώνται τα συμφέροντά και οι επιδιώξεις τους, μετά το τέλος του πολέμου στη Γιουγκοσλαβία. Στο Κεφάλαιο "Γ", καταγράφονται οι γεωστρατηγικές προκλήσεις που υπαγορεύουν την ύπαρξη των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο και εκτιμώνται τα συμφέροντα και οι επιδιώξεις τους στην περιοχή. Τέλος, στο Κεφάλαιο "Δ", εκθέτονται συμπεράσματα από την εξέταση του θέματος και διατυπώνονται προτάσεις σε πλαίσια εθνικού ενδιαφέροντος.

ΣΚΟΠΟΣ

Η ανάλυση της Εθνικής Στρατηγικής των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, σε σχέση με τα συμφέροντα και τις επιδιώξεις τους, στα Βαλκάνια και την Ανατολική

1. Στις 12 Μαρτίου 1947, ο Πρόεδρος Truman προέτρεπε τις ΗΠΑ "να υποστηρίξουν τους ελεύθερους λαούς που αντιστέκονται στις προσπάθειες υποδούλωσής τους από ένοπλες μειονότητες ή από εξωτερικές πιέσεις".

Μεσόγειο, ώστε να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα τα οποία θα βοηθήσουν, στο μέτρο του δυνατού, να γίνουν κατανοητές ή και ακόμα προβλέψιμες, οι πολιτικές, οικονομικές και στρατιωτικές εξελίξεις στις εν λόγω περιοχές.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

1. Η παραμονή των ΗΠΑ ως η μεγαλύτερη παγκόσμια υπερδύναμη σε πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο.
2. Το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο να συνεχίζουν να αποτελούν τα βασικά στοιχεία παραγωγής ενέργειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Α"

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ, ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

1. Ορισμοί
 - α. Εθνική Στρατηγική
Σύμφωνα με το αμερικανικό λεξικό στρατιωτικών όρων² ως Εθνική Στρατηγική ορίζεται η τέχνη και η επιστήμη της διαμόρφωσης, εφαρμογής και συντονισμού όλων των οργάνων (διπλωματικών, οικονομικών, στρατιωτικών και πληροφοριακών) της εθνικής ισχύος, ώστε να επιτευχθούν οι σκοποί που συνδράμουν στην πραγματοποίηση της Εθνικής Ασφαλείας.
 - β. Εθνικά Συμφέροντα
 - (1) Σύμφωνα με το ίδιο εγχειρίδιο, ως Εθνικά Συμφέροντα ορίζονται οι βάσεις για τη διαμόρφωση έγκυρων Εθνικών Αντικειμενικών Σκοπών, που καθορίζουν τους Εθνικούς Στόχους και Επιδιώξεις.
 - (2) Τα Εθνικά Συμφέροντα αποτελούν τις πιο σημαντικές επιθυμίες, προσδοκίες και ανάγκες ενός έθνους και διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: Επιβιώσεις, Ζωτικά, Μείζονα και Περιφερειακά.
 - (3) Τα συμφέροντα

2. DOD Dictionary of Military and Associated Terms JP 1-02, 12 April 2001.

αποτελούν κάτι πολύ γενικότερο σε σχέση με τις επιδιώξεις και αν θέλαμε να τα ομαδοποιήσουμε σε έννοιες πιο εύκολα κατανοητές, θα μπορούσαμε να πούμε ότι κατατάσσονται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες: στα οικονομικά, τα πολιτικά και σε εκείνα που σχετίζονται με την εθνική ασφάλεια. Μέσα από τη διαδικασία προσδιορισμού των επιδιώξεων, όπως καταγράφονται στα επιμέρους εδάφια του κειμένου, γίνεται πολύ εύκολα κατανοητό σε ποια από τις παραπάνω κατηγορίες εντάσσεται κάθε μία από αυτές και ως εκ τούτου δεν κρίνεται σκόπιμη η περαιτέρω ανάλυση ή ο συσχετισμός επιδιώξεων - συμφερόντων αφού είναι αυτονόητος.

2. Γεωπολιτικοί στόχοι

Σύμφωνα με τον Ζμπίνιου Μπρεζίνσκι, πρώην σύμβουλο Εθνικής Ασφάλειας του προέδρου των ΗΠΑ Τζίμι Κάρτερ και συγγραφέα του βιβλίου "Η Μεγάλη Σκακιέρα", η Ευρασία αποτελεί το επίκεντρο της παγκόσμιας ισχύος. Ο συγγραφέας είναι σαφής και περιεκτικός: Η σωστή διαχείριση των γεωπολιτικών συμφερόντων της Αμερικής στην περιοχή, μέσω μιας "ρεαλιστικής πολιτικής", αλλά και της απαραίτητης ή ίσως και αναγκαίας μερικές φορές επίδειξης ισχύος, θα εξασφαλίσει επί μακρόν τη διεθνή πρωτοκαθεδρία της. Η Αμερική, καταφέρνει να "κυριαρχήσει" στην Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, εκμεταλλευόμενη την απουσία στρατηγικής εκ μέρους των αντιπάλων της και κυρίως της ΕΕ, με τη χρησιμοποίηση των θρησκευτικών και φυλετικών εθνικισμών, για να "επιλύσει" τοπικά προβλήματα και με την επίδειξη της στρατιωτικής της ισχύος, μέσω του NATO, για να επιβάλει τη δική της "τάξη πραγμάτων". Το νέο "ρεαλιστικό" παιχνίδι, που εξελίσσεται από το 1990, έχει να κάνει με το νέο τύπο οικονομικού και πολιτικού ανταγωνισμού σχετικά με ζητήματα ασφάλειας και ενέργειας, που έχουν προκύψει από παραδοσιακά συγκρουόμενα γεωπολιτικά συμφέροντα και στρατηγικές αντιπαλότητες.

3. Η διεύρυνση του NATO

Ένδειξη των προθέσεων της Αμερικής για τον περιορισμό της αυτονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί η συντήρηση της αμυντικής εξάρτησης της Ευρώπης από την ατλαντική συμμαχία. Η γιουγκοσλαβική κρίση και η αδυναμία των Ευρωπαίων να επέμβουν αποτελεσματικά, προσέφερε το ανέλπιστο πρόσχημα στους Αμερικανούς να δικαιολογήσουν την ανανέωση της παρουσίας τους στην Ευρώπη και να διευρύνουν, αντί να διαλύσουν το NATO, το οποίο μετά το τέλος του ψυχρού πόλεμου είχε στην ουσία εκπληρώσει τους σκοπούς για τους οποίους ιδρύθηκε. Με τη διεύρυνση του NATO, επιτυγχάνεται η περαιτέρω συρρίκνωση Ρωσικής επιρροής στην Ανατολική Ευρώπη, αλλά και η ομηρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς η εκχώρηση της ασφάλειάς της εκ νέου στο Ατλαντικό Πλαίσιο, θα αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα στην πορεία προς την πολιτική της ολοκλήρωσης.

4. Οι επιπτώσεις των γεγονότων της 11ης Σεπτεμβρίου 2001

Τα αποτρόπαια αποτελέσματα των τρομοκρατικών επιθέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, κλόνισαν το αίσθημα ασφάλειας των Αμερικανών και οδήγησαν στη διατύπωση του διαβόητου πλέον δόγματος του "άξονα του κακού", με μέλη το Ιράκ, το Ιράν και τη Β. Κορέα. Η λογική, σύμφωνα με την οποία "όποιος δεν είναι μαζί μας είναι εναντίον μας", σε συνδυασμό με την προσπάθεια μονομερούς αλλαγής των κανόνων του παιγνιδιού, χωρίς διαβουλεύσεις ή πολυμερή διαβούλευση, συνέβαλε στην επιδείνωση των σχέσεων των ΗΠΑ με τη Γερμανία και, κυρίως, τη Γαλλία, ενώ, είναι σαφές ότι, έχει "ενοχλήσει" το μεγαλύτερο μέρος της διεθνούς κοινότητας.

5. Η Εθνική Στρατηγική Ασφάλειας των ΗΠΑ

Σύμφωνα με τη νέα Εθνική Στρατηγική Ασφάλειας που εκδόθηκε από το Λευκό Οίκο το Σεπτέμβριο του 2002, αναμένεται ότι οι ΗΠΑ θα συγκεντρώσουν

την προσοχή τους στον πόλεμο κατά της διεθνούς τρομοκρατίας. Στο πλαίσιο αυτό αύξησαν σημαντικά τις αμυντικές δαπάνες τους, αλλά και τη στρατιωτική παρουσία και την πολιτική επιρροή στην Κεντρική Ασία, τη Μαύρη Θάλασσα και άλλες περιοχές, ενώ εφαρμόζουν μια πολιτική μονομερών ενεργειών, θέτοντας σε δεύτερη μοίρα τις προσπάθειες πολυμερούς συνεργασίας. Οι μέχρι τώρα πάντως διεθνείς αναλύσεις δείχνουν ότι, ούτε η εξολόθρευση της Αλ Κάιντα, η οποία θα μπορούσε να γίνει μέσω άλλων τρόπων παρακολούθησης, ούτε η εκδίωξη του Σαντάμ Χουσεΐν από την εξουσία, επειδή μπορεί να χρησιμοποιούσε Όπλα Μαζικής Καταστροφής (ΟΜΚ) εναντίον του Ισραήλ ή άλλων στόχων αμερικανικών συμφερόντων, είναι οι προτεραιότητες, οι οποίες καθοδηγούν την αμερικανική πολιτική μετά την 11η Σεπτεμβρίου. Αντίθετα, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν γίνει μέχρι τώρα, μετά την 11η Σεπτεμβρίου βασίζονται σε προϋπάρχοντα σχέδια, τα οποία αφορούν:

α. Στον έλεγχο των προγραμμάτων κατασκευής αγωγών και μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου.

β. Στο άνοιγμα της μεσανατολικής αγοράς στο δυτικό ανταγωνισμό.

γ. Στη σταδιακή περικύκλωση της Ρωσίας και της Κίνας.

δ. Στη στρατηγική επιτήρηση της Ινδίας και του Πακιστάν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Β"

ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ - ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

1. Αίτια της παρουσίας των ΗΠΑ στην περιοχή

Μετά την "παραίτηση" της διασπασμένης πλέον Σοβιετικής Ένωσης από τις διεκδικήσεις της, η αμερικανική στρατηγική κλήθηκε να πληρώσει το γεωπολιτικό κενό που δημιουργήθηκε, σε τρία περιφερειακά συστήματα της Ευρασίας: την Κεντρική Ασία, την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια.

α. Στην Κεντρική Ασία, μια

στρατηγική πρόκληση που ανέδειξε η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης ήταν η αποδέσμευση των παραγωγικών χωρών ενέργειας από τη σφαίρα επιρροής της Μόσχας. Η πρόκληση αυτή, οδήγησε την Αμερική στη δημιουργία σχέσεων συνεργασίας με τις χώρες αυτές, ώστε να μπορεί να ελέγχει τις πλουτοπαραγωγικές πηγές ενεργείας τους, καθώς και τις οδούς που θα μεταφέρουν τους ενεργειακούς τους πόρους (πετρέλαιο και φυσικό αέριο) στη Δύση.

β. Στα Βαλκάνια, όσο κι αν προσπαθήσει κανείς, δυσκολεύεται να εντοπίσει κάποιο θέμα ζωτικού ενδιαφέροντος για τα αμερικανικά συμφέροντα. Η παρουσία ωστόσο των ΗΠΑ επεβλήθη εδώ με μια χωρίς ιστορικό προηγούμενο επέμβαση, η οποία σηματοδοτεί και μια ουσιαστική αλλαγή στην άσκηση της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής. Η παρελθούσα ρεαλιστική αρχή της μη επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις κυρίαρχων κρατών αντικαταστάθηκε από την αρχή της προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σύμφωνα με την οποία οι ΗΠΑ έχουν το "δικαίωμα" να επεμβαίνουν στα εσωτερικά των κρατών, με σκοπό την υποστήριξη εθνοτικών ομάδων. Σήμερα, παρά τη λήξη των ενόπλων συγκρούσεων στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων, δεν έχει εκλείψει ο κίνδυνος αναζωπύρωσης, γιατί οι εστίες έντασης εξακολουθούν να υπάρχουν και κανένα σοβαρό πρόβλημα δεν έχει, ουσιαστικά, επιλυθεί. Οι πολυ-πολιτισμικές κοινωνίες είναι δυνατόν να λειτουργούν αποτελεσματικά, εφόσον δε θίγουν κυρίαρχα δικαιώματα όμορων κρατών, άλλως γίνονται εστίες μελλοντικών αναταραχών. Το γεγονός ότι όλες αυτές οι χώρες υποστηρίζουν τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό τους και επιδιώκουν την ενσωμάτωσή τους σε NATO και ΕΕ, δε βελτιώνει την κατάσταση, γιατί η πορεία προς αυτή την κατεύθυνση είναι μακρά και αβέβαιη.

2. Επιτεύγματα της εθνικής στρατηγικής των ΗΠΑ στα Βαλκάνια

Μπορούμε να πούμε ότι τα

επιτεύγματα της εθνικής στρατηγικής των ΗΠΑ στα Βαλκάνια, μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, συνοψίζονται στα εξής:

α. Ελέγχονται πλήρως οι θαλάσσιες μεταφορές και συγκοινωνίες.

β. Τα Βαλκάνια καθίστανται η εναλλακτική ενεργειακή πύλη της Δύσης. Μετά από την εκστρατεία και την εγκατάσταση πλέον του NATO στο Κοσσυφοπέδιο, με τη δημιουργία της μεγαλύτερης αμερικανικής βάσης στο εξωτερικό, ελέγχεται πλήρως ο διαβαλκανικός αγωγός, στο πρόγραμμα του οποίου συμμετέχουν κορυφαίοι Αμερικανοί και Ευρωπαίοι επενδυτές.

γ. Υπάρχει μόνιμη στρατιωτική δύναμη στην περιοχή, με δυνατότητα άμεσης παρέμβασης και υψηλό επιδιαιτητικό ρόλο στα διάφορα τοπικά προβλήματα και τις διαμάχες.

δ. Αναχαιτίστηκε η γερμανική κάθοδος στα Βαλκάνια, η οποία είχε διαφανεί ως γεωπολιτικός στόχος της Γερμανίας με το ρόλο της στην απόσχιση της Κροατίας και της Σλοβενίας από τη Γιουγκοσλαβία και την περαιτέρω επιρροή της στις χώρες αυτές.

ε. Περιορίστηκε η πολιτική επιρροή της Ρωσίας στις χώρες της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μειώθηκε και η επιχειρησιακή της υπεροχή, από τη στιγμή που οι πιθανές διέξοδοί της προς τη θάλασσα (Αδριατική και Αιγαίο) ελέγχονται από τη Δύση (το NATO).

στ. Επιτεύχθηκε η στρατηγική ομηρία της ΕΕ σε θέματα άμυνας και διπλωματίας.

ζ. Δημιουργήθηκαν κράτη αμφίβολης σταθερότητας, όπως η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Σερβία-Μαυροβούνιο, η ΠΓΔΜ και το μόρφωμα του Κοσόβου, γεγονός που συντηρεί τα ερείσματα στην περιοχή και αποτελεί επένδυση για μελλοντικές παρεμβάσεις.

η. Προσαρτήθηκαν στο άρμα της Ουάσιγκτον τρία κράτη της περιοχής, η Αλβανία, η Βουλγαρία και η Ρουμανία με την υπόσχεση να γίνουν τμήμα της ΕΕ.

3. Επιδιώξεις της εθνικής στρατηγικής των ΗΠΑ στα Βαλκάνια

Ακολουθώντας, οι επιδιώξεις της εθνικής στρατηγικής των ΗΠΑ στα Βαλκάνια είναι:

α. Η προληπτική ανάλυση της Ρωσίας (σε συνδυασμό με τον έλεγχο της Κεντρικής Ασίας), ενώ προωθείται ανάλογα και η περίσχεση της Κίνας.

β. Η συντήρηση της αμερικανικής παρουσίας, μέσω των στρατιωτικών βάσεων.

γ. Η προώθηση ένταξης της Αλβανίας, της Κροατίας και της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ.

δ. Ο πλήρης έλεγχος της περιοχής στα πλαίσια των μέτρων που επιβάλλει ο πόλεμος κατά της διεθνούς τρομοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Γ"

ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ - ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

1. Οι γεωστρατηγικές προκλήσεις

α. Ο κυριότερος γεωστρατηγικός αντικειμενικός σκοπός των ΗΠΑ έπειτα από το τέλος του Ψυχρού Πολέμου είναι ο έλεγχος και η επιρροή πάνω στην ευρασιατική χερσαία μάζα, η οποία εκτείνεται από τα κράτη της ΕΕ μέχρι τη Ρωσία, την Κεντρική Ασία, την Κίνα και την Ιαπωνία. Η πολλαπλής φύσεως σημασία της ευρασιατικής πλουτοπαραγωγικής ζώνης είναι προφανής, εάν σκεφτούμε ότι περιλαμβάνονται σε αυτή το 75% των ενεργειακών πόρων της γης, με το 64% των αποδεδειγμένων κοιτασμάτων πετρελαίου να βρίσκονται στη Μέση Ανατολή.

β. Από την οπτική της αμερικανικής στρατηγικής, ειδικότερα η Μέση Ανατολή αποτελεί την ζωτικότερη πηγή ενέργειας για τις βιομηχανικά αναπτυγμένες οικονομίες της δημοκρατικής Δύσης, αφού μέχρι το 2020, η παγκόσμια ζήτηση ενέργειας θα είναι τρεις φορές εκείνη του 1970.

γ. Η πολιτική που έχουν εφαρμόσει μέχρι τώρα για την επίτευξη του μείζονος αυτού γεωστρατηγικού σκοπού έχει πολλές πτυχές, αλλά είναι περιεκτική:

(1) Περιλαμβάνει τη

σώφρονα ηγεσία, η οποία εγκαθιδρύθηκε κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, πάνω στις ευρωπαϊκές πολιτικές και στρατιωτικές υποθέσεις.

(2) Στηρίζει τη νεοφιλελεύθερη προβολή οικονομικής ισχύος από το ΔΝΤ (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) και την Παγκόσμια Τράπεζα.

(3) Προωθεί την παγκοσμιοποίηση και το ελεύθερο εμπόριο, μέσω του ΠΟΕ (Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου).

(4) Μεριμνά για την προστασία της αμερικανικής αγοράς από τον ξένο ανταγωνισμό.

(5) Χρησιμοποιεί το ΝΑΤΟ για την προβολή στρατιωτικής ισχύος σε περιοχές όπου παράγεται πετρέλαιο και φυσικό αέριο, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τον έλεγχο της μεταφοράς τους στις δυτικοευρωπαϊκές αγορές.

2. Επιτυχίες της αμερικανικής στρατηγικής στην Ανατολική Μεσόγειο

Μέχρι στιγμής, η "επιτυχής" εκστρατεία κατά του Ιράκ είχε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

α. Αναβαθμίστηκε η Κουρδική μειονότητα του Βορείου Ιράκ πολιτικά και οικονομικά, με ανάλογο επηρεασμό των Κουρδικών μειονοτήτων των ομόρων χωρών.

β. Ισχυροποιήθηκε η θέση του Ισραήλ, και βελτιώθηκε η ασφάλειά του, παράλληλα όμως θα αυξηθούν και οι προς αυτό πιέσεις για υποχωρήσεις στο Μεσανατολικό.

γ. Επιτεύχθηκε η απομόνωση και ο διαχωρισμός του Ιράν προς Ανατολάς, της Συρίας προς Δυσμάς και της Σαουδικής Αραβίας προς Νότο.

δ. Δημιουργήθηκε μία νέα πραγματικότητα στην περιοχή, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι η ύπαρξη ισχυρών στρατιωτικών δυνάμεων.

ε. Ενισχύθηκε η αντίληψη ότι οι ΗΠΑ είναι αποφασισμένες να χρησιμοποιήσουν την ισχύ τους με όποια μορφή απαιτηθεί (στρατιωτική, οικονομική, πολιτική κλπ), για να επιβάλλουν τη στρατηγική τους.

στ. Σε όλες τις χώρες του ευρύτερου περιβάλλοντος, έχει αποσταλεί ένα σαφές μήνυμα, σύμφωνα με το οποίο πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη τους τη "νέα τάξη πραγμάτων", που θα ισχύει στο εξής στην περιοχή τους.

3. Επιδιώξεις της αμερικανικής στρατηγικής στην Ανατολική Μεσόγειο

Τα επόμενα σκέλη της αμερικανικής στρατηγικής περιλαμβάνουν τις εξής επιδιώξεις:

α. Ο κυριαρχικός έλεγχος της Μέσης Ανατολής, σε συνδυασμό με την κατάληψη του Αφγανιστάν και του Ιράκ, θα προωθήσει τα σχέδια των ΗΠΑ για επικυριαρχία επί της "Γεωπολιτικής καρδιάς της Υδρογείου" (Heart Land), που κατά τον διάσημο γεωγραφικό αναλυτή Χάρολντ Μακίντερ, μπορεί να οδηγήσει στην επίτευξη της σημαντικότερης ίσως γεωπολιτικής επιδίωξής τους: στη δημιουργία της Παγκόσμιας Αυτοκρατορίας.

β. Η ασφάλεια της μείζονος Μέσης Ανατολής αποτελεί ζωτικό σημείο ενδιαφέροντος για τα συμφέροντα της δύσης στο νέο αιώνα. Κάθε μακροχρόνια διατάραξη της ροής του μαύρου χρυσού από την περιοχή αυτή θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στη διεθνή οικονομία και θα μπορούσε να προκαλέσει μείζονα παρέμβαση από τις ΗΠΑ ή/και άλλες εξωγενείς δυνάμεις. Για να εξασφαλιστεί αυτό όμως, πρέπει να σταθεροποιηθούν οι "ασταθείς" δρώντες του συστήματος, δηλαδή τα κράτη που αντιμετωπίζουν ακόμη εσωτερικά προβλήματα ή προβλήματα σε σχέση με τη συμπεριφορά τους απέναντι στους άλλους δρώντες.

γ. Στα παραπάνω θα συμβάλει επίσης η προωθούμενη αναδιάταξη των στρατιωτικών βάσεων των ΗΠΑ στην περιοχή και η δημιουργία νέων.

δ. Σύμφωνα με τη νέα εθνική στρατηγική των ΗΠΑ, η Μέση Ανατολή είναι ένας από τους χώρους όπου κατ' εξοχήν συντελείται ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας και έχει ως στόχο την ανακάλυψη και εξουδετέρωση κάθε είδους τρομοκρατικής οργάνωσης, παραφυάδων

της, ηγετικών στοιχείων και μελών της, μέσω της εξάρθρωσης του συστήματος διοίκησης, ελέγχου και επικοινωνιών, των χρηματοδοτικών πόρων και των πάσης φύσεως υλικών υποστήριξης.

ε. Η "αντιτρομοκρατική εκστρατεία", που ευρίσκεται ήδη σε εξέλιξη στο Ιράκ και το Αφγανιστάν, έχει ως στόχο, συν τοις άλλοις, να οδηγήσει τις άλλες Αραβικές και Ισλαμικές χώρες στην πλήρη προσαρμογή τους προς το προβαλλόμενο πρότυπο εκδημοκρατισμού, έτσι ώστε να αμβλυνθεί η οξύτητα στις σχέσεις ανάμεσα σ' αυτές και τη Δύση και να επιτευχθεί μια στενή πολιτικο-οικονομική συνεργασία με αμφίπλευρα οφέλη.

στ. Η ακολουθούμενη πολιτική πρέπει να κινείται στα όρια μιας λεπτής ισορροπίας, η οποία δεν θα επιτρέπει την παρερμηνεία της "αντιτρομοκρατικής εκστρατείας", ως μια "αντι-ισλαμική εκστρατεία" και θα προσανατολίζεται στη διατήρηση των ομαλών σχέσεων με τα φιλο-αμερικανικά, πλην όμως μουσουλμανικά κράτη της περιοχής, όπως η Τουρκία, η Σαουδική Αραβία, η Ιορδανία και η Αίγυπτος.

ζ. Η επίλυση του Παλαιστινιακού παραμένει στα θέματα πρώτης προτεραιότητας. Μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης που αποτελούσε την παραδοσιακή προστάτιδα δύναμη του Αραβικού κόσμου, την εξασθένηση της ενότητας των Αραβικών χωρών, λόγω των "συνθηκών ειρήνης" που υπέγραψε το Ισραήλ με την Αίγυπτο και την Ιορδανία, αλλά και την πτώση του Ιρακινού καθεστώτος, είναι δυνατή η δημιουργία νέου "Status Quo" στο χώρο της Μέσης Ανατολής.

η. Η εξάλειψη, επίσης, των υφισταμένων τριβών σχετικά με την εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων της περιοχής, θεωρείται σημαντικό θέμα, διότι αποτελεί δυνητικό παράγοντα διενέξεων. Τα δυάδικα κράτη, κυρίως η Τουρκία, η οποία κυριαρχεί επί του υδρογεωπολιτικού άξονα, θα πιεσθούν να συμμορφωθούν στα καθοριζόμενα των κανόνων του Ελσίνκι και του ΟΗΕ. Τυχόν ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ, θα οδηγήσει ευχερέστερα στην συμμόρφωσή της με τους υπόψη κανόνες.

θ. Το Ιράκ είναι ο έβδομος κατά σειρά παραγωγός πετρελαίου στον κόσμο, αλλά οι πετρελαιοπηγές του, αν και υπολείπονται σε κοιτάσματα μόνο αυτών της Σαουδικής Αραβίας³, αξιοποιούνται σε πολύ μικρότερο βαθμό από ότι πραγματικά μπορούν να αποδώσουν, λόγω του ξεπερασμένου τεχνολογικά εξοπλισμού. Μετά την επιδιωκόμενη ομοσπονδιακή συγκρότησή του, μπορεί να επιτευχθεί ένα άνοιγμα της πετρελαϊκής του αγοράς, θέτοντας έτσι υπό αμφισβήτηση την πρωτοκαθεδρία της Σαουδικής Αραβίας στον ΟΠΕΚ. Με τον τρόπο αυτό:

(1) Οι ΗΠΑ είναι σε θέση να μεταβάλλουν τις ποσοστώσεις των εισαγωγών τους από τη Μέση Ανατολή.

(2) Επιτυγχάνεται η απόλυτη σχεδόν κυριαρχία των Αμερικανικών και Βρετανικών εταιρειών στα πετρέλαια του Ιράκ.

(3) Υποβαθμίζεται ο πετρελαϊκός ρόλος της Σαουδικής Αραβίας και των χωρών της Αραβικής χερσονήσου γενικότερα.

ι. Οι γεωπολιτικές ανακατατάξεις όμως, δε σχετίζονται μόνο με τον έλεγχο-παραγωγή των ενεργειακών κοιτασμάτων, αλλά και με τον έλεγχο-ασφάλεια των δρόμων μεταφοράς. Οι ΗΠΑ δεν ενδιαφέρονται μόνο να προμηθευτούν φτηνό πετρέλαιο. Θέλουν, επίσης, να ελέγχουν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, την παραγωγή και την ασφαλή μεταφορά του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στις δυτικές αγορές, εξουδετερώνοντας πιθανούς ανταγωνιστές, όπως η Ευρώπη, η Ρωσία και η Κίνα.

ια. Οι ΗΠΑ σχεδιάζουν έναν τριπλό έλεγχο στους δρόμους του πετρελαίου, σε συνεργασία με τη Ρωσία. Ο ένας δρόμος είναι ο ρωσικός, μέσω του τεράστιου αγωγού που θα καταλήγει στο Μουρμάνσκ, ο άλλος είναι ο κασπιακός και ο τρίτος ο αραβικός για τη μεταφορά των πετρελαϊκών αποθεμάτων και αυτών του

φυσικού αερίου προς την ευρωπαϊκή και αμερικανική αγορά. Έτσι, θα μειώσουν την επιρροή των Αράβων στην παγκόσμια αγορά, θα αναβαθμίσουν το ρόλο της Τουρκίας, της Ρωσίας (αλλά χωρίς να την αναγορεύσουν σε ρυθμιστικό παράγοντα) και των λοιπών χωρών από όπου θα διέλθουν οι υπό σχεδίαση αγωγοί, συμπεριλαμβανομένης και της χώρας μας, με την κατασκευή του αγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης. Με τον τρόπο αυτό, θα δημιουργηθεί ένας μεγάλος ενεργειακός δρόμος από την Κασπία προς την Ευρώπη, ενώ η έξοδος του πετρελαίου και του φυσικού αερίου της Κεντρικής Ασίας προς το Αφγανιστάν και το Πακιστάν και από εκεί στους θαλάσσιους δρόμους του Περσικού Κόλπου, είναι, επίσης, μέσα στα στρατηγικά ενεργειακά σχέδια των Αμερικανών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Δ"

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Συμπεράσματα

α. Η λήξη του Ψυχρού πολέμου σηματοδότησε παράλληλα και την ανάδειξη των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής ως τη μοναδική παγκόσμια υπερδύναμη από άποψη πολιτικο-στρατιωτικής ισχύος.

β. Η ηγεμονική παρουσία της Αμερικής γίνεται πλέον φανερή σε όλα σχεδόν τα θέατρα διεθνών εξελίξεων, ενώ οι περισσότεροι διεθνείς οργανισμοί (όπως το ΝΑΤΟ, ο ΟΗΕ ακόμα και η ΕΕ) λειτουργούν σε μεγάλο βαθμό κάτω από την αποφασιστική επιρροή της.

γ. Επιπροσθέτως, ο στρατός και η πολεμική τεχνογνωσία που οι Αμερικανοί συγκέντρωσαν στα Βαλκάνια, στην Ανατολική-Κεντρική Ευρώπη και στη Μέση Ανατολή δεν έχουν μόνο το ρόλο της βίαιης ανατροπής αυταρχικών καθεστώτων, αλλά και της συγκράτησης των "Μεγάλων Δυνάμεων", οι οποίες μπορούν ανά πάσα στιγμή να προβάλουν αξιώσεις ηγεμονίας στην Ευρασία.

δ. Στη μεταψυχροπολεμική εποχή η κατάσταση έχει αλλάξει επίσης, τόσο όσον αφορά στο ρόλο του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και στις

3. Σύμφωνα με εκτιμήσεις κατά τα τέλη του 2001, τα αποθέματα σε δις. βαρέλια στη Σαουδική Αραβία φτάνουν τα 261,8 ενώ στο Ιράκ, δεύτερο κατά σειρά σε ποσότητες, τα 112,5.

διατλαντικές σχέσεις μεταξύ μιας ΕΕ που διευρύνεται και αναζητά διεθνή ρόλο και των ΗΠΑ, που δείχνουν απόλυτα ικανοποιημένες με το καθεστώς της μοναδικής υπερδύναμης και προχωρούν στην υλοποίηση μιας πολιτικής μονομέρειας και ενίοτε αδιαφορίας για τους διεθνείς θεσμούς και κανόνες.

ε. Η ΕΕ δείχνει αιφνιδιασμένη και ανέτοιμη να αντιμετωπίσει την απροκάλυπτη προσπάθεια των ΗΠΑ να αλλάξουν μονομερώς τους "όρους του παιχνιδιού" στη διεθνή πολιτική σκακιέρα. Το ερώτημα όμως πού γεννάται είναι κατά πόσο οι ΗΠΑ θα μπορέσουν να διατηρήσουν αυτήν την πρωτοκαθεδρία και κατά πόσο η ΕΕ δε θα απαιτήσει να αναλάβει τον ρόλο που, λόγω του μεγέθους, της παραδόσεως, αλλά κυρίως λόγω της οικονομικής της ισχύος, δικαιούται.

στ. Στην περίπτωση της Κύπρου, η απόρριψη των σχεδίων του ΓΓ του ΟΗΕ Κόφι Ανάν μπορεί σύμφωνα με δηλώσεις να μην ικανοποίησε την Αμερική, στην πραγματικότητα όμως η εξεύρεση λύσεως στην παρούσα φάση, της ήταν μάλλον αδιάφορη: Με ανοικτό το μέτωπο στο Ιράκ, δεν ήθελε να πιέσει την Τουρκία να αποδεχτεί όρους που δεν ήταν για κείνη ευνοϊκοί, ενώ παράλληλα, μια παραμονή του προβλήματος "ως έχει" μπορεί να δώσει στην ίδια μελλοντικά τη δυνατότητα να "χρησιμοποιήσει" την κατάσταση προς όφελός της, ζητώντας ανταλλάγματα, είτε από την Ελλάδα, είτε από την Τουρκία, προκειμένου να ικανοποιήσει δικά της συμφέροντα στην περιοχή των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής.

ζ. Στο Ιράκ, αν και επισήμως οι πολεμικές επιχειρήσεις έχουν τερματιστεί και παρά το γεγονός ότι συνεχίζεται ένας πόλεμος φθοράς άγνωστης διάρκειας και τελικής εξέλιξης, τίθεται το ερώτημα αν κάποια στιγμή την τύχη του Ιράκ θα έχουν και τα υπόλοιπα μέλη του "άξονα του κακού", δηλαδή το Ιράν και η Βόρεια Κορέα ή ενδεχομένως και άλλα κράτη ταραξίες ή παρίες, σύμφωνα πάντοτε με την αμερικανική αντίληψη, όπως η Συρία, η Λιβύη ή ακόμα και το Πακιστάν.

η. Όσον αφορά δε στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας με τη σημερινή του μορφή είναι ουσιαστικά χωρίς όρια και χωρίς ορατό τέλος και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξυπηρέτηση πολλών στόχων, ενώ εκφράζονται ανησυχίες ότι ίσως διαβρώσει την αμερικανική κοινωνία και δημιουργήσει πρόβλημα σεβασμού των πολιτικών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Προβληματισμό προκαλεί, επίσης, η επισήμανση ότι οι ΗΠΑ, παρά τις αρχικές διακηρύξεις μετά την 11η Σεπτεμβρίου, δεν ασχολούνται με την καταπολέμηση των γενεσιουργών αιτιών της τρομοκρατίας αλλά με τη βίαιη αντιμετώπιση ορισμένων συμπτωμάτων του φαινομένου.

θ. Οι ΗΠΑ, φαίνεται να χαράσσουν μια στρατηγική η οποία συνδυάζει την προώθηση του αμερικανικού εθνικού συμφέροντος με την αναμενόμενη από την κοινή γνώμη αντίληψη περί ηθικής, δημοκρατίας και ελευθερίας. Παρόλα αυτά, δε φαίνονται ικανές να συνεισφέρουν στην εγκαθίδρυση μιας σταθερής νέας διεθνούς τάξης με βάση τις αρχές που οι ίδιες προβάλλουν με κάθε ευκαιρία: σεβασμό του διεθνούς δικαίου, ενίσχυση των διεθνών θεσμών, μείωση των εξοπλισμών. Η αρχή της προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία δίνει το δικαίωμα στις ΗΠΑ να επεμβαίνουν στα εσωτερικά των κρατών, με σκοπό την υποστήριξη εθνοτικών ομάδων είναι άκρως αποσταθεροποιητική καθώς, όπως είναι κατανοητό, δίνει κίνητρο σε πάσης φύσεως μειονότητες να ακολουθούν αδιάλλακτη και μαξιμαλιστική πολιτική, προκειμένου να προκαλέσουν την επέμβαση της δύσης για να επιτύχουν τους αποσχιστικούς τους στόχους.

ι. Μέχρι στιγμής, φαίνεται να δικαιώνεται η άποψη ότι η μεταψυχροπολεμική περίοδος δε δημιούργησε ούτε τη νέα παγκόσμια τάξη, ούτε τη νέα παγκόσμια αταξία, αλλά ένα υβριδικό σύστημα σταθερότητας στον άξονα Βορείου Αμερικής, ΕΕ και Ιαπωνίας και αστάθειας στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Στο πλαίσιο αυτό, δε μπορεί να αποκλειστεί η ανάπτυξη διαφορετικών συστημάτων ασφάλειας για διαφορετικές

περιοχές του κόσμου πχ Ευρώπη - Δύση, Ασία - Ανατολή, Αναπτυσσόμενος Κόσμος.

ια. Ο "εύθραυστος" χώρος της Βαλκανικής και της Ανατολικής Μεσογείου έχει ανάγκη από τέτοιου είδους μηχανισμούς ασφάλειας, ώστε να αμβλύνονται οι όποιες διαφορές, υπό την προϋπόθεση όμως, ότι είναι αποδεκτές οι αρχές του σεβασμού των διεθνών κανόνων και συμβάσεων, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ανεξιθρησκίας, της ισοπολιτείας και της εθνικής κυριαρχίας. Η επίλυση των διαφορών και η προοπτική της συνεργασίας μεταξύ των κρατών, προάγει τη δυνατότητα ευημερίας των λαών και αυξάνει τη γεωπολιτική, γεωοικονομική και γεωστρατηγική σημασία των υπόψη περιοχών.

2. Προτάσεις

α. Σε ότι αφορά το ρόλο της Ελλάδος σε θέματα συνεργασίας στην περιοχή είναι εύκολα νοητή η κεντρική και δεσπόζουσα θέση της, σε συνδυασμό και με τη μετατόπιση του βασικού προσανατολισμού της διεθνούς ασφάλειας από τις σχέσεις Ανατολής-Δύσης που ίσχυαν τις προηγούμενες δεκαετίες στις σχέσεις Βορρά-Νότου ή Δύσης-Ισλαμικών χωρών. Η Ελλάδα, ως μέλος του ΟΗΕ, και του Συμβουλίου Ασφαλείας για το 2005-6, καθώς και του ΟΑΣΕ, εταίρος της ΕΕ, και πλήρες μέλος του ΝΑΤΟ, με ρόλο και ψήφο σε όλους αυτούς τους οργανισμούς και επομένως, μπορεί να έχει λόγο και απαιτήσεις. Μπορεί να υπερασπιστεί τα κοινά συμφέροντα και να προωθήσει παράλληλα τους εθνικούς της στόχους, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου και τις ισχύουσες συνθήκες και συμφωνίες.

β. Η Εθνική Στρατηγική της Ελλάδος για τα επόμενα χρόνια, είναι αναγκασμένη να καθορίσει τους δικούς της γεωπολιτικούς στόχους, οι οποίοι επιβάλλεται να υπηρετούν τα σταθερά και αμετακίνητα εθνικά θέματα της Βορείου Ηπείρου, της Κύπρου και του Αιγαίου και να στηρίζονται στην εσωτερική σταθερότητα της χώρας, την εύρωστη οικονομία της και την αμυντική και εξωτερική της πολιτική.

γ. Η Ελλάδα, παράλληλα με την ήδη υπάρχουσα ιδιωτική επιχειρηματική πρωτοβουλία, πρέπει να εκμεταλλευτεί όλα των στρατηγικά της πλεονεκτήματα και να προβεί στο σχεδιασμό και στην ανάληψη ενεργειών που θα στοχεύουν στην περαιτέρω σύσφιγξη των σχέσεων της με τις υπόλοιπες χώρες της Βαλκανικής, έτσι ώστε να συνεχίσει να αποτελεί ένα ισχυρό γεωστρατηγικό δρώντα της περιοχής. Υπό αυτή την οπτική γωνία, η Ελλάδα, πρέπει:

(1) Να εργαστεί για τη διατήρηση και την ενότητα του κράτους των Σκοπίων, συνεχίζοντας να καλλιεργεί τις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών και φροντίζοντας για την επίλυση του θέματος της ονομασίας, είτε μέσα από διαπραγματεύσεις που θα λάβουν χώρα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε, ακόμα καλύτερα, μέσα από απευθείας διαπραγματεύσεις.

(2) Στην περίπτωση της καντονοποίησης του Κοσσυφοπεδίου, να προσπαθήσει να αποφύγει, είτε τη δημιουργία ανεξάρτητου αλβανικού κρατιδίου στην περιοχή, είτε την ένωσή του με την Αλβανία. Σ' αυτή την περίπτωση, η Ελλάδα, πρέπει να εργαστεί, ώστε να αποσοβήσει τον εξής κίνδυνο: ένα ανεξάρτητο, εθνικά ομοιογενές, αλβανικό Κόσοβο, ακόμη και αν υπάρχουν οι κατάλληλες εγγυήσεις ότι δε θα μπορεί να ενωθεί με την Αλβανία ή με άλλες "αλβανικές περιοχές", είναι δυνατό να αποτελέσει το πρότυπο που θα θελήσει να ακολουθήσει το αλβανικό στοιχείο της ΠΓΔΜ, του Μαυροβουνίου ή της Νότιας Σερβίας.

(3) Να εργαστεί για την οικοδόμηση της σχέσης Ελλάδος-Σερβίας, να υποστηρίξει την ένταξη της Σερβίας στο διεθνές σύστημα ασφαλείας και να προωθήσει την ενίσχυση της ομόδοξης χώρας. Τόσο η Σερβία όσο και τα Σκόπια μπορούν να διαδραματίσουν έναν ανασχτικό ρόλο κατά του αλβανικού αναθεωρητισμού και, ως παράγοντες της Ορθοδοξίας, κατά του βαλκανικού ισλαμιστικού άξονα.

(4) Να διατηρήσει, εμπεδώσει και εμβαθύνει τις σχέσεις καλής

γειτονίας που έχει αναπτύξει με τη Βουλγαρία. Οι χειρισμοί των σχέσεων αυτών επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να προκληθεί ο βουλγαρικός μεγαλοϊδεατισμός, πράγμα που θα έχει ως πιθανό αποτέλεσμα να υπάρξει και άλλο μέτωπο, το οποίο θα αποσπάσει την προσοχή της Ελλάδας από την αντιμετώπιση των βασικών κινδύνων: του τουρκικού εξ ανατολών και του αλβανικού από το βορρά.

δ. Στο πλαίσιο αυτό, η επίσκεψη του Έλληνα Πρωθυπουργού κ. Κώστα Καραμανλή, στις αρχές Μαρτίου 2005, στο Βελιγράδι, αλλά και στην Πρίστινα και η υποδοχή που του επιφυλάχθηκε δείχνουν ότι η Ελλάδα θεωρείται ένας συνομιλητής κύρους, ο οποίος μπορεί να έχει σοβαρό μεσολαβητικό ρόλο στα Βαλκάνια.



Ο ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ, ΣΤΟ ΝΕΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ

Από τον **Ταγματάρχη (ΠΖ) Ιορδάνη Κυρίλλου**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Γενικά - Έννοια της Γεωπολιτικής

Η γεωπολιτική είναι μια αναλυτική μέθοδος "πολιτικής ισχύος", που οφείλει τη γένεσή της στο Θουκυδίδη, ο οποίος πρώτος ερμηνεύει το φαινόμενο στο διεθνές σύστημα με βάση τους νόμους της "ισχύος". Είναι σύνθετη λέξη (Geopolitick)' που αποτελείται από τη γη και την πολιτική ή ορίζεται πιο απλά σε μια αναλυτική μέθοδος κατανομής "ισχύος στον πλανήτη". Σήμερα, η εκτίμηση της "πολιτικής ισχύος", χρειάζεται επιπλέον γνώση σε τρέχοντα θέματα και σε μελλοντικές καταστάσεις, ώστε να διαμορφώνεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, προς όφελος του κράτους ή του έθνους που την εφαρμόζει.

2. Ορισμός της Γεωπολιτικής

Με βάση τα παραπάνω, "Γεωπολιτική" είναι: μέθοδος πολιτικής ισχύος, η οποία ορίζεται στο μεγαλύτερο βαθμό της μέσα από τέσσερις τομείς (άμυνα, οικονομία, πολιτική και πολιτισμός) και μετράει το μέγεθός τους για να δώσει αποτέλεσμα. Είναι σε μεγάλο βαθμό μια μαθηματική πράξη πρόσθεσης των τεσσάρων ομάδων, παράλληλα με τις πολιτικές αποφάσεις, την οργάνωση και κατανομή του γεωγραφικού χώρου, καθώς και τη σχέση, με την πολιτική οργάνωση του πλανήτη. Δηλαδή, είναι μια εμπειριστατωμένη θεωρία που αφορά παρόν και μέλλον (καταστάσεις), με άγνωστο την "ισχύ", η οποία δεν είναι ιδεολογικό πρότυπο, αλλά μια πραγματικότητα, όπου διαμορφώνουμε την γεωπολιτική μας θέση.

1. Ι. Θ. Μάζης, (Αυγ 2005), Κριτική στην Κριτική Γεωπολιτική ή "ποιός φοβάται τη σύγχρονη Γεωπολιτική Ανάλυση;". Επιθεώρηση Γεωστρατηγικής, τεύχος 5.

3. Στρατιωτική Αξία της Κύπρου

Η Κύπρος έχει αναμφισβήτητη μεγάλη Στρατιωτική Αξία, λόγω της Γεωγραφικής της θέσης, αλλά και της υφιστάμενης, σήμερα Πολιτικοστρατιωτικής κατάστασης. Επιπλέον, η θέση της σε κεντρικό σημείο, σε σχέση με τους αγωγούς ενέργειας (πετρέλαια) και την ύπαρξη μεγάλων κοιτασμάτων πετρελαίου Νοτιοανατολικά της και σε συνδυασμό με τις υποδομές της από πλευράς υποδομών (οδικού δικτύου, λιμανιών και αεροδρομίων), συντελούν τους βασικούς παράγοντες που την κάνουν μια ξεχωριστή αεροναυτική βάση.

Αν αναλύσουμε τα στοιχεία αυτά, διαπιστώνουμε ότι η Κύπρος βρίσκεται στο υπογάστριο της Μικρασιατικής Χερσονήσου και δίνει σ' αυτόν που την κατέχει, τη δυνατότητα να υποστηρίξει Επιχειρήσεις προς Τουρκία, Μ. Ανατολή και ΒΑ Αφρική. Επιπλέον, με βαλλιστικούς πυραύλους, μπορεί να πληγούν στόχοι στη Μικρασιατική Χερσόνησο, τον Εύξεινο Πόντο, τη Βαλκανική χερσόνησο, το χώρο της Μ. Ανατολής, της Βόρειας Αφρικής και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

ΣΚΟΠΟΣ

Παρουσίαση του γεωπολιτικού ρόλου της Κύπρου, μετά την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα από το νέο διεθνές σύστημα και η εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων επί του θέματος, μέσα από τη διεθνή κατάσταση.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

1. Το διεθνές περιβάλλον δε θα έχει σοβαρές μεταβολές κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο και ειδικά στη ΝΑ Μεσόγειο.

2. Ο διεθνής παράγοντας δε θα αναγνωρίσει το "ψευδοκράτος" στην κατεχόμενη βόρεια Κύπρο.

3. Το Τουρκικό κράτος δεν είναι ενταγμένο στην ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Α" Ο ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ.

1. Περίοδος: ιστορικά γεγονότα μέχρι την ανεξαρτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας 1960.

Η Κύπρος καθόλη τη διάρκεια της ιστορίας της, σηματοδεύτηκε από πολλές κατακτήσεις, λόγω της σημαντικής της θέσης. Η Ιστορία της Κύπρου αρχίζει την έκτη χιλιετία πΧ, με βάση τα αρχαιολογικά ευρήματα. Αρχικά, οι Μυκηναίοι, οι Αχαιοί, οι Δαναοί, οι Ίωνες και τέλος ο Μ. Αλέξανδρος συνδέθηκαν με την Ιστορία της Κύπρου. Σε αυτήν την περίοδο έλαβε τον ελληνικό χαρακτήρα, όπου διατηρήθηκε μέχρι σήμερα, με καθαρό χαρακτήρα στην αρχαία γλώσσα.

Το 1570 μΧ, οι Τούρκοι, υπό το Σουλτάνο Σελήμ κατέλαβαν την Κύπρο. Τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο δημιουργείται η Τουρκική μειονότητα στην Κύπρο.

Το θέρος του 1878 μΧ, ο Άγγλος πρωθυπουργός Βενιαμίν Ντισραέλι, κατάφερε μετά από πολλές διαπραγματεύσεις να μεταβιβάσει την Κύπρο στην Αγγλία, με ετήσιο μίσθωμα (χαρακτηρίστηκε ως "το κλειδί της Δυτικής Ασίας"). Η παραχώρηση της Κύπρου στην Αγγλία ενθουσίασε τους Κυπρίους, οι οποίοι πίστευαν πως, ο πόθος της "ένωσής" τους με την Ελλάδα θα ήταν πιο εύκολος.

Η Ελλάδα, βγήκε στον πόλεμο με τον Ελευθέριο Βενιζέλο, χωρίς όμως να λάβει τη νήσο. Τέλος, το 1925, με τη Συμφωνία της Λωζάνης, έγινε προσάρτηση της νήσου στις αποικίες του Αγγλικού Στέμματος.

Η αρχή της σημερινής κατάστασης του Κυπριακού προβλήματος ξεκινά με το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, όπου η Ελλάδα έγραψε ιστορία μαχόμενη.

Έτσι, οδηγούμαστε στο πρωινό της 1ης Απριλίου 1955, με τον τρόπο αυτό, σε μικρό χρονικό διάστημα, τον Ιούνιο του 1955, ο πρωθυπουργός της Αγγλίας κάλεσε την ελληνική και τουρκική κυβέρνηση να πάνε στο Λονδίνο, για να συζητήσουν πολιτικά και αμυντικά θέματα, τα οποία αφορούσαν την Ανατολική Μεσόγειο.

Αποτέλεσμα της συνάντησης αυτής ήταν να δοθεί η ευκαιρία στην Τουρκία να εμφανιστεί ως ενδιαφερόμενο μέλος και να ισχυριστεί ότι η νήσος είναι ζωτικής σημασίας για την άμυνα της Τουρκίας.

Ακολούθησε το διχοτομικό σχέδιο "Μακ Μίλαν"², το οποίο αποφύγαμε. Ο αγώνας της ΕΟΚΑ, που συνεχιζόταν, επέδρασε αποφασιστικά, στις συμφωνίες της "Ζυρίχης -Λονδίνου", οι οποίες ήταν προϊόν απειλής, καθώς δεν αποδεχθήκαμε το σχέδιο "Μακ Μίλαν". Μετά τα πιο πάνω, η Κυπριακή Δημοκρατία ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος τα μεσάνυχτα της 15ης Αυγ 1960.

2. Περίοδος: Ο γεωπολιτικός ρόλος της Κύπρου, το χρονικό διάστημα μετά το 1960, μέχρι την 1η Μαΐου 2004.

Η υπογραφή των συμφωνιών Ζυρίχης - Λονδίνου³, παρ' όλες τις αδυναμίες τους, (13 σημεία του Συντάγματος, που εισηγήθηκε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος για τροποποίηση), ήταν ονομαστική ανεξαρτησία και όχι ουσιαστική.

Στη νέα αυτή κατάσταση πραγμάτων, που όπως φάνηκε εκ των υστέρων ήταν έργο των Βρετανών και των υπηρεσιών της CIA, σκοπός ήταν να διαιρέσουν και να βασιλεύουν στην περιοχή, πράγμα που συμβαίνει μέχρι σήμερα. Μετά τα γεγονότα του 1974, η γεωπολιτική κατάσταση διαμορφώθηκε με μια σειρά κινήσεων, η οποία σπατάλησε αρκετό πολύτιμο χρόνο, χωρίς να δώσει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Για την επίλυση προβλημάτων μεταξύ κρατών υπάρχουν ουσιαστικά τρεις⁴ τρόποι για διασφάλιση της ειρήνης. Ο πρώτος, είναι μέσω της ισορροπίας ισχύος, ο οποίος προϋποθέτει δυνατή εξωτερική πολιτική και οικονομικές δυνατότητες. Ο δεύτερος γίνεται μέσω συμμετοχής σε πολιτικές συμμαχίες και οργανισμούς συλλογικής ασφάλειας (ΝΑΤΟ, ΕΕ κτλ). Ο τρίτος είναι η προσαρμογή στο Κράτος, το

2. Θαλής Δ. Μυλωνάς, "Ανατομία του Κυπριακού". Εκδόσεις Νέα θέσις, 2004, σελ. 55.

3. Παντελής Σταύρος, "Νέα Ιστορία της Κύπρου", Εκδόσεις Ι. Φλώρος, Αθήνα 1985, σελ 390.

4. Διακλαδική Επιθεώρηση, Τεύχος 4ο, Αυγ 2005, σελ. 11.

οποίο εξασφαλίζει την ειρήνη και την ασφάλεια, αλλά τη διαθέτει σε άλλους με αντάλλαγμα (τα πιο γνωστά ανταλλάγματα είναι η υποταγή, η υποτέλεια, η σατραπεία κτλ). Από μέρους του Κυπριακού Κράτους επιλέχθηκε ο τρίτος τρόπος αναγκαστικά και επιβεβαιώνεται από τα γεγονότα της περιόδου αυτής.

Η κατάσταση όμως αλλάζει μετά την 1η Μαΐου 2004, μέσα σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα αλλάζει το διεθνές σύστημα (σκηνικό) υπέρ του Κυπριακού κράτους. Με αυτό τον τρόπο αναπλάθονται, επαναπροσδιορίζονται οι διεθνείς σχέσεις μεταξύ κρατών - συμμάχων, πράγμα που θα αναλυθεί παρακάτω, στο χρόνο μετά την ένταξη στην ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Β": "ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ".

1. Η Γεωπολιτική κατάσταση της Κύπρου το 2004-2005⁵

Οι γεωπολιτικοί και γεωοικονομικοί σχεδιασμοί της ΕΕ, συμπεριλαμβάνουν πλέον (μετά την 1η Μαΐου 2004 όπου η Κύπρος έγινε πλήρες μέλος της ΕΕ), ως αναπόσπαστο κομμάτι της επικράτειας της Ένωσης και ως το ανατολικότερο σημείο-γέφυρα της Ασίας και της Αφρικής με την Ευρώπη. Η Κύπρος συμμετέχει στην Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) και την Ευρωπαϊκή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας της (ΕΠΑΑ), ως ισότιμο και ανεξάρτητο κράτος μέλος. Το πιο σημαντικό στοιχείο που προκύπτει από το γεγονός της ένταξης, είναι η δυνατότητα συμμετοχής της Κυπριακής Δημοκρατίας σε όλους τους νέους σχεδιασμούς ασφάλειας και άμυνας στην Ευρώπη, με τη διατήρηση, μάλιστα, του δικού της κρατικού στρατού, της Εθνικής Φρουράς. Στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία μιας προοπτικής ανατροπής της κατάστασης αβεβαιότητας που δημιουργεί η παράνομη παρουσία της τουρκικής κατοχικής δύναμης στο νησί, μέσω της συμμετοχής της Κύπρου στους

θεσμούς άμυνας και ασφάλειας της ΕΕ.

Το καθεστώς ασφάλειας, εγγύησης και συμμαχίας της Κύπρου μετά τη λύση δε μπορεί εξ αντικειμένου να βασιστεί πάνω στα δεδομένα του 1960, αλλά πάνω στα νέα δεδομένα της 1η Μαΐου του 2004, όπου με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ είναι πλέον θεσμικός σύμμαχος άλλων 24 ευρωπαϊκών κρατών, εντός του πλαισίου της ΕΕ.

Ο στόχος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως κράτους μέλους στην Ε.Ε., πρέπει να είναι η καθολική αξιοποίηση της γεωπολιτικής της θέσης, έτσι ώστε να δημιουργήσει μια θετική δυναμική η οποία θα οδηγήσει προς την οικοδόμηση ενός νέου πλαισίου άμυνας και ασφάλεια για το νησί.

Δε χρειάζεται ιδιαίτερη στρατιωτική αντίληψη για να καταλάβει κάποιος το στίγμα που δίνει η ΕΕ όσο αφορά στο τι αναμένει από το καινούργιο της Μέλος στον τομέα ασφάλειας, καθώς και πώς πρέπει η ίδια η Κύπρος να χειριστεί τη δική της Εθνική Ασφάλεια. Μέσα στο έτος 2004-2005 έγιναν τρομερές αλλαγές στο πιο πάνω τομέα, όπου θα αναλύσουμε παρακάτω:

α. Συνεισφορά της Κύπρου στις Ευρωπαϊκές Στρατιωτικές Δυνάμεις

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα στα πλαίσια υλοποίησης του δεύτερου πυλώνα της ΚΕΠΠΑ (Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας) έλαβε στη σύνοδο κορυφής του Ελσίνκι, το Δεκέμβριο του 1999, την ιστορική απόφαση για τη δημιουργία των Ευρωπαϊκών Στρατιωτικών Δυνατοτήτων.

Σε πρώτη φάση, οι Ευρωπαϊκές Στρατιωτικές Δυνατότητες θα αποτελούνται από δύναμη 50-60.000 ανδρών. Η συνεισφορά μας συνίσταται στη διάθεση ενός Λόχου Μεταφορών, δυνάμεως 170 περίπου ανδρών, ενός συστήματος μη επανδρωμένων αεροσκαφών αναγνώρισης (UAV), ενός συστήματος εναέριας και θαλάσσιας επιτήρησης, της υπηρεσίας έρευνας και διάσωσης, καθώς και διευκολύνσεις στο έδαφος της Κύπρου.

β. Ομάδες Σχεδιασμού

5. Τα στοιχεία υποκεφαλαίου προέρχονται από το Υπουργείο Άμυνας της Κυπριακής Κυβερνήσεως.

Κάλυψης Στρατιωτικών Ελλείψεων (ECAP Project Groups)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μετά τις συνεισφορές των χωρών στο Ευρωπαϊκό στρατιωτικό δυναμικό και την καταγραφή των ελλείψεων, για υλοποίηση του Πρωταρχικού Στόχου, αποφάσισε τη δημιουργία ομάδων σχεδιασμού (Project Groups) με σκοπό να μελετηθούν τρόποι κάλυψης αυτών των ελλείψεων. Το Υπουργείο Άμυνας ανταποκρίθηκε σε αυτήν την πρόσκληση και αυτήν τη στιγμή συμμετέχει με Αξιωματικούς του ΓΕΕΦ σε 5 από τις 15 Ομάδες που συστάθηκαν για τον σκοπό αυτό. Συγκεκριμένα συμμετέχει στις ομάδες των στρατηγείων, των ΠΒΧ θεμάτων, της διαλειτουργικότητας και των διαδικασιών επιχειρήσεων εκκένωσης και ανθρωπιστικών επιχειρήσεων και των στρατηγικών θαλασσίων μεταφορών.

γ. Συμμετοχή στα Όργανα και Επιτροπές της ΚΕΠΑΑ

Μετά την κατάθεση της συνεισφοράς μας και παρακολουθώντας τις εξελίξεις έγινε αισθητή η ανάγκη παρουσίας εκπροσώπου του Υπουργείου Άμυνας στις Βρυξέλλες και για αυτό το λόγο μετά από συνεννόηση με το ΥΠΕΞ τοποθετήθηκε ένας Αξιωματικός, στον οποίο ανατέθηκαν τα καθήκοντα του Στρατιωτικού Αντιπροσώπου, στη Στρατιωτική επιτροπή, σε θέματα ΚΕΠΑΑ. Η Πολιτική του Υπουργείου, μετά την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης και με βάση τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, είναι η συμμετοχή στις αναγκαίες επιτροπές, στις οποίες να προβάλλονται οι θέσεις μας και να γίνονται εποικοδομητικές παρεμβάσεις.

δ. Ασκήσεις Διαχείρισης Κρίσεων - Επιχειρήσεις.

Οι ασκήσεις χειρισμού κρίσεων-επιχειρήσεων της ΕΕ είναι ασκήσεις

πολιτικο-στρατιωτικού και Στρατηγικού επιπέδου, κατά τις οποίες εξετάζονται οι κοινές διαδικασίες χειρισμού κρίσεων σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και οι εθνικές διαδικασίες κάθε χώρας, ώστε να υπάρχει μια κοινή γραμμή. Οι ασκήσεις διεξάγονται είτε μόνο από την ΕΕ, είτε σε συνεργασία με άλλους Οργανισμούς (NATO, ΟΗΕ). Η Κυπριακή Δημοκρατία συμμετέχει ανελλιπώς και ενεργά στο σχεδιασμό και την εκτέλεση των ασκήσεων-επιχειρήσεων της ΕΕ, με εκπροσώπησή της τόσο στα θεσμικά όργανα, όσο και στα Στρατηγεία που συγκροτούνται (άσκηση αυτόνομης επιχείρησης της ΕΕ με κωδική ονομασία CPX 05 και την άσκηση European Challenge 2005, CPM 2005).



2. Η Γεωπολιτική αξία της Κύπρου για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο μεσογειακός χώρος, αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορικής μνήμης της Ευρώπης, είναι σήμερα γι' αυτήν ένας ζωτικός χώρος από κάθε πλευρά (οικονομική, πολιτική, στρατηγική, πολιτιστική). Η Ευρώπη είναι δεμένη με τις χώρες του μεσογειακού χώρου, στον ίδιο βαθμό, που και αυτές εξαρτώνται από την Ευρώπη.

Υπάρχει μια στενή και πολυσύνθετη σχέση συμφερόντων ανάμεσα στις χώρες της Μεσογείου και τις χώρες της ΕΕ, σχέση που έχει παγιώσει ο χρόνος, η γεωγραφία και οι γεωπολιτικές ισορροπίες.

Παράλληλα όμως, ο χώρος της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου και ο χώρος της Μέσης Ανατολής, είναι πηγή ανησυχίας και προβληματισμού. Η οικονομική και πολιτική αστάθεια που χαρακτηρίζει τις περισσότερες περιοχές-χώρες, σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες εστίες έντασης, δημιουργούν αυτόματα πρόσθετους κινδύνους⁶ ασφάλειας για την ίδια την ΕΕ.

6. Γ. Γεωργιάδης, "Η Κύπρος και το Διεθνές Σκήνικο", Εκδόσεις LIBANH, 2002, σελ. 14.

Η συμμετοχή της Κύπρου στο υπό διαμόρφωση ευρωπαϊκό συλλογικό σύστημα ασφάλειας, δε συμβάλλει μόνο στην ενίσχυση της ασφάλειας της Κύπρου, αλλά και στην κατοχύρωση ζωτικών ευρωπαϊκών συμφερόντων στην ευρύτερη περιοχή μας.

Η Κύπρος, ως χώρα μέλος της ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί πλέον το νοτιοανατολικό σύνορο της Ευρώπης και είναι σε θέση να προβάλλει την ισχύ της Δύσης στην ευρύτερη Ανατολική Μεσόγειο και να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στη συγκρότηση των αγορών στην περιοχή.

α. Με βάση τα πιο πάνω, η Ένωση παρέχει τις παρακάτω δυνατότητες σε περίπτωση που απαιτηθεί η νήσος να χρησιμοποιηθεί από Ευρωπαϊκή Στρατιωτική Δύναμη:

(1) Ασφαλή αεροπορική βάση στην Ανατολική Μεσόγειο, με προδιαγραφές NATO.

(2) Έλεγχο της θαλάσσιας αρτηρίας, Ατλαντικός - Μεσόγειος - Ινδικός, με την εκμετάλλευση σύγχρονης ναυτικής βάσης στα Νοτιοανατολικά του νησιού, καθώς και των ραντάρ του Τροόδους κ.ά.

(3) Δυνατότητα δημιουργίας Βάσης Επιχειρήσεων για προστασία της Ευρώπης από Νότια και Ανατολικά.

(4) Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι, η Κύπρος ενισχυμένη κατάλληλα (με επαρκείς στρατιωτικές δυνάμεις) εξασφαλίζει την κυριαρχία στη Μεσόγειο και δίδει βάθος στην άμυνα από απειλή προερχόμενη από Βορρά ή Ανατολή.

β. Από Οικονομικής φύσεως δημιουργεί νέα δυναμική για την Ένωση, για τους παρακάτω λόγους:

(1) Τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ανατολική Μεσόγειο αποκαλύπτονται από την ανάγκη της Ευρώπης να καλύψει ένα μεγάλο μέρος των ενεργειακών της αναγκών. Συνεπώς, οι μακροχρόνιοι σχεδιασμοί της για τον ενεργειακό εφοδιασμό της προσβλέπουν

στη μεταφορά κυρίως του Πετρελαίου από την Ανατολή, όχι μόνο διαμέσου της Τουρκίας. Οι σχεδιασμοί αυτοί προβλέπουν την ανάπτυξη του Μεσογειακού ενεργειακού δακτυλίου δια της θαλάσσιας οδού, με στόχο τη μεταφορά των ενεργειακών αποθεμάτων προς αυτή.

(2) Επίσης, η υφαλοκρηπίδα της Κύπρου είναι γνωστό ότι “κρύβει” υποθαλάσσιες λεκάνες με κοιτάσματα πετρελαίου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην αποτελεί πλέον κρατικό μυστικό, οι δηλώσεις του προέδρου της Κυπριακής Κυβερνήσεως για συνεργασία-συνεκμετάλλευσης με το Αιγυπτιακό κράτος έγιναν σε συγκεκριμένο χρόνο, σκόπιμα και έντεχνα, (17-3-2003).

(3) Λαμβανομένου υπόψη ότι στην περιοχή της ΝΑ Μεσογείου και Μ. Ανατολής, υπάρχουν αναδυόμενες αγορές με τεράστιες δυνατότητες, η ΕΕ οπωσδήποτε, επιθυμεί να διαδραματίσει ζωτικό ρόλο και στο εμπορικό τομέα και η Κύπρος δύναται να καταστεί περιφερειακό κέντρο για εκπλήρωση των συμφερόντων της.(οικονομικό - πληροφοριακό - επικοινωνιακό - πολιτισμικό κα).

3. Η Γεωπολιτική αξία της Κύπρου για το Εγγύς Περιβάλλον.

Η Μεσόγειος θάλασσα καταλαμβάνει 966,000 τμ έκταση και αποτελεί το κομβικότερο σημείο των θαλάσσιων μεταφορών παγκοσμίως. Είναι συνδετικός κρίκος μεταξύ της Ευρώπης, της Αφρικής και της Ασίας. Είναι η θάλασσα που ενώνει τις χώρες του Ατλαντικού Ωκεανού, της Βόρειας Ευρώπης και τις Χώρες του Εύξεινου Πόντου με την Ιαπωνική Θάλασσα.

Ποτέ άλλοτε, κανένας γεωγραφικός χώρος, δεν έπαιξε τόσο μεγάλη σημασία στην ανθρώπινη ιστορία και στην πολιτική εξέλιξη όσο η Μεσόγειος Θάλασσα. Οι δυο αυτοί κόσμοι που προαναφέραμε είναι αλληλοεξαρτώμενοι, δεδομένου ότι, η Μέση Ανατολή εξαρτάται από τα βιομηχανικά προϊόντα της Δύσης και η τελευταία στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στους ενεργειακούς πόρους της άλλης.

Τη Μεσόγειο διασχίζουν κατά έτος

220.000 πλοία, άνω των 100 χιλιάδων τόνων, ενώ, μέσω αυτής, κινείται το 20% της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου. Επίσης, εξυπηρετεί το 40% του εμπορίου των ευρωπαϊκών κρατών με τη Μ. Ανατολή και το 50% του εμπορίου των χωρών της πρώην ΕΣΣΔ.

Η Μέση Ανατολή τις τελευταίες δεκαετίες, αποτελεί την πιο επικίνδυνη περιοχή του πλανήτη με συνεχείς διαμάχες μεταξύ των κρατών και εθνοτήτων της περιοχής. Το βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής, το οποίο την καθιστά πολύ σημαντική στα ανεπτυγμένα κράτη και αυξάνει τις εντάσεις μεταξύ των κρατών είναι τα τεράστια κοιτάσματα πετρελαίου που υπάρχουν, αφού το μεγαλύτερο ποσοστό της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου παράγεται στα κράτη της Μέσης Ανατολής. Οι κύριοι καταναλωτές αυτής της παραγωγής είναι οι Δυτικές Χώρες και κυρίως οι ΗΠΑ, με τις λοιπές μεγάλες δυνάμεις, με αποτέλεσμα όλα αυτά τα κράτη να έχουν ζωτικά συμφέροντα στην περιοχή. Σκοπός των κρατών αυτών είναι η συνέχιση της εξόρυξης πετρελαίου σε σταθερές χαμηλές τιμές και η δυνατότητα εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων, καθώς η Δυτική οικονομία είναι άμεσα εξαρτημένη απ' την παραγωγή πετρελαίου. Για το λόγο αυτό, τα αντικρουόμενα συμφέροντα όλων των ισχυρών κρατών είναι άμεσα συνυφασμένα με την ανάγκη ελέγχου των χωρών της περιοχής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τις συχνές επεμβάσεις εξωτερικών δυνάμεων στη Μέση Ανατολή και τις συνεχείς διαμάχες των κρατών μεταξύ τους, οι οποίες συνήθως, είναι καθοδηγούμενες με την υποστήριξη αντίπαλων μεγάλων δυνάμεων.

α. Πετρελαϊκή κατάσταση:

Τα αποθέματα πετρελαίου της Κασπίας Θάλασσας μπορεί να μην είναι ποσοτικά εφάμιλλα με τα αποθέματα του Περσικού Κόλπου, ωστόσο, θεωρούνται εξαιρετικής ποιότητας και ικανά να αποτελέσουν σημαντική πηγή ενεργείας στον 21ο αιώνα. Βασικός στόχος της Αμερικάνικης πολιτικής στην περιοχή της

Κασπίας είναι η διατήρηση της πρωτοκαθεδρίας στην περιοχή. Για την επίτευξη αυτού του στόχου οι Αμερικάνοι πιστεύουν ότι πρέπει να υλοποιηθούν οι εξής δύο προϋποθέσεις: να αποφευχθεί η εξάρτηση από τις Ρωσικές οδούς μεταφοράς ενέργειας και δεύτερο να μη δοθεί η δυνατότητα στο Ιράν να “οδηγήσει” τα ενεργειακά αποθέματα της Κασπίας στον Περσικό Κόλπο. Τώρα, η Ευρώπη δεν ενδιαφέρεται τόσο για τα παιχνίδια εξουσίας στην περιοχή, όσο για την δημιουργία κατά το δυνατόν περισσότερων οδών, που θα την ενώνουν με τα ενεργειακά αποθέματα της Κασπίας. Στα πλαίσια αυτά, δημιουργήθηκε το πρόγραμμα INOGATE με το οποίο χρηματοδοτούνται όλες οι οδοί που καταλήγουν στην Ευρώπη.

β. Συμπερασματικά αναφέρονται τα παρακάτω:

(1) Η κατασκευή του αγωγού Νο1 Μπακού - Νοβοροσίσκ θα μειώσει τη σημασία και τη στρατηγική αξία των Στενών δηλαδή της ΤΟΥΡΚΙΑΣ, προσφέρει μεγαλύτερη άνεση κινήσεων στη ΜΟΣΧΑ, αυξάνει τη στρατηγική σημασία ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ και ΕΛΛΑΔΑΣ και προσφέρει εξ' αντικειμένου, μια πρόσθετη εγγύηση ασφαλείας στη Δυτ. Θράκη.

(2) Η κατασκευή του αγωγού από τις ΗΠΑ, μείωσε το ΡΩΣΙΚΟ ρόλο στην περιοχή (Αγωγός Νο3 Τυφλίδα - Ερζερούμ - Αλεξανδρέττα) και οδήγησε, στην αναβάθμιση του στρατηγικού ρόλου της Τουρκίας και σε οικονομικά και πολιτικά οφέλη (200 εκατ. Δολάρια). Επιπλέον, απεξαρτητοποίησε την Ευρωπαϊκή Ένωση από την αποκλειστική τροφοδοσία με πετρέλαιο από τον Περσικό Κόλπο.

4. Η Γεωπολιτική αξία της Κύπρου για την Αγγλο-Αμερικάνικη Πολιτική.

Οποιαδήποτε εξέταση των στρατηγικών δεδομένων στον κυπριακό χώρο δε θα ήταν ολοκληρωμένη, αλλά αρκετά ελλιπής εάν αγνοούσε τη βρετανική παρουσία και τα βρετανικά συμφέροντα στην Κύπρο. Η Βρετανία υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους συντελεστές εξελίξεων

στην Κύπρο, τόσο στη διάρκεια της αποικιοκρατίας, όσο και στην περίοδο μετά την ανεξαρτησία του νησιού, το 1960.

Άριστοι γνώστες της γεωπολιτικής σημασίας της ελληνικής Μεγαλονήσου οι Βρετανοί, χρειάζονταν μια ισχυρή ναυτική βάση για να εποπτεύει τις ρωσικές κινήσεις στον Καύκασο. Τώρα ελέγχει και υποκλέπτει όλη τη Μ.Ανατολή, με το σύστημα "Εσελον", στη Δεκέλεια. Καμία στρατιωτική επιχείρηση των Αγγλο-Αμερικανών στην περιοχή δε θα ήταν δυνατή, χωρίς την υπάρχουσα βρετανική υποδομή στην Επισκοπή⁷ και στη Δεκέλεια⁸.

Το Λονδίνο, θεωρεί ότι οι ηγεμονικές τάσεις, η τρομοκρατία, η διάδοση των πυρηνικών όπλων, των χημικών και των άλλων όπλων μαζικής καταστροφής που παρουσιάζονται στην Ανατολική Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή και στη Βόρειο Αφρική, συνιστούν άμεσο και έμμεσο κίνδυνο και απειλή κατά των βρετανικών και ευρωπαϊκών συμφερόντων και της ασφάλειας φιλικών καθεστώτων. Κατά την άποψη των Αγγλο-Αμερικανών, οι προκλήσεις αυτές όχι μόνο δεν πρόκειται κατά την επόμενη δεκαετία να ελαττωθούν, αλλά, αντίθετα, θα εντατικοποιηθούν.

Δεδομένου λοιπόν ότι οι βρετανικές βάσεις αποτελούν πολύτιμο εργαλείο των Αγγλο-Αμερικανών στην περιοχή, δε θα έθεταν σε κίνδυνο την ύπαρξη ή τη λειτουργία των βάσεων στην Κύπρο.

Τη Βρετανία δε θα συνέφερε ούτε η διχοτόμηση ούτε η ολοκληρωτική κατάληψη του νησιού από την Τουρκία, γιατί εκτός από τα προβλήματα και την αναστάτωση που θα δημιουργούσαν στην περιοχή και η μια και η άλλη περίπτωση θέτουν τις βάσεις και τη βρετανική παρουσία στην Κύπρο σε κίνδυνο. Η πρώτη περίπτωση, θα έφερε τη Βρετανία σε άμεση αντιπαράθεση με τον ελληνοκυπριακό πληθυσμό, γιατί θα προκαλούσε αύξηση του αισθήματος για

εκδίωξη των βάσεων από το νησί, και η δεύτερη, θα την καθιστούσε "όμηρο" της Τουρκίας και των τουρκικών συμφερόντων.

Από την άλλη όμως, για να μην αποτελεί η Κυπριακή Δημοκρατία πρόκληση στην κυριαρχία και στη συνέχιση των Βρετανικών Βάσεων της, η Βρετανία - πέραν της διατήρησης της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης - θα προτιμούσε το κυπριακό κράτος να μην είναι ισχυρό, αλλά αδύναμο, ιδιαίτερα σε θέματα εξωτερικής πολιτικής. Και αυτό, οι Βρετανοί φαίνεται να πιστεύουν ότι, επιτυγχάνεται μέσω μια ανίσχυρης κεντρικής κυβέρνησης, μιας χαλαρής ομοσπονδίας, δηλαδή μιας λύσης που προσεγγίζει περισσότερο την έννοια της συνομοσπονδίας, όπως το Σχέδιο Ανάν⁹.

Σημασία για την Αθήνα και τη Λευκωσία έχει βέβαια το να μπορούν να παρακολουθούν και να κατανοούν αυτά τα συμφέροντα και να προσπαθούν με διπλωματικότητα και δεξιότητες να τα εκμεταλλεύονται για να βελτιώσουν τόσο τη δική τους θέση στο γεωπολιτικό περιβάλλον της περιοχής, όσο και τη διαπραγματευτική ισχύ της ελληνικής πλευράς στο Κυπριακό. Είναι πλέον γεγονός ότι ο βασικός και σε πολλές περιπτώσεις ο μοναδικός αρχιτέκτονας του μεταψυχροπολεμικού διεθνούς συστήματος είναι ο αμερικανικός παράγοντας, γνωστός και ως αγγλοσαξωνικός.

7. Το μήκος της κεραίας δηλώνει κατηγορηματικά ότι χρησιμοποιεί συχνότητες ELF VLF οι οποίες χρησιμοποιούνται για εντοπισμό στόχων σε πολύ μεγάλες αποστάσεις.

8. Στη Δεκέλεια εδρεύουν περί τους 500 Βρετανούς αξιωματικούς, υπαξιωματικούς οι οποίοι επανδρώνουν το σύστημα "Εσελον".

9. Βλ. Δήλωση, Ειδ. Συμβούλου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για το Κυπριακό (Άλβαρο ντε Σότο) την 4 Μαρτίου 2005 στη διάρκεια συνεδρίου για τα ομοσπονδιακά πολιτικά συστήματα που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, ότι ο θεσμός των τριών δικαστών αποτελεί σύστημα μηχανισμού επίλυσης κρίσεων. Βλέπε και παραρτήματα IV και V, όπου το Σχέδιο καθορίζει το τελικό αριθμό των αγγέλων της Ελλάδας και της Τουρκίας που θα βρίσκονται στην Κύπρο, δηλαδή, 650 Τούρκοι και 950 Έλληνες. Όμως το ζήτημα της ασφάλειας πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της γεωστρατηγικής ανάλυσης. Ουσιαστικά το στρατιωτικό τμήμα των 950 Ελλήνων θα είναι όμηρος του Τουρκικού Στρατού ο οποίος θα μπορεί σε περίπτωση κρίσης να βρεθεί σε χρόνο ρεκόρ στην Κύπρο. Επιπλέον στο V παράρτημα, καθορίζεται η προέκταση των Βρετανικών Βάσεων πέραν της αιγιαλίτιδας ζώνης μέχρι τις περιοχές των κοιτασμάτων πετρελαίου, δηλαδή το σχέδιο Ανάν έγινε με βάση τα γεωπολιτικά συμφέροντα των Αγγλο-Αμερικανών.

Ως εκ τούτου η ακολουθούμενη γεωπολιτική των ΗΠΑ για το νέο αιώνα, αποσκοπεί στην αποτροπή ανάδυσης οποιασδήποτε καινούργιας δύναμης στα Ευρωπαϊκά πράγματα, η οποία θα ήταν ικανή ν' απειλήσει στο ελάχιστο την Παντοκρατορία της Αμερικής, ενδεχομένως της Γερμανίας ή της ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταυτόχρονα, η πολιτική που ακολουθεί το ΝΑΤΟ, διευρυνόμενο προς ανατολάς, κάτω από το σχήμα του "Partnership for Peace - Συνεταιρισμός για την Ειρήνη", αφενός ελαχιστοποιεί τις δυνατότητες της Ρωσίας ν' απλώσει την επιρροή της στον ευρύτερο περίγυρο, αφετέρου όμως εγκλωβίζει την Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού η ασφάλεια της τελευταίας νοείται και εκχωρείται και πάλι στους αμυντικούς βραχίονες του ΝΑΤΟ.

Ο ρόλος της Τουρκίας θεωρείται σημαντικός¹⁰. Διαθέτει εκτεταμένα χερσαία σύνορα με χώρες της πρώην ΕΣΣΔ, καθώς και με χώρες της νευραλγικής Μέσης Ανατολής "η Τουρκία σταθεροποιεί την περιοχή της Μαύρης θάλασσας, ελέγχει την πρόσβαση από αυτήν, στη Μεσόγειο, αντισταθμίζει τη Ρωσία, στον Καύκασο". Επίσης, διαθέτει στρατηγικό βάθος και μεγάλη πληθυσμιακή βάση, καθώς και το δεύτερο σε μέγεθος στρατό του ΝΑΤΟ (μετά τις ΗΠΑ). Λαμβάνοντας υπόψη την εγγύτητά της στην κρίσιμη περιοχή της Κασπίας με τα τεράστια αποθέματα πετρελαίου, η Τουρκία, ενδέχεται να αποτελέσει έξοδο προς τη Δύση των ενεργειακών πόρων της λεκάνης της Κασπίας.

Τέλος, η Αμερικανική πολιτική εκτιμάται ότι θα ισορροπηθεί ανάμεσα στην Τουρκία και στην Ευρώπη. Η ύπαρξη μιας ενωμένης και οικονομικά εύρωστης Ευρώπης, με δυσανάλογα μικρή - σε σύγκριση με την οικονομική ισχύ - πολιτική και στρατιωτική, είναι προς όφελος των ΗΠΑ και σταθερή τους επιδίωξη από το τέλος του Β' ΠΠ. Φυσικά, αυτή η Ευρώπη θα πρέπει να

αποτελεί δορυφόρο των ΗΠΑ, σύμφωνα με τους γεωπολιτικούς τους σχεδιασμούς.

Συνεπώς, η αναμενόμενη υποστήριξη, από μέρους των ΗΠΑ, των Τουρκικών θέσεων, ως ένα βαθμό, ενδεχομένως να αποτελέσει τροχοπέδη στην ελληνική επιδίωξη για ένα βιώσιμο ενιαίο κυπριακό κράτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Γ": "ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ"

Παρόλα αυτά και παρόλη την αρνητική συσχέτιση δυνάμεων και την ανοχή που επιδεικνύει η διεθνής κοινότητα στις τουρκικές μεθοδεύσεις, η Κύπρος διέσωσε το κράτος της, αγωνίζεται για την επίλυση του προβλήματος με όσα πενιχρά μέσα διαθέτει και με όσα πάμπολλα επιχειρήματα μπορεί να επιστρατεύσει, μέσα στον αλληλοεξαρτώμενο κόσμο των διεθνών οργανισμών και συμμαχιών, του διεθνούς συστήματος. Για να πετύχει όμως στον αγώνα επιβίωσης, η Κύπρος, οφείλει να ανιχνεύσει σε όλο του το φάσμα, τα συμφέροντα τρίτων-μεγάλων Δυνάμεων, τα οποία συμπίπτουν με τα δικά της συμφέροντα σε μια τόσο ευαίσθητη περιοχή της γης. Με απλά λόγια, να εφαρμοστεί ρεαλισμός, δηλαδή τα συμφέροντα μας να συμβαδίζουν με αυτά των ισχυρών.

Γι' αυτό, Αθήνα και Λευκωσία, οφείλουν να συνεχίσουν να εργάζονται πιο στενά σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στα θέματα εξωτερικής πολιτικής, γιατί αντιληφθήκαμε όλοι, πως όταν συνεργαζόμαστε, διαμορφώνουμε πολύ θετικά αποτελέσματα.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο πρέπει η Κύπρος να συνεχίσει την πορεία της, όχι μόνο προς την ΕΕ, αλλά και μέσω συμμετοχής σε πολιτικές συμμαχίες και οργανισμούς συλλογικής ασφάλειας, γιατί τώρα έχει δημιουργηθεί μια δυναμική στην όλη κατάσταση του νέου διεθνούς συστήματος.

Το όλο θέμα δε μπορεί βέβαια για κανένα λόγο να αποσυνδεθεί από την ευρύτερη προβληματική της πολιτικής και της παρουσίας του Ελληνισμού στην

10. Η πρώην αμερικανίδα υπουργός Εξωτερικών έχει δηλώσει σχετικά "...because of its position at the crossroads of Europe, the Caucasus, Central Asia and the Middle East, Turkey's future policies will help shape the contours of the new world, as we leave the Cold War behind and enter the 21st Century" Βλ. The Washington File, No 128, 2/7/98, σ. 12

Ανατολική Μεσόγειο, η οποία σε γενικές γραμμές είναι η ακόλουθη:

Από τις εξελίξεις στο γεωπολιτικό χώρο της Ανατολικής Μεσογείου, διαμορφώνονται ευκαιρίες, προκλήσεις και δυνατότητες για εκμετάλλευση του γεωπολιτικού δυναμικού της Κύπρου.

Η Ελλάδα, ως το μόνο κράτος-μέλος της ΕΕ και του ΝΑΤΟ στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου, μπορεί, με την πλήρη ευθυγράμμιση στόχων με την Κύπρο, να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή. Η μείωση της έντασης στην περιοχή και η δημιουργία δομών ασφάλειας και συνεργασίας, καθώς και οι οικονομικές και πολιτικές πρωτοβουλίες μπορούν να θέσουν τα θεμέλια για τη σταθερότητα.

Βεβαίως, η Ελλάδα και η Κύπρος έχουν την ιδιαιτερότητα να είναι υποχρεωμένες να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις αυτού του μεταβαλλόμενου διεθνούς περιβάλλοντος και ταυτόχρονα την πολιτική της Τουρκίας.

Με βάση αυτά τα δεδομένα που δε δέχονται αμφισβήτηση και τις συναφείς προβλέψεις των εξελίξεων, είναι ηλίου φαινότερο ότι ο Ελληνισμός θα πρέπει να κινηθεί τάχιστα με στρατηγικές προσαρμογές, κινήσεις και μέτρα που θα τον καταστήσουν ισχυρό στην Ανατολική Μεσόγειο. Όμως, για να είναι αυτές οι συμμετοχές ισότιμες και αποδοτικές, θα πρέπει να στηρίζονται στην πολιτική, οικονομική και αμυντική ισχύ. Ελλάδα και Κύπρος, ως ακραία φυλάκια της ευρωπαϊκής ηπείρου, μπορούν με αυτή τους την ιδιαιτερότητα και σε συνδυασμό με την ενιαία διατεταγμένη αμυντική ισχύ τους, να αναδειχθούν πολύτιμες και απαραίτητες χώρες-κλειδιά, προς τη Μέση Ανατολή, αλλά και ακραία σύνορα της ΕΕ.

Θεμελιώδες συμπέρασμα κορυφαίας και κρίσιμης σημασίας, είναι ότι, επειγόντως, θα πρέπει όχι μόνο να μην ακυρωθεί ή να επιβραδυνθεί η εθνική στρατηγική του δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, που επεκτείνει την παρουσία του Ελληνισμού από τον Έβρο μέχρι τα παράλια της Βηρυτού, αλλά να

επιτευχθεί η άμεση και περαιτέρω αξιοποίησή του.

Τέλος, είναι αυτονόητο και προφανές ότι Ελλάδα και Κύπρος οφείλουν να σχεδιάσουν, με σφροσύνη μέσα στο νέο διεθνές και περιφερειακό σύστημα και να αναλάβουν τις πρωτοβουλίες εκείνες, με επίγνωση της τεράστιας σημασίας της παρουσίας του Αμερικανικού παράγοντα στη νήσο και να γίνει πραγματικότητα, μια αίτηση ένταξης στο ΝΑΤΟ από μέρους της Κυπριακής κυβερνήσεως. Έτσι, μια νέα εποχή ειρήνης και ασφάλειας θα γίνει πραγματικότητα. Η πρόκληση είναι μπροστά μας και σε αυτήν οφείλουμε να ανταποκριθούμε, γιατί το νέο διεθνές σύστημα μπορεί να μην μας δώσει ξανά την ευκαιρία.



διάλεξη

εκκλησία & εθνικά θέματα

Διάλεξη του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. κ. ΑΝΘΙΜΟΥ

ΞΗΜΕΡΩΝΟΝΤΑΣ, ημέρα Τρίτη της 29ης Μαΐου 1453, βρήκε την Πόλη, τη Βασιλεύουσα την ξακουστή, αιμόφυρτη μέσα στους νεκρούς της και στα ερείπιά της. Ένας εξαίσιος πολιτισμός, μια ενδοξότατη ιστορία και ένα περίλαμπρο οικοδόμημα κρατικής διοργανώσεως και εκκλησιαστικής χριστιανικής ζωής, έκειτο σε συντρίμια μπροστά στα μάτια ενός βαρβάρου και αλλοθρήσκου κατακτητού, του Μωάμεθ. Απορημένοι και αδηφάγοι οι Τούρκοι έφθασαν στο κέντρο της Πόλης. Πολύς λαός είχε κλεισθεί στην Αγία Σοφία. Έσπασαν με τα τσεκούρια οι Τούρκοι τις πύλες, ώρμησαν μέσα με γυμνά σπαθιά κι άρπαξαν, εσκότωσαν, αιχμαλώτισαν. Ο Ναός ήταν γεμάτος από κόσμο, στα κλίτη, στους διαδρόμους, στους γυναικωνίτες, στον πρόναο και στα προαύλια. Όσοι δεν εσφαγιάστηκαν, έβγαιναν δεμένοι αιχμάλωτοι, σαν αγέλες. Εκείνες τις φρικτές ώρες, η Μεγάλη Εκκλησία αντίκρουσε με φρίκη το αίμα των παιδιών της που έρρεε, κι ο θρήνος έγινε μακρόσυρτος, αδιάκοπος μέσα στο χρόνο.

Στην Πύλη του Ρωμανού, ανάμεσα σε τόσους ηρωικούς νεκρούς, βρήκαν κι ένα σώμα πολεμιστή με ξεχωριστά διακριτικά. Ήταν ο Κωνσταντίνος ο Παλαιολόγος. Τα κόκκινα σανδάλια με τους χρυσοκεντημένους επάνω αετούς, φανέρωσαν τον τελευταίο μεγάλο υπερασπιστή της Βασιλεύουσας. Ο Μωάμεθ ζήτησε να δει το νεκρό αυτοκράτορα. Του απέκοψαν το κεφάλι, το παρουσίασαν στο σουλτάνο και κατά την απάνθρωπη συνήθειά

τους, το περιέφεραν στους δρόμους της κλαίουσας Πόλης. Αποτρόπαιο θέαμα είδε η σκηπτρούχος Πόλη του Μεγάλου Κωνσταντίνου, η 1125 χρόνων ζωής έχουσα, ένδοξη πρωτεύουσα της Οικουμένης. Κι οι μόλις σκλαβωμένοι ρωμηοί του Βυζαντίου έπρεπε να πεισθούν, ότι ο βασιλιάς τους, ο ελέω Θεού, ο πιστός στο Χριστό αυτοκράτωρ των Ρωμαίων, δε ζει πλέον.

Αυτό που έγινε στην Αγία - Σοφία, στο εξαίσιο αυτό μνημείο του παγκοσμίου χριστιανικού πολιτισμού, είναι η εικόνα που επεκράτησε σε ολόκληρη την αιχμάλωτη πλέον αυτοκρατορία. Μπορεί να το ζήσει και ο σημερινός επισκέπτης. Το απαστράπτον λαμπερό δάπεδο της εκκλησιάς δε λαμποκοπάει πια. Τα παράθυρα που έχυναν άπλετα το φως του ουρανού σ' όλες τις επιφάνειες, χτίστηκαν βάρβαρα. Οι κολώνες από πορφυρίτη, ίασπι και οξίτη, τυλίχτηκαν με λαμαρίνες. Ο αλαβάστρινος άμβωνας με τα σκαλιστά, ασημένια και χρυσά μοτίβα ξηλώθηκε, τραυματίζοντας το χώρο του. Γκρεμίστηκε το δαντελένιο κιβώριο της Αγίας Τραπέζης, επιχρίστηκαν οι καλλιτεχνικές επιφάνειες των τοίχων, πλην ελαχίστων και γενικά αμαυρώθηκε η λάμψη και μειώθηκε το κάλλος του μοναδικού οικοδομήματος. Αυτά τα καίρια τραύματα, έγιναν πληγές ανιάτες επί πολλούς αιώνες, πάνω στο σώμα του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας. Έκτοτε, τα πικρά δάκρυα της αγιάς Σοφιάς και της Πόλης κυλούν ασταίρευτα στα νερά του Βοσπόρου, στέλνοντας με τα κύματα, σ' Ανατολή και Δύση, τους αναστεναγμούς για τη σκλαβιά

και την ορφάνια.

Καθώς η αγιά Σοφιά, τα αυτοκρατορικά ανάκτορα, τα περιώνυμα μοναστήρια, τα δημόσια κτίρια, τα αρχοντικά και τα βυζαντινά τείχη της Κωνσταντινουπόλεως δέχτηκαν καίριο κτύπημα στην καρδιά, κατά τον ίδιο τρόπο, η μία μετά την άλλη οι Επαρχίες του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας έπεσαν κτυπημένες από το σκληρό κατακτητή. Η μεγάλη αυτοκρατορία και ο Ιστορικός λαός της είχαν υποκύψει στην υποδούλωση. Η Δύση παρακολουθούσε την τραγωδία, άλλοτε μη θέλοντας, και άλλοτε μη μπορώντας να προσφέρει κάποια βοήθεια.

Έτσι αρχίζει η πορεία του Ελληνισμού μέσα στη σκοτεινή νύκτα της δουλείας, της συμφοράς και του θανάτου. Στην επομένη ημέρα από την πτώση της Κωνσταντινουπόλεως πρέπει να αναζητήσουμε το αρχικό υλικό και περιεχόμενο της εισηγήσεως "ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ", που πραγματευόμεθα τούτη την ώρα.

Αυτός, λοιπόν, ο λαός, τότε, το 1453, όταν συνειδητοποίησε την συμφορά και τον όλεθρο, αυτός ο λαός, περιμάζεψε ό,τι του απέμεινε ως πολύτιμη πνευματική κληρονομιά και σκλαβωμένος, απογοητευμένος, περίτρομος και νηστικός, σκεπάστηκε κάτω από τα ράσα και τα άμφια των πνευματικών πατέρων του. Τυλίχτηκε με τα ιερά καλύμματα των Ναών και κρατώντας κρυφά τα εκκλησιαστικά βιβλία και τα αρχαιοελληνικά κείμενα, προσπαθούσε να διατηρήσει, έστω και τρεμάμενη, άσβεστη τη φλόγα της πίστεως στην Ορθοδοξία και της αγάπης προς την Πατρίδα. Η Ορθοδοξία και ο Ελληνισμός συνταιριασμένοι σε μια υπέροχη σύζευξη, που προήλθε μετά από πνευματικές διεργασίες, διαφορές και ταυτισμούς, διάρκειας πολλών αιώνων, δε μπορούσε να συναντηθεί πουθενά, ούτε με τις μισαλλόδοξες θεοκρατικές αρχές του Ισλαμισμού, ούτε με τις βάρβαρες πράξεις του

νεοφώτιστου σε ασταμάτητες κατακτητικές τάσεις τουρκικού εθνικισμού. Οι Ορθόδοξοι Έλληνες Χριστιανοί βρέθηκαν μέσα στην κρατηριακή χαράδρα ενός εκρηγνυομένου ηφαιστείου μισαλλοδοξίας, μέσα σε μια αληθινή κόλαση διωγμού και εξοντώσεως. Οι Πατριάρχες, οι επίσκοποι και όλοι οι κληρικοί και οι μοναχοί ήσαν, μέσα στο γενικό χαλασμό της τετρακοσιετούς δουλείας, οι στοργικοί πατέρες, οι παρηγορητές και οι καθοδηγητές του δοκιμαζόμενου λαού.

Τα αίματα των μαρτύρων της πίστεως αναζωογονούσαν τους πολλούς και καθιστούσαν την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, κάθε ημέρα, κάθε ώρα, πιο επιτακτική. Επαναστατικά κινήματα έγιναν πολλά. Το ένα μετά το άλλο, πνιγόταν στο αίμα. Κι όπως κι αν τα έπνιγε η βαρεία δύναμη του κατακτητή, ξανάρχιζαν πάλι. Πέρασαν ένας, δύο, τρεις αιώνες. Και το φρόνημα των υποδούλων δεν εκάμφθηκε ποτέ. Πώς κατορθώθηκε ένα τέτοιο θαύμα; Η Ορθόδοξη Εκκλησία κράτησε στη σωτήρια αγκαλιά της τον υπόδουλο Ελληνισμό.

Μόνο η Εκκλησία μπορούσε να διεκδικεί κάποια, έστω και υποτυπώδη, δικαιώματα υπέρ των σκλάβων Ελλήνων. Μόνο η Εκκλησία είχε τη δύναμη να διατηρήσει στην ψυχή του λαού την ελπίδα



της Αναστάσεως. Μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία, συνδέοντας τους πιστούς της με το Θεό, καλλιεργούσε την πίστη της θείας παρεμβάσεως στην εκπλήρωση των πόθων του Ελληνισμού. Μόνο η Εκκλησία παρεχώρησε ως μοναδικούς τόπους καταφυγής τις εκκλησίες, τις επισκοπές και προ πάντων τα μοναστήρια. Μόνο η Εκκλησία αντιπαρέθετε στα πονηρά και επίμονα σχέδια του εκτουρκισμού των Ελλήνων ως απόρθητα κάστρα τις ψυχές και τις συνειδήσεις των Χριστιανών Ελλήνων. Μόνο η Εκκλησία είχε τη δύναμη να κρατήσει ως σωστική λέμβος του ελληνικού πολιτισμού, την Ελληνική γλώσσα. Μόνο η Εκκλησία εξησφάλισε το δικαίωμα να λειτουργήσει κατά καιρούς σχολεία για την εκπαίδευση των στελεχών της. Μόνο αυτή, διωκομένη συνεχώς, μετέτρεψε τα απόκρυφα μοναστήρια σε κρυφά σχολεία, με μοναδικά βοηθήματα τα λειτουργικά βιβλία της.

Στην πλειονότητά τους οι διδάσκαλοι του Γένους, κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, ή ήταν λόγιοι κληρικοί, ή λόγιοι σπουδασμένοι στα εκκλησιαστικά σχολεία. Θυμηθήτε το Γεννάδιο, τον Ιερεμία το Β', τον Κύριλλο Λούκαρη, το Μελέτιο Πηγά, το Νικηφόρο Θεοτόκη, τον Ευγένιο Βούλγαρη, τον Άνθιμο Γαζή, τον Κοσμά τον Αιτωλό, τον Ηλία Μηνιάτη και τόσους άλλους. Δεν είναι υπερβολή, εάν λεχθεί, πως χωρίς την προσφορά της Εκκλησίας, Ελληνισμός δε θα υπήρχε. Κι αν θα υπήρχε δε θα κατάρθωνε να οδηγηθεί σε μια γενική και νικηφόρο επανάσταση.

Οι Τούρκοι αντελήφθησαν καλύτερα από τους Έλληνες τη θέση και τη σημασία της Εκκλησίας στην εθνική μας υπόθεση. Ήξευραν οι Τούρκοι γιατί ωδήγησαν στην αγχόνη, ή έπνιξαν στην θάλασσα, ή απεκεφάλισαν ένδεκα Πατριάρχες. Ραφαήλ τον Α', Κύριλλο τον Α', τον Λούκαρη, Κύριλλο το Β', τον Κονταρή, Παρθένιον τον Α', Ιωαννίκιο το Β', Παρθένιο τον Γ', Γαβριήλ το Β', Μελέτιο το ΙΒ', Γρηγόριο τον Ε', Κύριλλο τον ΣΤ' και Ευγένιο τον Ε'. Εγνώριζαν γιατί με κάθε σκληρό τρόπο εθανάτωσαν εκατό περίπου επισκόπους, από τον Διονύσιο το Σκυλόσοφο, μέχρι το Χρυσόστομο Σμύρνης. Σε έξι χιλιάδες υπολογίζει ο Πουκεβίλ τους θανατωθέντες λειτουργούς της Εκκλησίας

κατά το χρονικό διάστημα του ιερού αγώνος. Επανελήφθη και γι' αυτούς ο προφητικός λόγος της Γραφής για το Χριστό "πατάξω τον ποιμένα και διασκορπισθήσονται τα πρόβατα της ποιμνης".

Αναμφιβόλως θα ήταν ιστορικό λάθος, εάν υποστηρίζαμε, ότι ο ιερός αγώνας των Ελλήνων για την ανάκτηση της ελευθερίας υπήρξε έργο μόνον της Εκκλησίας και του ιερού κλήρου. Σύσσωμο το Έθνος ξεσηκώθηκε για την αποτίναξη του βαρβαρικού ζυγού, όπως το καθορίζει ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης "Σα μια βροχή ήρθε σ' όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας και όλοι, και οι κληρικοί και οι προεστοί και οι καπεταναίοι και οι γραμματισμένοι και οι έμποροι, όλοι συμφωνήσαμε στον ίδιο σκοπό και κάναμε την επανάσταση". Η ιστορική αλήθεια όμως επιβάλλει να διακηρυχθεί ευθαρσώς, ότι κέντρο και συνισταμένη του εθνικού βίου υπήρξε πάντοτε η Εκκλησία, όχι σαν μια εξουσία επί του λαού και οργάνωση, αλλά ως εσωτερική πνοή και δύναμη, η οποία ζωοποιούσε το εθνικό σώμα και ήνωνε τα μέλη του στην κοινή πίστη και συντόνιζε τις ενέργειές του στον αγώνα. Ορθόδοξη Εκκλησία είναι ο ιερός κλήρος και ο λαός του Κυρίου. Είναι σύμπαρ ο ευσεβής λαός που μαζί με το "Χριστός Ανέστη" στις ανοιξιάτικες πασχαλιές, τραγουδούσε υπερήφανα "Χαρά που τ' έχουν τα βουνά τα κάστρα περηφάνεια. Γιατί γιορτάζει η Παναγιά γιορτάζει κι η Πατρίδα. Σαν βλέπουν διάκους με σπαθιά, παπάδες με ντουφέκια. Σαν βλέπουν και τον Γερμανό, της Πάτρας τον Δεσπότη να ευλογάει τα άρματα να εύχεται τους λεβέντες".

Οι κατήγοροι της Εκκλησίας σε όσα αφορούν στην αποφασιστική συμβολή της στον αγώνα της ανεξαρτησίας έχουν πλέον εξουδετερωθεί. Κι αν μερικοί ακόμη ψελλίζουν τις γνωστές κατηγορίες, όπως αυτή εναντίον του εθνομάρτυρος και ιερομάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε', σε μας αρκεί η δήλωση του Σπυρίδωνος Τρικούπη στη Βουλή των Ελλήνων, την 3η Αυγούστου 1864. Είπε τότε ο μεγάλος Έλληνας πολιτικός.

"Απατώνται, κύριοι, μεγάλη άπατη, όσοι νομίζουν, ότι εν τω συντάγματι της

3ης Σεπτεμβρίου εγράφη το πρώτο η ανεξαρτησία. Η ανεξαρτησία εγράφη το 1821. Και θέλετε να σας ειπώ ποίαν ημέραν; Εγράφη κατά την ημέραν, καθ' ην ο μέγας ποιμενάρχης των, Ορθοδόξων Λαών, εξερχόμενος από τα άγια των αγίων εκρεμάσθη αγιάζων και αγιαζόμενος και τρώγων ακόμη τον άγιον άρτον και πίνων ακόμη το άγιον αίμα του Κυρίου. Εκείνην την ημέραν εγράφη το όνομα της ανεξαρτησίας. Και θέλετε να σας ειπώ πού εγράφη; Εις τας καρδιάς σας. Και διά ποίας ύλης εγράφη; Διά του αίματος του Γρηγορίου. Τοιαύτη γραφή, κύριοι, είναι αδύνατον ποτέ να εξαλειφθή".

Γι' αυτό και από τις πρώτες τοπικές συνελεύσεις και από την Α' Εθνική Συνέλευση της Επιδαύρου, τα αφορώντα στο πολίτευμα της ανανεωμένης Ελλάδος έχουν ως προμετωπίδα την επιγραφή "Εις το όνομα της αγίας και αδιαίρετου Τριάδος" και βασικό άρθρο τους ότι "επικρατούσα θρησκεία εν Ελλάδι είναι η της Ανατολικής Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας".

Γι' αυτό και ο πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδος, ο Ιωάννης Καποδίστριας, θέτοντας τα θεμέλια του νέου Κράτους, απευθύνεται με ειδική Εγκύκλιο προς τον ιερό κλήρο, με ένα κείμενο προφητικής πνοής και αποστολικού ύφους - "Λαλήσατε εις τας καρδιάς του λαού τον νόμον του Θεού, ορθοτομούντες τον λόγον της αληθείας· κηρύξατε την ειρήνην· ευαγγελίσασθε την ομόνοιαν, διδάξατε την φιλαδελφίαν, την προς αλλήλους αγάπην, ίνα ώσιν οι πάντες εν Χριστώ· στηρίζετε τας καρδιάς των πιστών εις τα θεία δόγματα· εμπνεύσατε εις αυτούς τον φόβον του Θεού, την αγάπην προς τον πλησίον και την υποταγήν εις τας αρχάς". Εγνώριζε ο πολύκλαυστος εκείνος κυβερνήτης ότι το προβάδισμα στο τιτάνιο έργο να μείνουν ανέγγιχτα τα αθάνατα ιδανικά της φυλής στις καρδιές των Ελλήνων, το είχαν οι κληρικοί.



Οι ήρωες του 1821, μέχρι την οριστική ανεξαρτησία του Ελληνικού Κράτους, άξιοι συνεχισταί της καρτερικότητας, της ευψυχίας και της αυτοθυσίας των προγόνων, της τετρακοσιετούς δουλείας, εχτύπησαν κατάστηθα τον εχθρό ωπλισμένοι με τα όπλα της χριστιανικής πίστεως, του δικαιώματος της ελευθερίας και του αισθήματος του δικαίου για τον αγώνα τους. Άλλοι, σταυροκοπήθηκαν και προσευχήθηκαν σε ώρες κινδύνων. Άλλοι, ανέβαιναν στα ουράνια και έμπαιναν στο χορό των αγγέλων. Την ίδια όμως ώρα μέσα από τους καπνούς και τους καταρράκτες της φωτιάς αναδυόταν μια πατρίδα ελεύθερη.

Ένας σταυρόσχημος ήλιος λαμπρός στεκόταν από πάνω της, τη χάιδευε και την έλουζε με φέγγος ανέσπερο τόσο, που να φέγγουν τα ποτάμια και οι λίμνες της. Τα βουνά κι οι κάμποι. Κατά την ημέρα της ανακηρύξεως της εθνικής ανεξαρτησίας η ιστορία παρουσίαζε την Ορθόδοξη Εκκλησία να χειραγωγεί την Ελλάδα προς την ελευθερία και την απαρχή μιας νέας πορείας. Η σφραγίδα της Εκκλησίας, ως ανεκτίμητη συμβολή

στην επίλυση των συνεχών προβλημάτων του Γένους των Ελλήνων, είχε τεθεί ανεξάλειπτα.

Κι έτσι συνεχίστηκε ή στάση της Εκκλησίας έναντι του Ελληνισμού στην πορεία του κατά τα χρόνια που ακολούθησαν. Η Εκκλησία υπήρξε στυλοβάτης και παρηγοριά του λαού μας, αν και οσάκις υπέκυψε στις βολές από το στόχαστρο των σκοπιμοτήτων της κοσμικής εξουσίας, εταλανεύθηκε ή και αστόχησε πρόσκαιρα στην εκπλήρωση της αποστολής της, ιδιαίτερα μάλιστα στη διατήρηση της ενότητας του ελληνικού λαού.

Από την ανεξαρτησία της Ελλάδος και μέχρι σήμερα, οι διακριτές χρονικές περίοδοι του εθνικού μας βίου, κατά την άποψή μας, που προσδιορίζουν τη ζωή, τη δράση και την προσφορά της Εκκλησίας,

είναι οι ακόλουθες:

1. Χρόνια ανασυντάξεως και προσαρμογής. Ιω. Καποδίστριας και Όθωνας, 1828-1862.
 2. Χρόνια εγκαθιδρύσεως της βασιλείας. Γεώργιος ο Α' κλπ., 1863.
 3. Χρόνια περιπετειών και πολέμων. Πόλεμος 1987. Μακεδονικός Αγώνας. Έλευση Βενιζέλου, 1909.
 4. Χρόνια Βαλκανικών πολέμων. 1912-13.
 5. Μικρασιατική και Ανατολικοθρακική καταστροφή, 1922. Επαναστατικά κινήματα. Συνθήκη της Λωζάνης, 1923.
 6. Χρόνια νέας ανασυντάξεως και επανορθώσεως. Δικτατορία, 1923-1936.
 7. Περίοδος εποποιίας 1940-41 και κατοχή μέχρι 1943.
 8. Χρόνια εμφυλίου πολέμου και συμφοράς, 1944-1949.
 9. Μεταπολιτικά χρόνια. Βασιλευόμενη Δημοκρατία και Δικτατορία, 1950-1974.
 10. Χρόνια Δημοκρατίας και Ευρωπαϊκής εντάξεως, 1974 μέχρι σήμερα.
- Πέρασαν δηλαδή σχεδόν διακόσια χρόνια από την πρώτη καποδιστριακή συγκρότηση του Ελληνικού Κράτους. Η Εκκλησία της Ελλάδος συμπαραστάθηκε, αναλώθηκε, "εκένωσεν εαυτήν" για τις ανάγκες του λαού μας. Ανέδειξε δε κατά το διάστημα τούτο εξέχουσες εκκλησιαστικές φυσιογνωμίες, μεταξύ των οποίων, διακρίνονται:
1. Ο Ανδρούσης Ιωσήφ, "ο μίνιστρος της θρησκείας", δηλαδή ο πρώτος υπουργός θρησκευμάτων (1924).
 2. Ο διαπρεπέστατος κληρικός Κωνσταντίνος Οικονόμος.
 3. Ο Καστοριάς και έπειτα Αμασείας Γερμανός Καραβαγγέλης, ήρωας του Μακεδονικού αγώνα και του Ελληνισμού του Πόντου.
 4. Ο Γρεβενών Αιμιλιανός, εθνομάρτυς, δολοφονηθείς από το νεοτουρκικό κομμάτι μετά του διακόνου του και ενός συνοδού, την 1η Οκτωβρίου 1911.
 5. Ο Σμύρνης Χρυσόστομος "και οι συν αυτόν", ιερομάρτυρες και εθνομάρτυρες, το 1922.
 6. Ο Αθηνών Χρυσόστομος ο Α', ο υποδειγματικός ποιμένας, ο μέγας εκκλησιαστικός και ακαδημαϊκός

διδάσκαλος (1938).

7. Ο Αθηνών Χρυσάνθος, ο από Τραπεζούντος, ο υποστηρικτής του Ποντιακού Ελληνισμού, ο αρνητής της Γερμανικής κυριαρχίας στην Αθήνα (1940).
 8. Ο Αθηνών Δαμασκηνός ο και αντιβασιλεύς χρηματίσας, εστήριξε την αξιοπρέπεια του Έθνους και εκάλυψε τις πληγές του ποιμνίου κατά την κατοχή (1941).
 9. Ο Αθηνών Σπυρίδων, με την προσφορά του στους εθνικούς αγώνες, στην ανοικοδόμηση των ενοριακών ναών της υπαίθρου και τη συμβολή του στην διοργάνωση του Κυπριακού αγώνα (1956).
 10. Ο Κύπρου Μακάριος ο Γ', μεγάλη εκκλησιαστική και εθνική φυσιογνωμία του Κυπριακού Ελληνισμού με διεθνή ακτινοβολία.
- Στις σελίδες της ιστορίας αναγράφονται και πλείστες άλλες εκκλησιαστικές προσωπικότητες, επίσκοποι, ιερείς και μοναχοί που συνέβαλαν στην ανοικοδόμηση του μεγαλοπρεπούς οικοδομήματος προσφοράς και θυσιών της Εκκλησίας υπέρ του Ελληνισμού. Και βεβαίως όλοι αυτοί οι ιεροί άνδρες πρώτα ενέπνευσαν και έπειτα αξιοποίησαν το πλήθος των επωνύμων και ανωνύμων λαϊκών συνεργατών εκ των πιστών του πληρώματος της Εκκλησίας.

Πρέπει όλοι οι Έλληνες να στρέψουμε τα μάτια μας και το νου μας πίσω στο χρόνο και στην ιστορία για να κρατούμε ελεύθερο και άπαρτο το κάστρο του Ελληνισμού στους καιρούς μας. Εκτός εάν διαφθαρήκαμε, εκτός εάν εκθληνυθήκαμε, εκτός εάν αλλοτριωθήκαμε, εκτός εάν και εξαπατηθήκαμε από "τον παρόντα αιώνα τον απατεώνα".

Δεν είναι ούτε υπερβολή ούτε ουτοπία η υπόθεση αυτή, εάν θέλουμε να δούμε κατάματα τη σύγχρονη πραγματικότητα της ελληνικής κοινωνίας και τα συμπτώματα της παθολογικής πορείας μας μέσα στο χρόνο.

Δεν είμεθα υπέρ της κινδυνολογίας, ούτε διακινδυνεύουμε παρατάσσοντας ανεκπλήρωτες προφητείες. Κι ούτε αυτό το θέμα είναι έξω από την αγωνία και τη μέριμνα της Εκκλησίας για το πλήρωμά της. Πλέομε όλοι μέσα στο ίδιο καράβι και

κρατώντας ο καθένας μας από ένα πόστο έχομε τεράστια την ευθύνη να το οδηγήσωμε τελικά σε εύδιο λιμάνι προς το συμφέρον όλων μας, αλλά και για την τιμή της σημαίας του που με το Σταυρό στην καρδιά των εθνικών μας χρωμάτων έχει ιστορία, τιμή και αξιοπρέπεια.

Τα συμπτώματα της κάμψεως και της κοπώσεως, των συμβιβασμών και των υποχωρήσεων, του αρριβισμού και της χρηματολατρίας, των θεαμάτων και των στοιχημάτων, των ανόμων κερδών και της χαρτοπαξίας, του αμοραλισμού και της φιληδονίας, των αντιπαραθέσεων και των αντεκδικήσεων, της καλοζωίας και της φυγοπονίας, των συνδικαλιστικών υπερβολών και των ταξικών συσπειρώσεων, των αντιεραρχικών και ισοπεδωτικών τάσεων, των κλοπών και των καταχρήσεων, των ληστειών και των φόνων, όλα αυτά επλημμύρισαν τα άλλοτε στεγανά αμπάρια του εθνικού σκάφους και απειλούν την ισορροπία του. Η αδιαφορία και η παντελής απουσία αντιδράσεως στα εμφανή τραύματα του δημοσίου βίου επιδεινώνει το άνοιγμα των ρωγμών και επιτρέπει την είσοδο των κυμάτων και στα καταστρώματα. Ο κυρίαρχος λαός, ρομαντικός ταξιδευτής και ονειροπόλος αναζητητής των καλυτέρων ημερών, απαιτεί, ζητεί και διεκδικεί, καινούργια νούμ ερα χορού και ορχήσεως, γευστικές απολαύσεις, προκλητικά ενδύματα και εσθήτες, θερινές κατοικίες και αυτοκίνητα, ταξίδια και άνομες ψυχαγωγίες για να γεμίσει το χάσμα που ανοίγεται μέσα του και δίπλα του, χωρίς ακόμη να το έχει αντιληφθεί, και ενώ απροσδόκητα αυξάνει η απόσταση μεταξύ πλουσίων και πτωχών.

Μέσα σ' αυτή τη γενική κρίση και πτώση, ο εθνικός μας ορίζοντας σκιάζεται βαριά από τη σοβαρότητα και την κρισιμότητα των εθνικών μας θεμάτων. Από αυτά είναι:

- 1ο. Η Ισλαμοτουρκική απειλή
- 2ο. Η Παιδεία και Γλώσσα
- 3ο. Το Δημογραφικό

Τα τρία αυτά τεράστιας σημασίας εθνικά θέματα, έχουν τύχει ειδικής επεξεργασίας, αλλά ο χρόνος δεν επιτρέπει την παρουσίασή τους, αυτή την ώρα.

Έτσι, επανερχόμεθα στο πρωταρχικό

εθνικό θέμα του Ισλαμοτουρκικού κινδύνου. Το 1453 και οι δοκιμασίες που ακολούθησαν, το 1821 και οι αγώνες που διεξήχθησαν, τα χρόνια της ανασυγκροτήσεως, ο πόλεμος του 1897 η συμφορά του 1922, οι βανδαλισμοί του 1955, στην Πόλη, η εισβολή στην Κύπρο, το 1974, η κρίση των νησίδων Ίμια, το 1996 και οι αλλεπάλληλες απειλές χθες, σήμερα, αύριο, ορθώνουν ενώπιόν μας το τεράστιο πρόβλημα της τουρκικής λαίλαπας. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι χώρες της Ευρώπης κινούνται αναποφάσιστες μεταξύ συμφερόντων και σεβασμού των αρχών του διεθνούς δικαίου. Η πολιτική ηγεσία της Ελλάδος ενώ διακηρύσσει με ειλικρίνεια την εμμονή της στην ειρήνη, είναι υποχρεωμένη να εξασφάλισι τους απαραίτητους σε περίπτωση πολέμου στρατιωτικούς εξοπλισμούς. Και η ελληνική διπλωματία κάνει το χρέος της.

Και η Εκκλησία; Η Εκκλησία μας καλείται να προσευχηθεί, καλείται να γράψει, να κηρύξει, να πράξει και να θυσιαστεί για την πατρίδα και για το λαό της. Καλείται να συμπαραταχθεί και να συμπορευθεί με τις ένοπλες δυνάμεις και με τον ηρωικό λαό μας για νέους αγώνες.

Εμείς, οι επίσκοποι και όλος ο ιερός κλήρος, ως τίμιοι, ακέραιοι, αφιλοκερδείς και φιλοπάτριδες ιεροί άνδρες, να πείσωμε την πολιτική ηγεσία του τόπου, ότι η Εκκλησία της Ελλάδος για να μπορέσει να ασκήσει την ευεργετική προσφορά της υπέρ της πατρίδος μας και ολοκλήρου του Έθνους, ζητεί χώρο στην παιδεία, αρμόζουσα θέση στο δημόσιο βίο, δικαίωμα στη γλώσσα, συμμετοχή στην πολιτιστική μας ταυτότητα, προσοχή στις προτάσεις της για το Δημογραφικό, και ότι είναι αυτονήτες και γνωστές οι μέχρι αίματος ευθύνες των ποιμένων της υπέρ του λαού μας. Η Εκκλησία διακηρύσσει την παγκόσμια αρχή *Salus populi suprema lex esto*. Και ο λόγος του ψαλμωδού ας επιβεβαιωθεί από τον καθένα μας "Κολληθείη η γλώσσα μου τω λάρυγγί μου εάν μη σου μνησθώ", Ελλάδα πατρίδα μου. Κύριος ο Θεός έστω βοηθός.





ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΥΠΕΘΑ

“Ο ρόλος της Ελλάδος, ως Παράγοντας Ειρήνης και Σταθερότητας στην Ευρύτερη Περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, στο Πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ, της ΕΕ και του Μεσογειακού Διαλόγου”

Αλλαγή Διοικητού ΑΔΙΣΠΟ

Απερχόμενος Διοικητής ΑΔΙΣΠΟ
Υποναύαρχος ΠΝ Αριστείδης Φασούλας
Αναλαμβάνων Διοικητής ΑΔΙΣΠΟ
Υποπτέραρχος (Ι) Δημήτριος Βαμπούλας

Διάλεξη του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου
Θεσσαλονίκης κ.κ. Ανθιμου, στην ΑΔΙΣΠΟ



Στη διημερίδα παρευρέθησαν, ο ΥΕΘΑ Ευάγγελος Βασίλειος Μειμαράκης, ο Νομάρχης Θεσ/νίκης Παναγιώτης Ψωμιάδης, ο Α/ΓΕΣ Αντγος Δημήτρης Γράψας, ο Α/ΓΕΑ Απτχος (Ι) Ιωάννης Γιάγκος και ο Γεν. Δ/ντής ΓΔΠΕΑΔΣ Ιωάννης Μπουρλογιάννης.



Επίσκεψη του Α/ΓΕΕΔ του Καμερούν Υπτγου Rene Claude Meka , στην ΑΔΙΣΠΟ



ΗΜΕΡΙΔΑ ΑΔΙΣΠΟ

Προοπτικές Επίλυσης του Κυπριακού και οι Επιπτώσεις στη
Σταθερότητα της ΝΑ Μεσογείου



Επίσκεψη Υπτχου (Ι) Δημήτριου
Βαρπούλα Διοικητού ΑΔΙΣΠΟ, στη
Νομαρχία Θεσσαλονίκης

επίσκεψη του Νομάρχη
Θεσσαλονίκης Παναγιώτη
Ψωμιάδη, στην ΑΔΙΣΠΟ



Επίσκεψη του Γενικού Προξένου ΗΠΑ ΗΟΥΤ Β. ΥΕΕ, στην ΑΔΙΣΠΟ



Απονομή αναμνηστικών πλακετών από το Διοικητή της Σχολής Υπτχο (Ι) Δημήτριο Βαμπούλα στους ομιλητές, Χριστόδουλο Γιαλλουρίδη, Αν. Καθηγ. Παντείου Παν/μίου, Νεοκλή Σαρρή, Καθηγ. Παντείου Παν/μίου και Μάριο Ευρυβιάδη, Επικ. Καθηγ. Παντείου Παν/μίου.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΜΕ

Ο Ρόλος των ΜΜΕ στη Διαχείριση Κρίσεων



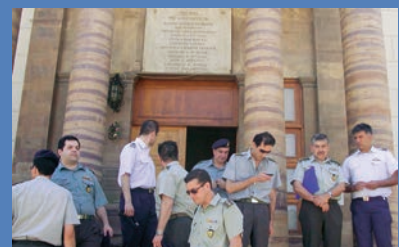
Απονομή αναμνηστικών πλακετών από το Διοικητή της Σχολής Υπτχο (Ι) Δημήτριο Βαμπούλα στους ομιλητές - δημοσιογράφους, Αντωνόπουλο Φώτιο, Κοκκινίδη Ιωάννη, Λαδιανό Νικόλαο και Μπλαβέρη Λεωνίδα.



Εκπαιδευτικό Ταξίδι στην Κω και τη Ρόδο



....
στη Χίο,
τη Σάμο



....
στη Λήμνο
και τη Λέσβο



....
και στο
ΓΕΕΘΑ





Διάλεξη Διοικητού Α΄ Σώματος Στρατού Αντγου Ιωάννη Μιχαλολιάκου και απονομή αναμνηστικής πλακέτας, από το Διοικητή της Σχολής, Υπτχο (Ι) Δημήτριο Βαμπούλα.



Διάλεξη Διοικητού Β΄ Σώματος Στρατού Αντγου Φράγκου Φραγκούλη και απονομή αναμνηστικής πλακέτας, από το Διοικητή της Σχολής, Υπτχο (Ι) Δημήτριο Βαμπούλα.



Διάλεξη Διοικητού Γ΄ Σώματος Στρατού Αντγου Ευστάθιου Στρατάκου και απονομή αναμνηστικής πλακέτας, από το Διοικητή της Σχολής, Υπτχο (Ι) Δημήτριο Βαμπούλα.



Διάλεξη Διοικητού Δ΄ Σώματος Στρατού Αντγου Πέτρου Τσαλικίδη και απονομή αναμνηστικής πλακέτας, από το Διοικητή της Σχολής, Υπτχο (Ι) Δημήτριο Βαμπούλα.

Διάλεξη Γενικού Γραμματέα Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης κ. Λουκά Ανανίκα και απονομή αναμνηστικής πλακέτας, από το Διοικητή της Σχολής, Υπτχο (Ι) Δημήτριο Βαμπούλα.



Διάλεξη Στρατιωτικού Αντιπροσώπου της Ελλάδος στο NATO (ΣΑ/ΣΕΒΑΣ), Απτχου (Ι) Ιωάννη Μενάγια και απονομή αναμνηστικής πλακέτας, από το Διοικητή της Σχολής, Υπτχο (Ι) Δημήτριο Βαμπούλα.





ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗ
Επιθεώρηση



ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ